

**Urząd Miasta Tarnowa
Biuro Rzecznika Prasowego
Sekretarz Miasta**

**RAPORT
O STANIE MIASTA TARNOWA
ZA 2007 ROK**

Tarnów 2008

WSTĘP	5
1. DEMOGRAFIA	6
1.1. Liczba ludności	6
1.2. Gęstość zaludnienia	6
1.3. Przyrost naturalny	7
1.4. Migracje	7
2. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA	8
3. GOSPODARKA	11
3.1. Największe przedsiębiorstwa i firmy	11
3.2. Prywatna przedsiębiorczość i kapitał zagraniczny w Tarnowie	13
3.3. Instytucje otoczenia biznesu	13
3.4. Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej	13
4. RYNEK PRACY	14
4.1. Poziom i struktura bezrobocia	14
4.2. Zatrudnienie	17
4.3. Działania na rzecz bezrobotnych	19
5. INWESTYCJE	21
5.1. Klimat dla inwestowania	21
5.2. Inwestycje realizowane przez Urząd Miasta Tarnowa	23
5.3. Inwestycje spółek miejskich	23
5.4. Inwestycje drogowe	26
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	27
5.6. Gospodarka odpadami i oczyszczanie miasta	27
5.7. Zieleń miejska	27
5.8. Oświetlenie ulic, placów i dróg	28
5.9. Służba zdrowia	28
5.10. Pomoc społeczna	29
5.11. Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	30
6. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	31
6.1. Organizacja ruchu	31
6.2. Parkingi	32
6.3. Ścieżki rowerowe	32
6.4. Stan motoryzacji	32
7. GOSPODARKA KOMUNALNA	34
7.1. Gospodarka odpadami	34
7.2. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną	34
8. ŚRODOWISKO NATURALNE	36
8.1. Stan środowiska	36
8.2. Edukacja ekologiczna	37
9. MIESZKALNICTWO	38
9.1. Zasoby lokalowe gminy	38
9.2. Dodatki mieszkaniowe	39
10. EDUKACJA	40
10.1. Ogólna charakterystyka	40
10.2. Oferta edukacyjna Tarnowa	42
10.3. Szkolnictwo specjalne	43
10.4. Kadry i administracja	43
10.5. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo	44
10.6. Szkolnictwo wyższe	46
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	48

11.1. Działania Policji i Straży Miejskiej.....	48
11.2. Zagrożenie pożarami	53
12. OCHRONA ZDROWIA.....	53
12.1. Zakłady Opieki Zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa	54
12.2. Programy zdrowotne	55
13. POMOC SPOŁECZNA	56
13.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych	56
13.2. Prace społecznie użyteczne	56
13.3. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej	57
13.4. Niepubliczne Domy Pomocy Społecznej	60
13.5. Pomoc dla osób z uzależnieniami	60
13.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	62
13.7. Świadczenia rodzinne	62
14. KULTURA	62
14.1. Miejskie Instytucje Kultury	63
14.2. Nowe propozycje.....	64
14.3. Pozostałe instytucje kultury.....	65
15. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA	65
15.1. Osiągnięcia sportowe	66
15.2. Stypendia i nagrody sportowe	66
15.3. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży.....	67
15.4. Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	69
16. ADMINISTRACJA	70
16.1. Zatrudnienie w Urzędzie	70
16.2. Reorganizacja Urzędu Miasta Tarnowa	70
16.3. Recertyfikacja.....	71
16.4. Wymiana dowodów osobistych.....	71
16.5. Punkt Obsługi Przedsiębiorców	72
16.6. Rada Miejska	72
17. FINANSE MIASTA	73
17.1. Budżet miasta	73
17.2. Spółki miejskie	74
18. ŚRODKI ZEWNĘTRZNE.....	76
18.1. Projekty inwestycyjne	76
18.2. Projekty oświatowe	77
18.3. Aktywizacja rynku pracy.....	78
18.4. Pomoc dla niepełnosprawnych i opieka zdrowotna	78
18.5. Ochrona Środowiska	79
18.6. Projekty kulturalne	79
19. PROMOCJA MIASTA.....	79
20. TELETECHNICZNA – INTERNET	82
20.1. Infrastruktura aplikacyjna - EduNet	83
20.2. Infrastruktura aplikacyjna – e-usługi.....	83
20.3. Strona internetowa miasta	83
21. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	83
22. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW	85

WSTĘP

Tarnów leży w południowo-zachodniej części Płaskowyżu Tarnowskiego, we wschodniej części województwa małopolskiego, nad rzeką Białą w pobliżu ujścia do Dunajca, na pograniczu Karpat i Kotliny Sandomierskiej. Miasto zajmuje obszar 72,4 km². Pod względem administracyjnym Tarnów jest gminą miejską i zarazem powiatem grodzkim. Tarnów sąsiaduje z 17 miejscowościami, należącymi do 5 gmin.

Tarnów, obok Krakowa, to najważniejsza aglomeracja w województwie. Jedną z najmocniejszych stron miasta jest jego położenie. Jego zalety polegają na umiejscowieniu Tarnowa na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Międzynarodowa trasa E4 z zachodu na wschód przez: Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Medykę krzyżuje się z drogą krajową nr 73 z północy na południe Warszawa – Kielce – Tarnów – Nowy Sącz do granicy ze Słowacją. Miasto posiada bezpośrednie połączenie kolejowe z Kijowem, Odessą, Bukaresztem, Budapesztem, Koszycami, a także Krakowem, Warszawą, Poznaniem, Szczecinem i Gdańskiem. Najbliższe lotniska znajdują się w odległości około 100 km od Tarnowa, w Krakowie – Balicach, obsługujące także połączenia międzynarodowe, oraz w Jesionce koło Rzeszowa, notujące wzrost znaczenia dzięki obsłudze tanich linii lotniczych.

Niewątpliwym atutem, sprzyjającym rozwojowi Tarnowa poprzez kontakty z zagranicą jest tranzytowe położenie i bliskość przejść granicznych. Do granicy z Ukrainą jest 180 km, ze Słowacją 100 km, a z Niemcami 500 km. O dużym znaczeniu Tarnowa świadczy jego centralne położenie w Małopolsce ułatwiające dostęp do lokalnych rynków w tej części kraju.

Dzisiejszy Tarnów, liczący około 120 tysięcy mieszkańców, jest również znaczącym w kraju ośrodkiem przemysłowym, a budowa transeuropejskiej autostrady dodatkowo podniesie atrakcyjność miasta dla krajowych i zagranicznych inwestorów, a także turystów. Obecnie najważniejsze dla Tarnowa kwestie to dalszy rozwój miasta i poprawa jakości życia mieszkańców.

Przedstawiony w nim materiał, to przede wszystkim statystyczne zestawienia oraz fakty i liczby obrazujące stan poszczególnych dziedzin funkcjonowania miasta.

Dziękujemy wszystkim instytucjom i firmom, które przygotowując i udostępniając dane, przyczyniły się do powstania „Raportu miasta Tarnowa za rok 2007”.

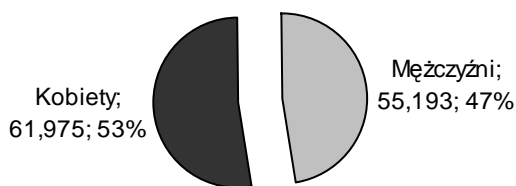
Wszystkich zainteresowanych teraźniejszą i przyszłością Tarnowa zapraszamy do lektury i analizy przedstawionych informacji.

1. DEMOGRAFIA

1.1. Liczba ludności

Według danych ewidencji ludności na dzień 31 grudnia 2007 roku w Tarnowie zameldowanych było 117 168 mieszkańców, w tym na pobyt stały 114 144 osób, na pobyt czasowy 3 024 osób. W wieku produkcyjnym jest około 75,7 tys. osób (64,6%). Wśród mieszkańców przeważają kobiety, które stanowią 52,6% ludności miasta.

Liczba ludności Tarnowa w 2007 roku według podziału na płeć

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

W porównaniu z rokiem 2006 liczba ludności spadła o 960 osób, w tym o 480 kobiet i tyle samo mężczyzn. Głównym powodem zmniejszenia się liczby mieszkańców Tarnowa jest osiedlanie się w miejscowościach sąsiadujących z Tarnowem, a także w dużych miastach (Kraków, Poznań, Warszawa) oraz za granicą.

Tabela nr 01. Ludność Tarnowa na podstawie danych z ewidencji ludności w latach 2006 – 2007

Wyszczególnienie	2006	2007	Dynamika w %
Tarnów – ogółem, w tym:	118 128	117 168	99,19
- kobiety	62 455	61 975	99,23
- mężczyźni	55 673	55 193	99,14
Urodzenia	1 054	987	93,64
Zgony	1 048	1 117	106,58
Liczba wyborców	93 671	93 419	99,73

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

1.2. Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia w Tarnowie wynosi 1 616 osób na km². Najliczniej zamieszkałymi osiedlami w Tarnowie są: Osiedle Nr 2 „Strusina”, Osiedle Nr 12 „Jasna”, Osiedle Nr 4 „Grabówka”, Osiedle Nr 3 „Piaskówka”, Osiedle Nr 1 „Starówka” oraz Osiedle Nr 8 „Mościce”.

Tabela nr 02. Liczba stałych mieszkańców Tarnowa w poszczególnych osiedlach w latach 2006 - 2007

Wyszczególnienie	2006	2007
Osiedle Nr 1 „Starówka”	11 133	10 871
Osiedle Nr 2 „Strusina”	16 079	15 903
Osiedle Nr 3 „Piaskówka”	12 304	12 232
Osiedle Nr 4 „Grabówka”	13 983	13 749
Osiedle Nr 5 „Rzędzin”	2 279	2 309
Osiedle Nr 6 „Gumniska”	6 378	6 361
Osiedle Nr 7 „Krakowska”	3 250	3 220
Osiedle Nr 8 „Mościce”	10 006	10 035
Osiedle Nr 9 „Chyszów”	1 805	1 827
Osiedle Nr 10 „Klikowa”	2 417	2 410
Osiedle Nr 11 „Krzyż”	5 281	5 358
Osiedle Nr 12 „Jasna”	14 278	13 925
Osiedle Nr13 „Westerplatte”	6 039	5 939
Osiedle Nr 14 „Legionów”	2 724	2 679
Osiedle Nr 15 „Koszyce”	2 450	2 440
Osiedle Nr 16 „Zielone”	4 891	4 886
Razem	115 297	114 144

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

1.3. Przyrost naturalny

Analizę ruchu naturalnego ludności oparto na współczynniku przyrostu naturalnego, będącego bilansem dwóch składowych tego procesu, tj. liczby urodzeń i wielkości zgonów.

Powierzchnia (km ²)	Ludność		Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	(tys.)	(na 1 km ²)			
72,4	117 168	1 616	987	1 117	-130

W zakresie przyrostu naturalnego w Tarnowie od kilku lat nie ma stałej tendencji. Na przemian jest on dodatni lub ujemny.

1.4. Migracje

Kolejnym czynnikiem determinującym poziom wzrostu bądź spadku liczby ludności na danym obszarze jest ruch „wędrownkowy”. Analiza bilansu tych przemieszczeń w roku 2007 wskazuje na fakt, iż obszar Tarnowa charakteryzuje ujemne saldo migracji. Zmniejszyła się o 1 153 liczba stałych mieszkańców Tarnowa. Zwiększyła się natomiast o 193 liczba osób zameldowanych czasowo. W mieście przybywa mieszkających czasowo studentów, co jest związane z rozwojem szkolnictwa wyższego, natomiast stali mieszkańcy przenoszą się w sporej części do ościennych gmin, które zaczynają pełnić funkcję sypialni miasta. Wiąże się to ze wzrostem zamożności części mieszkańców, którzy budują domy poza miastem.

Tabela nr 03. Migracje mieszkańców Tarnowa w latach 2006 - 2007

Wyszczególnienie	2006	2007	Dynamika w %
Tarnów – ogółem	118 128	117 168	99,19
Zameldowani na pobyt stały	115 297	114 144	98,0
Zameldowani na pobyt czasowy	2 831	3 024	106,82
Przybyli na pobyt stały spoza Tarnowa	1 018	954	93,71
Przemeldowani na terenie Tarnowa	2 466	2 342	94,97
Wymeldowani z pobytu stałego poza Tarnów	1 819	1 556	85,54
Wymeldowani na pobyt stały za granicę	459	376	81,92
Wymeldowani czasowo za granicę	1 340	1 344	100,30

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Z powyższych danych wynika, iż w Tarnowie przybywa nie tylko studentów. Miasto przyciąga także na stałe osoby spoza Tarnowa, których w 2007 roku przybyło około tysiąca. Duża jest również liczba mieszkańców przemeldowanych na terenie Tarnowa, prawie 2 500 osób. Jest to bez wątpienia pozytywny trend związany między innymi z wynajmem lub zakupem mieszkań przez tarnowian dotychczas wielopokoleniowo zasiedlających mieszkania.

Jako bardzo pozytywną tendencję należy odnotować spadek w stosunku do roku 2006, prawie o 20%, liczby tarnowian, którzy na stałe wyemigrowali za granicę, jak również wyhamowanie wyjazdów czasowych, czyli utrzymanie poziomu z 2006 roku. Świadczy to zarówno o rozwoju tarnowskiego szkolnictwa wyższego, jak również o polepszającej się sytuacji na rynku pracy.

2. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Dokonana w 2007 roku analiza dokumentów o charakterze strategicznym pozwoliła stwierdzić, że część z nich zawiera szereg braków, jeżeli chodzi o założenia związane ze skutecznym zarządzaniem tymi programami, w szczególności w kwestiach dotyczących wdrażania, finansowania oraz monitoringu realizacji danego programu. Zachodziła potrzeba uporządkowania założeń strategicznych, poprzez:

- eliminację zjawiska „rozpraszania” środków na liczne cele strategiczne,
- wprowadzenie instrumentów monitoringu realizacji poszczególnych zagadnień strategicznych,
- wprowadzenie efektywnego systemu zarządzania wdrażaniem założeń strategicznych.

Uporządkowanie takie zostało zaproponowane w formie dokumentu zarządczego, jakim jest Program „Tarnów 2010”, który wskazuje główne cele i kierunki rozwoju oraz priorytety operacyjne tarnowskiego samorządu do 2010 roku. Wynikająca z Programu wizja miasta zakłada, że: „Tarnów jest miastem stawiającym na rozwój – rozbudowuje swój potencjał i jest stolicą subregionu. Dobrej jakości infrastruktura komunikacyjna, wysoka estetyka miasta oraz poziom nowoczesnie świadczonych usług publicznych, dają satysfakcję mieszkańcom i osobom związanym z miastem. Tarnów to miasto aktywne i otwarte, pomnażające swe bogactwa”Nadrzędnym celem strategicznym Programu jest „Uzyskanie przez Tarnów statusu stolicy subregionu”.

W myśl wskazanej wizji i celu strategicznego, zawarte w Programie cele i kierunki rozwoju miasta ujęte zostały w trzech osiach priorytetowych:

1. „Budowa pozycji miasta jako stolicy subregionu”,

2. „Podnoszenie jakości życia mieszkańców”,

3. „Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miasta”,

zaś planowane przedsięwzięcia obejmują 21 działań i 51 projektów. I tak, planowane w Programie „Tarnów 2010” działania strategiczne zakładają:

- w osi priorytetowej „Budowa pozycji miasta jako stolicy subregionu”:

Działania na rzecz akademickiego charakteru miasta

- o Podniesienie jakości usług i optymalizację zarządzania systemem opieki zdrowotnej

Wprowadzenie systemu zarządzania komunikacją publiczną w subregionie

- o Wykorzystanie potencjału rozwojowego spółek miejskich

Stworzenie regionalnego ośrodka rozwoju społeczeństwa informacyjnego

- o Budowanie marki Tarnowa
- o Współpracę międzygminną
- o Przygotowanie miasta do Euro 2012
- o Rozwój szkolnictwa o charakterze ponadlokalnym

- w osi priorytetowej „Podnoszenie jakości życia mieszkańców”:

- o Poprawę układu komunikacyjnego miasta
- o Otwarcie nowych możliwości uzyskania mieszkań przez tarnowian i osoby zainteresowane pracą w Tarnowie
- o Udostępnienie systemu e-Karty usług publicznych
- o Realizację programu poprawy szans zawodowych absolwentów tarnowskich szkół
- o Realizację programu zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej miasta
- o Realizację miejskiego programu organizacji zajęć w czasie wolnym, integrujący działania placówek miejskich i organizacji pozarządowych
- o Poprawę funkcjonalności jednostek miejskich

- w osi priorytetowej „Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miasta”:

- o Poprawę funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej
- o Poprawę dostępności do stref aktywności gospodarczej
- o Wytypowanie, pozyskanie i uzbrojenie gruntów atrakcyjnych dla prowadzenia działalności gospodarczej
- o Pomoc publiczną dla przedsiębiorców i inwestorów
- o Uporządkowanie i wdrożenie nowego systemu zarządzania miejskimi terenami handlowymi.

Dokumentem wykonawczym Programu „Tarnów 2010” jest przyjęty przez Radę Miejską Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Tarnowa na lata 2008 – 2013 (WPI), łączący wizję Tarnowa i wieloletnią politykę finansową z polityką inwestycyjną Miasta. Realizacja tych założeń będzie możliwa w szczególności poprzez koncentrację nakładów inwestycyjnych w takich obszarach jak:

- układ komunikacyjny, zarówno wewnętrzny, jak i dojazdowy,
- regionalna infrastruktura edukacyjna, rekreacyjna i kulturalna wraz z kształtowaniem estetyki miasta,
- rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, w szczególności informacyjnego.

Największe nakłady inwestycyjne będą dotyczyć przede wszystkim rozwoju i poprawy parametrów wewnętrznej sieci dróg oraz skomunikowanie jej z siecią regionalną i międzynarodową otaczającą Tarnów. W szczególności nacisk został położony na budowę połączenia miasta z przyszłą autostradą A4 oraz z drogami tranzytowymi do południowych przejść granicznych, na które to zadanie miasto otrzymało dofinansowanie ze środków europejskich w wysokości 13 mln euro.

Ponadto jako strategiczne uznano działania mające na celu poprawę parametrów dróg dojazdowych do zlokalizowanych w północnej części miasta stref aktywności gospodarczej oraz kontynuację program rozbudowy sieci parkingów.

Działania inwestycyjne w zakresie poszerzenia oferty rekreacyjnej i kulturalnej dotyczą przede wszystkim podniesienia estetyki miasta, ekspozycji jego atutów historycznych oraz

zagospodarowania przestrzeni małej architektury. Przewidziano także rewitalizację wybranych obszarów miasta oraz rozwój tzw. infrastruktury przemysłu czasu wolnego.

Planowane w zakresie ponadlokalnej edukacji projekty inwestycyjne są przede wszystkim odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłaszane przez rynek pracy i zmagają się do poprawy oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa specjalistycznego–zawodowego i artystycznego.

W Programie „Tarnów 2010” i Wieloletnim Planie Inwestycyjnym przyjęto, że dostęp do informacji i nowych technologii stanowi istotny czynnik rozwoju gospodarczego. Mając powyższe na uwadze, w najbliższych latach przewiduje się poprawę jakości i dostępności usług publicznych poprzez wdrożenie nowych rozwiązań informatycznych i rozbudowę sieci oraz zróżnicowanie istniejących możliwości kształcenia o nowoczesne, interaktywne formy. Przewidywane tutaj działania będą poszerzać wdrażane obecnie w Urzędzie Miasta systemy informatyczne, takie jak Elektroniczne Środowisko Przepływu Pracy oraz System Planowania i Analiz.

Łączna wartość wydatków inwestycyjnych ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym planowana na lata 2008 – 2013 wynosi blisko 350 mln zł. Z racji ograniczonych możliwości budżetu miasta realizacja założonych w WPI projektów nie będzie więc możliwa bez pozyskania istotnego zewnętrznego wsparcia finansowego. Dlatego też przyjęto, że istotnym źródłem ich współfinansowania będą środki europejskie, które w okresie 2008 – 2013 przewidziano na kwotę ponad 175 mln zł.

Najważniejsze inwestycje planowane w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym to:

- przebudowa połączenia drogi wojewódzkiej nr 973 z drogą krajową nr 4, biegnącego wzdłuż stref aktywności gospodarczej w Tarnowie,
- budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977,
- integracja centrum komunikacyjnego z drogami wojewódzkimi,
- rozbudowa drogi krajowej nr 73 (ul. Błonie) wraz z budową ronda na skrzyżowaniu ulic Błonie – Al. Jana Pawła II,
- modernizacja i rozbudowa sieci parkingów na terenie miasta,
- ośrodek szkoleń dla społeczeństwa informacyjnego,
- rozwój metropolitalnej sieci światłowodowej – zwiększenie dostępności do Internetu,
- platforma zintegrowanych e-usług dla mieszkańców Tarnowa,
- wdrożenie Tarnowskiej Subregionalnej Karty Usług Publicznych,
- przebudowa Budynków Zespołu Szkół Plastycznych,
- stworzenie systemu centrów kształcenia zawodowego,
- program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta,
- budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo–Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego,
- uporządkowanie zaniedbań urbanistycznych tarnowskich osiedli mieszkaniowych,
- budowa zakładu segregacji odpadów komunalnych.

Władze miasta mają świadomość, że nie wszystkie działania zostaną zrealizowane w całości do końca 2010 roku. Dlatego realizacja niektórych z nich rozpocznie się w ciągu najbliższych czterech lat i będzie kontynuowana w latach następnych, podczas gdy inne w najbliższych latach zostaną jedynie przygotowane, a ich realizacja nastąpi w kolejnej kadencji samorządu.

Ponieważ Program „Tarnów 2010” wraz z WPI mają także przeciwdziałać podstawowym czynnikom zagrażającym związanym ze skutecznym zarządzaniem miejskimi programami strategicznymi, szczególny nacisk położono na kwestie dotyczące wdrażania, finansowania oraz monitoringu. W celu usprawnienia procesu wdrażania zapisów strategicznych wprowadzono:

- koncentrację środków - ograniczono liczbę celów strategicznych objętych finansowaniem,
- zarządzanie projektami – powołano międzywydziałowe zespoły projektowe,
- bezpośrednie budżetowanie – kierownicy projektów otrzymali uprawnienia wnioskowania i wydatkowania środków z budżetu miasta,
- „mierniki sukcesu” – mierzalne cele dla każdego projektu,

- nowe technologie informatyczne – wdrażanie programu oparto na metodologii Zrównoważonej Karty Wyników,
- sformułowano następującą misję Urzędu Miasta: „Misją Urzędu Miasta Tarnowa jest jak najlepsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz podnoszenie poziomu życia w mieście, poprzez świadczenie nowoczesnych usług i wspieranie rozwoju.”

Nowatorskim podejściem w procesie zarządzania strategicznego w samorządach jest oparcie procesu wdrażania Programu „Tarnów 2010” o metodologię Zrównoważonej Karty Wyników (ZKW) (ang. Balanced Scorecard - BSC). ZKW to narzędzie zarządcze opisujące i monitorujące realizację strategii. Pozwala przełożyć misję i strategię organizacji na cele i mierniki pogrupowane w istotnych dla niej perspektywach. Wdrożenie BSC powoduje odejście od administrowania (skupiania się wyłącznie na wykonywaniu obowiązków narzuconych przez odpowiednie przepisy) na rzecz zarządzania (wyjścia poza spełnianie podstawowych obowiązków i tworzenie oraz realizację spójnych planów rozwoju). Poprzez wyraźne określenie celów i wskazanie ich właścicieli (kierowników projektów) zarówno wdrażający jak i koordynujący mają możliwość identyfikacji się z danym projektem i tym samym lepszemu nadzoru nad jego realizacją.

3. GOSPODARKA

Tarnów to największa po Krakowie aglomeracja miejska w województwie małopolskim. Niewątpliwym atutem Tarnowa jest jego położenie na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Jest istotnym ośrodkiem gospodarczym, zwłaszcza w branży chemicznej oraz szkła użytkowego i artystycznego. Bogato reprezentowany jest także przemysł elektromaszynowy, budowlany oraz spożywczy.

3.1. Największe przedsiębiorstwa i firmy

Największym pracodawcą w Tarnowie w dalszym ciągu pozostają Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A., należące do liderów branży chemicznej w kraju. W roku 2007 kapitał zakładowy spółki wynosił 120 mln zł, a zatrudnienie prawie 2 500 osób, a w grupie kapitałowej około 4 000 osób.

Innym przedsiębiorstwem mającym również duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego Tarnowa są Zakłady Mechaniczne Tarnów S.A. – grupa BUMAR, zatrudniająca prawie 900 osób; ich kapitał zakładowy wynosił w 2007 roku ponad 18 mln zł.

Do największych przedsiębiorstw w Tarnowie należą również*:

- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A.
- Huta Szkła Gospodarczego Tarnów S.A. – Grupa kapitałowa KROSNO
  - o obrót całkowity – 63,3 mln zł
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe TARNOKOP,
  - o obrót całkowity – 6,8 mln zł
- Mlektar – grupa kapitałowa Lacpol,
  - o obrót całkowity – 18,2 mln zł
- FRITAR Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego
  - o przychód – 62 mln zł
- ELTAR Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe
- Zakład Mechaniczny STEINHOF
  - o przychód – 9 mln zł
- ABM Solid S.A.
- Controll Process
- Firma Steinhoff
- Ratownictwo Chemiczne

- FHU Unimar
- Tarnawa Sp. z o.o.
- Profi–Tech Sp. z o.o.
- Zeto S.A.
- Firma WĘGIEL Maciej Węgiel
- ZPH Strusinianka.

* Największe przedsiębiorstwa w Tarnowie przedstawiono według kryterium stanu zatrudnienia oraz wygenerowanego zysku, przychodu w miesiącu grudniu 2007 roku. Pod uwagę brano firmy z różnorodnych branż, m.in.: budowlanej, chemicznej, elektro-maszynowej, odzieżowej, spożywczej, informatycznej.

Tabela nr 04. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD

Wyszczególnienie	Ogółem
Ogółem	10079
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	80
Górnictwo	9
Przetwórstwo przemysłowe	889
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	6
Budownictwo	809
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3140
Hotele i restauracje	195
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	718
Pośrednictwo finansowe	517
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	1726
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	38
Edukacja	296
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	794
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	861

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie - Oddział w Tarnowie

Tabela 05. Spółki prawa handlowego według rodzaju kapitału

Wyszczególnienie	Wartość
Ogółem	708
Rodzaj kapitału	
– Skarbu Państwa	14
– państwowych osób prawnych	603
– samorządu terytorialnego	9
– prywatnego krajowego	6
– zagranicznego	76

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie - Oddział w Tarnowie

3.2. Prywatna przedsiębiorczość i kapitał zagraniczny w Tarnowie

Prywatna przedsiębiorczość w dużej mierze bazuje na wielowiekowych tradycjach Miasta i skupia niemal całą sferę usług, handlu i gastronomii.

Na terenie miasta od lat działają piekarnie i cukiernie:

- Ziarno Jan Winiarski Sp. j.,
- ZPH Strusinianka Sp. z o.o.,
- Kazibut Starzec Sp. j.,
- Klich Cukiernia Sp. j.,
- Cukiernia Lipka Bronisław, Prządo Grażyna s.c.,
- „Cukiernia Kudelski” Jan Kudelski,
- Cukiernia Targowa - Stanisław Bańbor,
- Mikado - Cukiernia Noga B.J.,
- Cukiernia Warszawianka - Stanisław Słowik,

będące kontynuatorami tradycji rodzinnych w swojej branży.

Oprócz firm będących kontynuacją tradycji rodzinnych, powstały także przedsiębiorstwa prywatne, zupełnie nowe, proponujące bardzo specjalistyczne usługi oraz w coraz większym stopniu prowadzące działalność produkcyjną, w tym również w zakresie nowoczesnych technologii.

Firmy z kapitałem zagranicznym, które do tej pory zainwestowały w Tarnowie to:

- brytyjski Brook Hansen Crompton (Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A.),
- niemiecki LENZE (technika napędowa i systemy automatyki przemysłowej),
- Shell, Statoil, BP Polska (stacje paliw),
- amerykański GoodYear (Centrum Logistyki),
- austriacki LEIER (Tarnowskie Zakłady Ceramiki Budowlanej S.A.),
- francuski Carrefour (supermarkety),
- szwedzki Becker Industrial Coatings i Becker Powder Coatings (przemysł chemiczny),
- włoski Trial Sp. z o.o. (konstrukcje stalowe),
- amerykański Summit Packaging Polska (światowy producent zaworów aerozolowych),
- belgijski Green House Sp. z o.o. (producent altan ogrodowych),
- holenderski BoMa Meble (producent mebli).

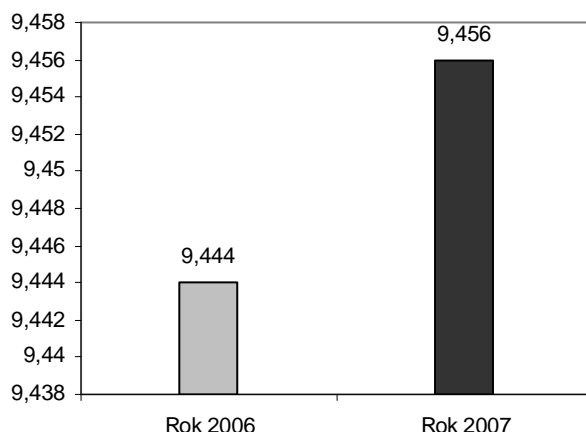
3.3. Instytucje otoczenia biznesu

- Biuro Obsługi Przedsiębiorców Urzędu Miasta Tarnowa
- Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie
- Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie
- Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnowie
- Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców w Tarnowie
- Powszechna Agencja Handlowa w Tarnowie
- Izba Rolnicza w Tarnowie
- Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.
- Naczelna Organizacja Techniczna – Rada w Tarnowie
- Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości.

3.4. Ewidencja działalności gospodarczej

W 2007 roku do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Tarnowa wpisano 934 przedsiębiorców, natomiast wykreślono 922 osób, w tym 76 z powodu zmiany miejsca zamieszkania. Na koniec 2007 r. w ewidencji zarejestrowanych było 9 456 przedsiębiorców. Analogicznie w 2006 roku wpisano 914 przedsiębiorców, natomiast wykreślono 957 osób, w tym 62 z powodu zmiany miejsca zamieszkania.

Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców w Tarnowie

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

4. RYNEK PRACY

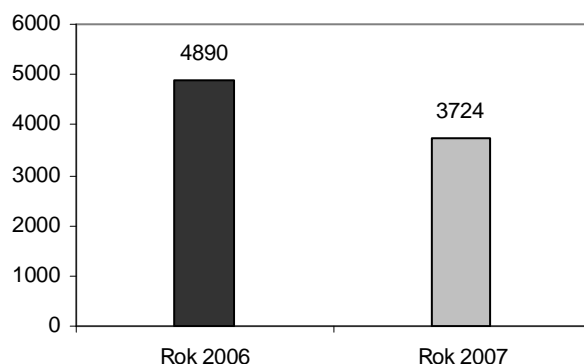
Na rynku pracy w 2007 roku wystąpiły pozytywne zjawiska:

- nastąpił spadek liczby bezrobotnych o ponad 1,1 tys. osób, do poziomu nie notowanego od początku rejestrowanego bezrobocia, tj. 3 724 osób, w tym 64,4% kobiety,
- znacząco zmniejszył się poziom stopy bezrobocia o 2,4 punktu procentowego do poziomu 6,6%,
- aktywne działania Urzędu Pracy w Tarnowie poprzez pozyskanie dużych środków finansowych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektów aktywizacji młodzieży i osób długotrwale bezrobotnych, spowodowały poprawę niekorzystnych zjawisk w strukturze bezrobotnych mieszkańców Tarnowa.

Obniżył się odsetek bezrobotnej młodzieży do 19,8% w końcu 2007 roku. Podobnie zmniejszył się odsetek osób długotrwale bezrobotnych z 61,5% w 2006 roku, do 57,3% na koniec 2007 roku.

4.1. Poziom i struktura bezrobocia

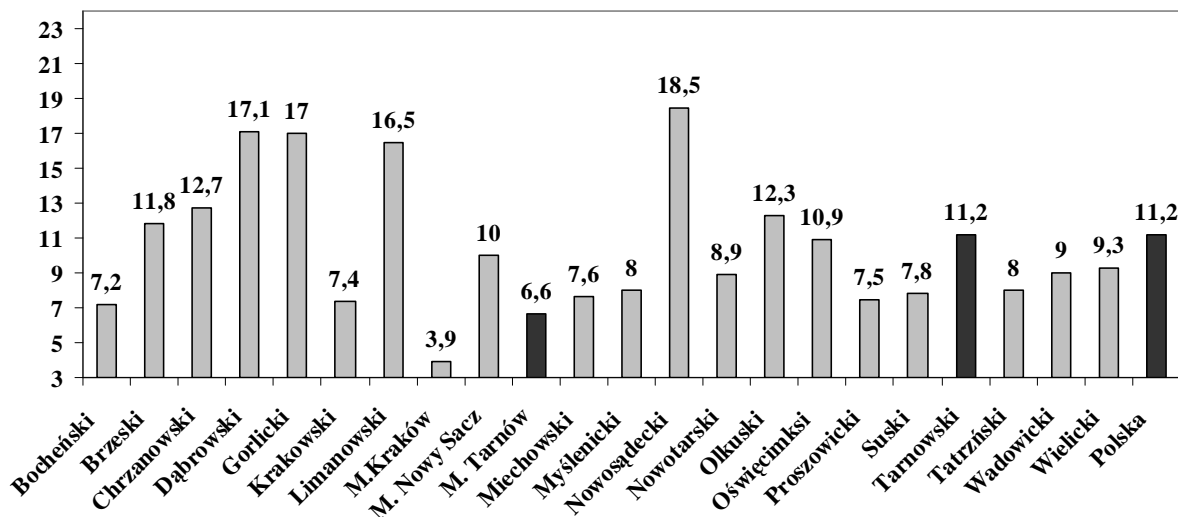
Liczba bezrobotnych w Tarnowie

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Sytuacja na rynku pracy w Tarnowie była jedną z najlepszych w całej Małopolsce, o czym świadczy stopa bezrobocia będąca miarodajnym, porównywalnym wskaźnikiem charakteryzującym rynek pracy. Na koniec listopada 2007 roku stopa bezrobocia wyniosła w Tarnowie 6,6% i stanowiła drugą po Krakowie (3,9%) najniższą stopę w województwie. Średnia stopa bezrobocia w Małopolsce wyniosła 8,8%, a średnia w kraju 11,2%.

Stopa bezrobocia w Małopolsce - stan listopad 2007 rok

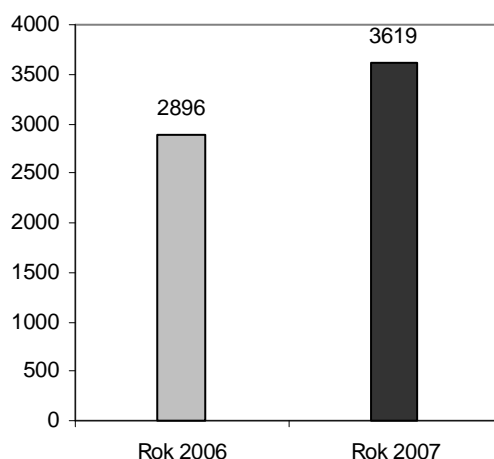
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wśród bezrobotnych mieszkańców Tarnowa dominowały kobiety. W 2007 roku liczba bezrobotnych kobiet zmalała o 750 osób, a mężczyzn obniżyła się o 416 osób. Na koniec 2007 roku w rejestrze osób bezrobotnych figurowało:

- 2 400 kobiet, tj. 64,4% ogółu bezrobotnych,
- 1324 mężczyzn, tj. 35,6% ogółu bezrobotnych.

Na przestrzeni roku spadek bezrobocia wśród kobiet jak i mężczyzn był proporcjonalny, w wyniku czego odsetek obu grup pozostał na identycznym poziomie co w 2006 roku. Na poprawę sytuacji na rynku pracy wpłynęło ożywienie gospodarcze regionu, generujące nowe miejsca pracy. Na przestrzeni minionego roku znacząco wzrosła liczba ofert pracy. Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał blisko 3 619 ofert pracy od pracodawców z terenu Tarnowa (z całego regionu 6 195 ofert) i było to o 723 oferty więcej aniżeli w 2006 roku – dynamika 125%.

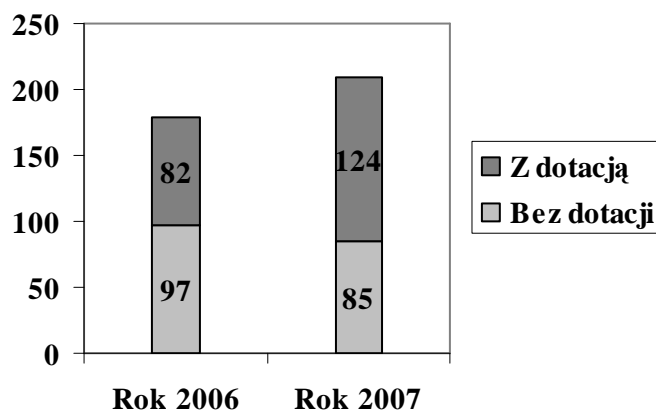
Liczba ofert pracy z Tarnowa

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu

Wzrosła również liczba osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą. W 2007 roku 209 bezrobotnych mieszkańców Tarnobrzegu podjęło działalność gospodarczą, w tym 124 osoby skorzystały z dotacji udzielanej przez Urząd Pracy na uruchomienie własnej działalności.

Bezrobotni mieszkańcy Tarnobrzegu, którzy podjęli działalność gospodarczą w 2007 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu

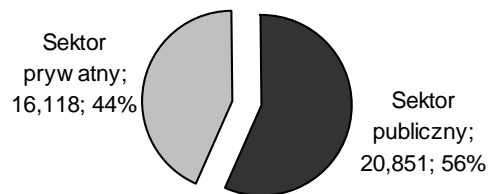
Świadczy to o poprawie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Miasto Tarnobrzeg, jako główny ośrodek przemysłowy całego regionu tarnobrzezkiego, poprzez swój rozwój wpływa na spadek bezrobocia nie tylko w mieście, ale również w powiecie tarnobrzezkiem, bowiem wielu mieszkańców okolicznych gmin jest zatrudnianych w zakładach zlokalizowanych na terenie Tarnobrzegu. Rozwój przedsiębiorczości w Tarnobrzegu w znacznej mierze przyczynił się do tego, że na przestrzeni ostatniego roku stopa bezrobocia w powiecie tarnobrzezkiem obniżyła się z 14,2% w końcu 2006 roku do 11,2% w listopadzie 2007 roku.

4.2. Zatrudnienie

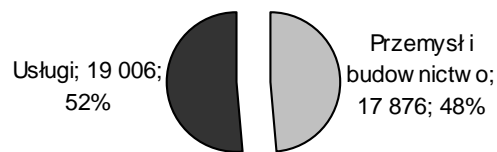
Przeciętne zatrudnienie w 2006 roku wyniosło ogółem 36 969 osób.

Całkowicie zatrudnienie w 2006 roku

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

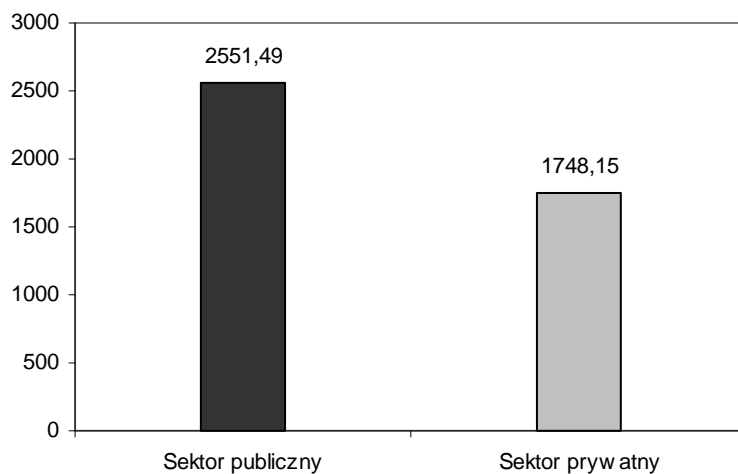
Przeciętne zatrudnienie w 2006 roku

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2006 roku wynosiło ogółem 2 201,24 zł brutto.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2006 roku

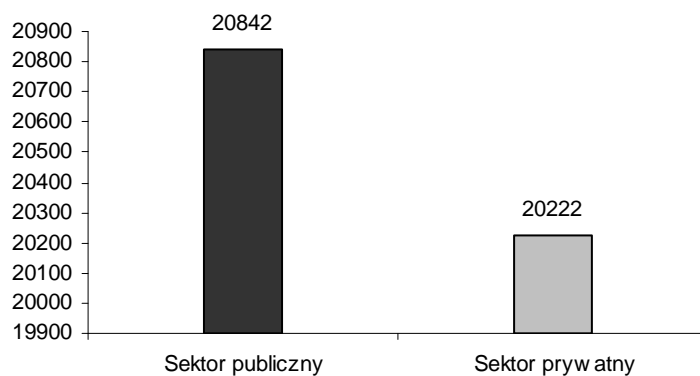

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

Pracujący według rodzajów działalności w 2006 roku – ogółem 41 601 osób, w tym w:

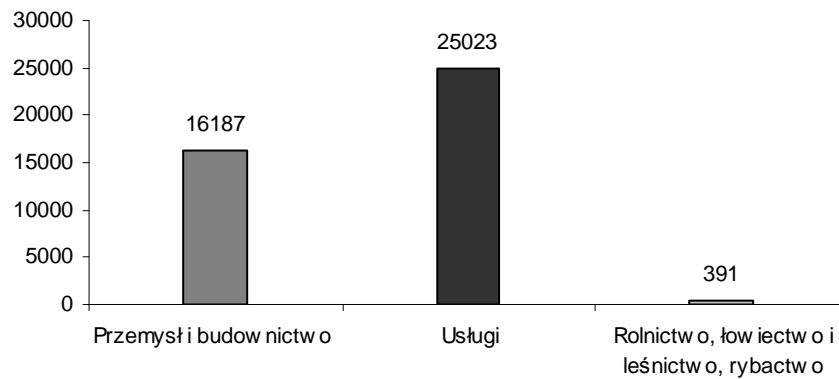
- sektorze publicznym – 20 842 osoby,
- sektorze prywatnym – 20 222 osoby.

Pracujący według rodzajów działalności w 2006 roku

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

Pracujący według rodzajów działalności w 2006 roku

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 06. Dane dla miasta Tarnowa (2007 rok)

Całkowite zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	24 848
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	2 374,21

Podmioty gospodarki narodowej według form prawnych

Ogółem	2 648
przedsiębiorstwa państwowe	2
Spółki	1638
w tym:	
– spółki handlowe	708
w tym:	
– spółki akcyjne	30
– spółki z o.o.	547
– spółki cywilne	929
Pozostałe	1
Spółdzielnie	47
Fundacje	31
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	261

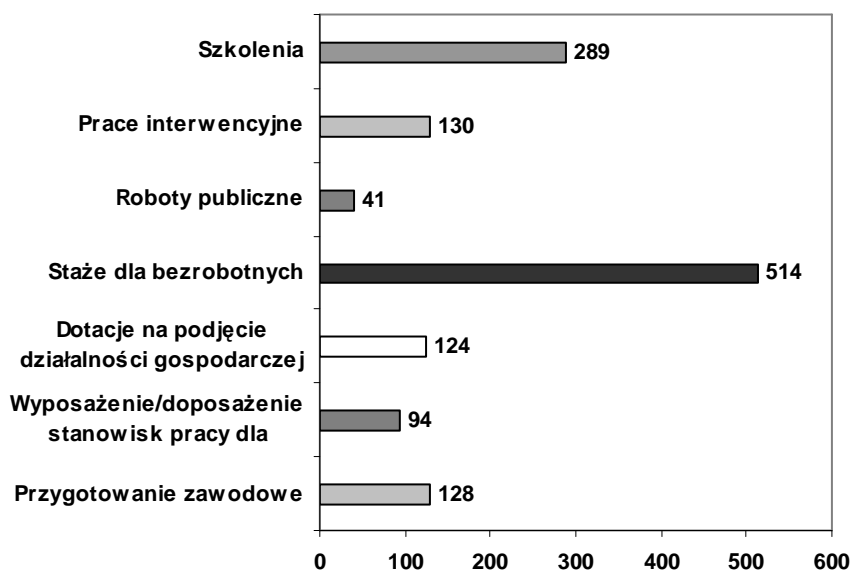
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	9 456
---	-------

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

4.3. Działania na rzecz bezrobotnych

W 2007 roku zaktywizowano 1 320 osób bezrobotnych, w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Pracy. Liczba bezrobotnych mieszkańców Tarnowa zmniejszyła się o blisko jedną trzecią (dynamika spadku 76,2%) a liczba zaktywizowanych bezrobotnych przekroczyła poziom ubiegłoroczny (dynamika 101%).

**Osoby bezrobotne z Tarnowa zaktywizowane
w ramach projektów finansowanych z EFS i FP
w 2007 roku**

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wśród osób zaktywizowanych w 2007 roku ze środków FP i EFS byli głównie ludzie młodzi w wieku do 25 lat, skierowani do odbywania stażów u pracodawców, nabywający dodatkowych kwalifikacji w trakcie wysokospecjalizowanych szkoleń. Drugą grupą bezrobotnych obejmowanych aktywizacją zawodową były osoby długotrwale bezrobotne, zwykle w starszym wieku i o niskich kwalifikacjach zawodowych. Osoby te odbywały przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, kursy przekwalifikujące oraz kierowane były do pracy w ramach miejsc interwencyjnych lub robót publicznych.

Projekty realizowane z wykorzystaniem środków europejskich:

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego

W 2007 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie finalizował realizację dwóch dwuletnich projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006. Były to projekty dla bezrobotnej młodzieży pn. „Krok do pracy” o wartości 4,9 mln zł oraz projekt dla osób długotrwale bezrobotnych pn. „Kierunek praca” o wartości 4,7 mln zł.

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie zakończył realizację projektu „Badania i analiza tarnowskiego rynku pracy” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, o wartości 294 tys. zł. Efektem projektu była diagnoza sytuacji na lokalnym rynku pracy od strony popytowej i podażowej, opracowana w postaci raportu, zawierającego wyniki i analizy uzyskane na podstawie badań jakościowych oraz ilościowych, przeprowadzonych

wśród 1 563 pracodawców i 1 581 osób biernych zawodowo. Wyniki badań dostępne są na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie www.up.tarnow.pl.

5. INWESTYCJE

Prowadzenie racjonalnej polityki inwestycyjnej przez samorząd lokalny stanowi podstawę dla rozwoju danego obszaru. Podejmowane przez samorząd inwestycje mają na celu podniesienie komfortu życia mieszkańców oraz stworzenie optymalnych warunków do inwestycji sektora prywatnego. Aktywność inwestycyjna samorządu tarnowskiego w 2007 roku, obejmowała zarówno wydatki bezpośrednio z budżetu miasta, jak również wydatki jednostek zależnych od gminy.

Wśród inwestycji realizowanych w mieście, według kryterium wielkości, do największych należą:

- **Zakłady Azotowe w Tarnowie - Mościcach S.A.** – zrealizowały szereg inwestycji związanych z biznesem rdzeniowym – m.in. oddano do użytku nową linię produkcyjną poliamidów, realizowana jest inwestycja granulacji nawozów.

- **Huta Szkła Gospodarczego „TARNÓW” S.A. – Grupa Kapitałowa Krosno**

o wielkość inwestycji – 30 mln zł

- **PPHU Ergobud Sp. z o.o. oraz Zakład Elementów Konstrukcyjnych Sp. z o.o.**

o wielkość inwestycji – 27,8 mn zł

- **Becker Farby Przemysłowe Sp. z o.o. (Szwecja)**

o wielkość inwestycji – 20 mln zł

- **Becker Farby Proszkowe Sp. z o.o. (Szwecja)**

o wielkość inwestycji – 9 mln zł

- **Summit Packaging Polska Sp. z o.o.**

o wielkość inwestycji – 4,8 mln zł

- **Elmark - Tarnów**

o wielkość inwestycji – 1 mln zł

- **CESTOR Sp. z o.o.**

o wielkość inwestycji – 750 tys. zł

- **UNIPRESS Mariusz Dobrzański, Marcin Węgrzynek s.c.**

o wielkość inwestycji – 610 tys. zł.

5.1. Klimat dla inwestowania

Korzystne uwarunkowania dla prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Tarnowa wynikają m.in. z następujących czynników:

- położenie Tarnowa na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych – międzynarodowa trasa E4 krzyżuje się tu z drogą krajową nr 73,
- posiadająca znaczenie magistrali transeuropejskiej linia kolejowa Kraków – Medyka łączy się w Tarnowie z odbiegającą na południe linią do Nowego Sącza, Muszyny i dalej w kierunku Słowacji i Węgier,
- bliskość Tarnowa do przejść granicznych, co pozwala w ciągu jednego dnia osiągnąć takie stolicy europejskie jak: Berlin, Bratysława, Budapeszt, Kijów, Praga i Wiedeń,
- w niedalekiej przyszłości przez Tarnów przebiegać będzie autostrada A4, co jeszcze bardziej podniesie dostępność komunikacyjną miasta,
- łatwy dostęp do portów lotniczych, obsługujących loty międzynarodowe
- Kompleksowa Obsługa Inwestora, prowadzona przez Biuro Obsługi Przedsiębiorców w Urzędzie Miasta Tarnowa,

– dostęp do szeregu programów dla osób bezrobotnych i rozpoczynających działalność gospodarczą, realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie i Tarnowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.

Do warunków sprzyjających aktywności gospodarczej w Tarnowie należą również m.in.:

- funkcjonujący Tarnowski Regionalny Park Przemysłowy, w skład którego wchodzi:
  - Specjalna Strefa Ekonomiczna w Krakowie – Podstrefa w Tarnowie,
  - Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy”,
  - Park Przemysłowy „Mechaniczne”,
- zwolnienie od podatku dochodowego dla przedsiębiorców inwestujących na terenach Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie – Podstrefa w Tarnowie,
- opieka logistyczna prowadzona przez Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A. nad firmami inwestującymi na terenach zarządzanych przez Klaster (Tarnowski Regionalny Park Przemysłowy), pomoc oferowana w zakresie:
  - tworzenia tzw. „one-stop-shop” dla inwestorów (mającego na celu pomoc w pokonaniu barier biurokratycznych),
  - organizowania specjalistycznych szkoleń oraz pomocy w działalności promocyjnej i marketingowej.

Ponadto firmy inwestujące w Tarnowie w formule parku przemysłowego mogą:

- obniżyć koszty produkcji, korzystając z dostaw materiałów na zasadzie „just-in-time” i niższych kosztów transportowych,
- korzystać z usług ośrodków badawczych i nowych technologii.

Na terenie Parku Przemysłowego Mechaniczne w 2007 roku powstały następujące inwestycje:

- AXEL – umowa dzierżawy 19.02.2007 roku – produkcja systemów rynnowych oraz akcesoriów blacharskich,
- FORMAX Paweł Boryczka – umowa dzierżawy 28.02.2007 roku – magazyn składowy materiałów budowlanych,
- Huta Szkła Gospodarczego „Tarnów” Grupa Kapitałowa Krosno – umowa dzierżawy 27.03.2007 roku – centrum logistyczne
- Huta Szkła Gospodarczego „Tarnów” Grupa Kapitałowa Krosno – umowa dzierżawy 30.03.2007 roku – centrum logistyczne,
- „GREEN HOUSE” Sp. z o.o. – umowa dzierżawy 24.04.2007 roku – produkcja altanek ogrodowych,
- KOAN Sp. z o.o. – umowa dzierżawy 31.08.2007 roku – produkcja mebli.

Wyniki obserwacji pozwalają sądzić, że dalszy rozwój stref aktywności gospodarczej ma swoje ekonomiczne uzasadnienie. Funkcjonowanie specjalnych obszarów inwestowania stwarza nie tylko korzystny klimat inwestycyjny, ale przede wszystkim korzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej. Jednak z punktu widzenia Miasta i przedsiębiorców pojawia się kilka istotnych barier w tym zakresie, są to:

- brak dużych, jednorodnych w swej strukturze terenów, na których można byłoby wyodrębnić specjalny obszar do inwestowania, a których pozyskanie i scalanie wiąże się często z długotrwałą procedurą prawną,
- wydłużająca się procedura budowy autostrady, która nie tylko poprawiłaby dotychczasowy układ komunikacyjny, ale w znacznym stopniu zwiększyła atrakcyjność terenów przemysłowych,
- małe zainteresowanie potencjalnych pracowników tarnowską ofertą edukacyjną, co wiąże się ze słabym przygotowaniem kadry pracowniczej;
- brak pracowników spowodowany ich migracją do większych ośrodków przemysłowych lub za granicę;
- niekonkurencyjne warunki zatrudnienia wobec innych ośrodków przemysłowych.

5.2. Inwestycje realizowane przez Urząd Miasta Tarnowa

Na zadania inwestycyjne wydano w 2007 roku 9 837 889 złotych w następujących obszarach:

– oświata i wychowanie: 6 096 244 zł

- Gimnazjum nr 7 – wykonano I i II etap przebudowy budynku,
- Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych – przebudowano sieć wodno-kanalizacyjną hali gimnastycznej i internatu,
- Zespół Szkół Plastycznych – rozpoczęto przebudowę budynków w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego,
- Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego – rozpoczęto przebudowę budynku w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego,
- opracowano projekt wymiany stolarki okiennej I Liceum Ogólnokształcącego oraz studia wykonalności: budowy budynku szkoleniowo-dydaktycznego w Zespole Szkół Budowlanych, modernizacji budynku TCKP – przebudowa budynku, przebudowy budynku Gimnazjum nr 7, przebudowy hali sportowej Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych nr 1, budowy sali gimnastycznej i sal lekcyjnych w Zespole Szkół Medycznych, rozbudowy i przebudowy budynków Zespołu Szkół Plastycznych,

– kultura fizyczna i sport: 897 338 zł

- opracowano projekt budowlany przebudowy Stadionu Miejskiego,
- rozpoczęto budowę boiska całorocznego z nawierzchnią syntetyczną przy Zespole Szkół Sportowych,

– pomoc społeczna: 837 788 zł

- dostosowano budynek Domu Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga do wymogów przeciwpożarowych, w tym dobudowano klatkę schodową z windą (więcej rozdział 18. „Środki zewnętrzne”),

– administracja publiczna: 628 312 zł

- osuszono piwnice budynku urzędu przy ul. Mickiewicza 2 i zaadaptowano pomieszczenia, w tym budynku na potrzeby archiwum,
- dostarczono i zamontowano klimatyzatory w pomieszczeniu serwerowni w budynku urzędu przy ul. Nowej 4,

– działalność usługowa: 616 216 zł

- rozpoczęto I fazę I etapu budowy cmentarza komunalnego w Tarnowie-Klikowej w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego,

– edukacyjna opieka wychowawcza: 355 750 zł

- przebudowano sanitariaty w północnej i środkowej części budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego,
- dostosowano główną klatkę schodową Pałacu Młodzieży do wymogów przeciwpożarowych,

– gospodarka komunalna i ochrona środowiska: 292 669 zł

- wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego – zadanie w ramach Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

– gospodarka mieszkaniowa: 106 861 zł

- przebudowano dach przewiązki Społecznej Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Gumniskiej,
- opracowano program termomodernizacji 94 obiektów Gminy Miasta Tarnowa oraz dokumentację przetargową na wykonanie audytów energetycznych tych obiektów,

– kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: 6 706 zł.

5.3. Inwestycje spółek miejskich

W 2007 roku wartość ogółem zrealizowanych nakładów inwestycyjnych wyniosła 98 404 tys. zł.

Tabel nr 07. Wielkość inwestycji w poszczególnych spółkach zrealizowanych w 2007 roku

Nazwa spółki	Nakłady inwestycyjne (w tys. zł)
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	78 800,8
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	10 247,3
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	3 781,7
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	3 610,7
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	1 734,7
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	-
Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.	228,8

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

5.3.1. Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Spółka w 2007 roku kontynuowała realizację zadań inwestycyjnych objętych projektem Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie” oraz wykonała szereg innych zadań inwestycyjnych poza projektem. Środki na inwestycje realizowane w 2007 roku pochodziły ze źródeł własnych Spółki, w wysokości 39 567,3 tys. zł, natomiast kwota 39 233,5 tys. zł pochodziła z dotacji Unii Europejskiej w ramach realizowanego przez Spółkę projektu Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie”.

Inwestycja powyższa jest najważniejszym i najpoważniejszym zadaniem realizowanym przez Spółkę w prawie stuletniej historii wodociągów w Tarnowie. Zadanie to zostało powierzone Spółce przez Gminę Miasta Tarnowa, Gminę Tarnów oraz Gminę Skrzyszów, które uzyskały środki finansowe z funduszu przedakcesyjnego ISPA na szereg zadań w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gmin. Wartość całego programu oszacowano na około 38,5 mln euro, dotacja z funduszy ISPA (od 2004 roku Funduszu Spójności) wynosi 68%. Pozostałe 32% zadania finansowane jest z funduszy własnych Spółki pochodzących z podwyższenia kapitału zakładowego przez gminy, środków własnych Spółki pochodzących z amortyzacji, niewielkiego zysku uzyskiwanego w ostatnich latach, a także z pożyczki uzyskanej przez Spółkę na preferencyjnych warunkach z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Pozostałe inwestycje realizowane przez Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. to:

- rozbudowa zbiornika wodnego w Krzyżu – zakończono realizację inwestycji uzyskaniem w styczniu 2008 roku pozwolenia na eksploatację; do wykonania zostało ostateczne kształtowanie skarp zbiornika i ogrodzenie,
- rozbudowa sieci magistralnej – I etap; wykonano badania modelowe systemu magistral wodociągowych miasta Tarnowa oraz koncepcję budowy nowej magistrali $\varnothing$ 500,
- rozbudowa sieci rozdzielczych wodociągowych (Al. Tarnowskich, ul. Chemiczna - projekt, Szynwałd – hydroformia, inicjatywy społeczne),
- rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym inicjatywy społeczne),
- przesył ścieków z gminy Żabno i Lisia Góra – zrealizowano budowę rurociągów tłocznych na terenie Gminy Miasta Tarnowa wraz z komorą pomiarową,
- sieć światłowodowa magistralna – wykonano planowane odcinki światłowodów,
- budowa ujęcia infiltracyjnego – wykonano odwierty i studnie, wykonano pompowania próbne i badania jakości wody.

W 2007 r. wykonano również szereg prac modernizacyjnych. Do najważniejszych z nich należała modernizacja Stacji Uzdatniania Wody – ujęcie Zbylitowska Góra, Zakładu Oczyszczalni Ścieków, sieci wodociągowych, sieci kanalizacyjnych oraz obiektów budowlanych i energetycznych.

5.3.2. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.

MPEC S.A. jest drugą spółką pod względem wielkości nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2007 roku. Źródłem finansowania wszystkich inwestycji były wyłącznie środki własne Spółki. Wskaźnik zainwestowania w MPEC S.A. (mierzony wielkością nakładów inwestycyjnych do osiągniętych obrotów) kształtuje się na poziomie znacznie wyższym od średniej krajowej.

Spółka obecnie realizuje strategię inwestycyjną obejmującą następujące programy:

- modernizacja źródła centralnego – ciepłowni „Piaskówka”,
- modernizacja sieci i węzłów ciepłych zasilanych z ciepłowni „Piaskówka”,
- modernizacja bazy technicznej i administracyjnej Spółki.

Rok 2007 był kolejnym rokiem dużego zaawansowania inwestycyjnego Spółki. Kontynuowała ona realizację programu „Modernizacja sieci i węzłów ciepłych”. Na zadania te wydankowano 903 tys. zł. Wykonano również szereg innych zadań inwestycyjnych. Do najważniejszych z nich należą:

- przyłączenia nowych odbiorców, na które wydano najwięcej środków finansowych w kwocie 6.680,1 tys. zł,
- modernizacja części węglowej Ciepłowni 91,6 tys. zł,
- system telemetrycznej kontroli sieci i węzłów ciepłych 675,9 tys. zł,
- pozostałe zadania 1 896,7 tys. zł.

5.3.3. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.

W 2007 roku wydatki inwestycyjne MPK Sp. z o.o. w większości dotyczyły zakupu oraz modernizacji taboru. W ramach kontynuacji programu mającego na celu zastąpienie starych autobusów napędzanych olejem napędowym, zakupionymi bądź zmodernizowanymi autobusami na sprężony gaz ziemny, dokonano modernizacji konstrukcyjnej z równoczesnym przystosowaniem do zasilania gazem 2 autobusów oraz przystosowano do zasilania gazem ziemnym 3 autobusy wcześniej zmodernizowane konstrukcyjnie. Modernizacja i przystosowanie do zasilania gazem, na które wydankowano 991,3 tys. złotych zostały zrefundowane przez EkoFundusz kwotą 935 tys. zł.

Dokonano również zakupu 12 używanych autobusów marki Volvo zasilanych gazem ziemnym, na które wydankowano 1 451,9 tys. zł oraz 4 nowych autobusów Iveco za kwotę 1 159,8 tys. zł. Wydatki związane z zakupem autobusów zostały w części pokryte kredytem, w części środkami własnymi uzyskanymi przede wszystkim ze sprzedaży majątku trwałego. Zakupione pojazdy oprócz efektów ekologicznych w znaczący sposób poprawiają warunki podróży, gdyż są to pojazdy niskopodłogowe. W ramach odnowy taboru i poprawy jakości świadczonych usług przewozowych zamontowano tablice elektroniczne w 5 autobusach. Wszystkie nowo zakupione autobusy wyposażone są w tablice świetlne i auto-komputery.

W 2007 roku wykonano także szereg innych zadań inwestycyjnych mających na celu poprawę warunków pracy, w tym instalację wyciągową przeciwwybuchową i instalację podgrzewania autobusów na gaz. Dokonano również zakupu komputerów w związku z planowaną wymianą oprogramowania komputerowego i koniecznością odnowy przestarzałego sprzętu.

W roku 2007 rozpoczęto prace nad poprawą wizualizacji zewnętrznej przedsiębiorstwa, w ramach której zostały zamontowane tablice reklamowe i kierunkowe przy ulicy Okrężnej. Zmodernizowano elewację na budynku stacji diagnostycznej oraz myjni samochodowej.

5.3.4. Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

W 2007 roku Spółka rozpoczęła budowę kolejnych dwóch budynków mieszkalnych w Tarnowie przy ul. Abp Jerzego Ablewicza, o łącznej liczbie 145 mieszkań, 66 miejsc postojowych oraz 2 lokali użytkowych.

Gmina Miasta Tarnowa dokapitalizowała Spółkę wnosząc gotówkę w kwocie 4 053 tys. złotych na dofinansowanie inwestycji związanej z budową tych budynków. Planowany łączny koszt obu inwestycji wynosi 24 680,7 tys. zł, a źródłem ich finansowania są: środki własne Spółki (pochodzące z dokapitalizowania i partycypacji przyszłych najemców) oraz kredyt bankowy. Pierwszy z budynków liczący 41 lokali mieszkalnych zostanie oddany do użytku pod koniec 2008 roku, oddanie do użytku drugiego budynku zaplanowano na lipiec 2009 roku.

W roku 2007 największą pozycję poniesionych środków finansowych w kwocie 3 591,4 tys. zł stanowiły roboty budowlane wykonywane w związku z budową lokali mieszkalnych.

5.3.5. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Największe nakłady inwestycyjne MPGK Sp. z o.o. w 2007 roku w wysokości 1 498,2 tys. złotych przeznaczono na adaptację budynku przy ulicy Okrężnej 11 w Tarnowie. Było to związane ze zmianą siedziby Spółki z ul. Bandrowskiego 14 w Tarnowie. Adaptacja budynku wymagała przebudowy pomieszczeń wewnątrz budynku przeznaczonych na cele administracyjne i socjalne. Dla prawidłowego funkcjonowania Spółki wykonano również parking oraz ogrodzenie terenu. W ramach wymiany taboru zakupiono używany samochód - śmieciarkę o wartości 210 tys. zł.

5.3.6. Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.

Spółka w 2007 roku nie prowadziła działalności inwestycyjnej, corocznie ponosi natomiast koszty remontów w celu utrzymania zasobów mieszkaniowych będących w zarządzie Spółki w należyтым stanie technicznym.

5.3.7. Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.

W 2007 roku na terenie kompleksu inwestycyjnego „Mechaniczne” zrobiono szereg prac remontowych przywracających funkcjonalność budynków. Wykonano również przyłączenie energetyczne do znajdujących się tam obiektów. Wartość tej inwestycji wyniosła 19,4 tys. zł.

Na terenie tarnowskiej podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie zrealizowano inwestycję polegającą na przebudowie odcinka wodociągu W1-W3 oraz zamknięciu pierścienia – odcinek W2-W4. Prace obejmowały sieć wodociągową, której całkowita długość wynosi 630 mb. Przewody sieci wodociągowej wykonane zostały z rur PE o średnicy 225 oraz 160 mm na ciśnienie 1 MPa. Wodociąg zasilany będzie przez istniejącą magistralę wodociągową Ø400. Celem zrealizowanej inwestycji było przygotowanie sieci wodociągowej do korzystania z niej przez małe i średnie zakłady przemysłowe, którymi wypełniany jest obszar strefy. Wartość inwestycji wyniosła 172,0 tys. zł.

Na terenie podstrefy wykonano również parking na 15 miejsc postojowych przy ul. W. Beckera. Kwota poniesionej inwestycji wyniosła 34,1 tys. zł.

5.4. Inwestycje drogowe

W roku 2007 opracowano w Tarnowie „Program budowy i modernizacji miejsc postojowych na terenie miasta Tarnowa” – wykonano nowe lub zmodernizowano istniejące miejsca postojowe w liczbie 574 miejsc, z czego 439 to nowe miejsca postojowe natomiast 135 to miejsca wyremontowane.

W ramach działań prowadzonych w roku 2007 przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich kontynuowano przebudowę ul. Czarna Droga na odcinku od ul. Krakowskiej do ul. Brzozowej na długości około 700mb w zakresie przebudowy nawierzchni jezdni oraz dobudowy obustronnych chodników.

Kontynuowano również prace związane z budową ekranów akustycznych przy Al. Jana Pawła II od strony osiedla Zielonego na długości 320 mb. Powstały nowe ścieżki rowerowe na ulicach: Słoneczna, ks. Sitki, Słowackiego, Klikowskiej i Lwowskiej o łącznej długości 2 367 mb.

Na skrzyżowaniu ulic Lwowska – Okrężna – Marusarz zostało wybudowane rondo. Realizacja tego zadania była możliwa dzięki uzyskanemu dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Sektorowego programu Operacyjnego Transport w wysokości 1 536,8 tys. zł.

Trwają prace związane z remontem mostu na rzece Biała, w ciągu ul. Mościckiego. W ramach dofinansowania z Ministerstwa Transportu z 10% rezerwy budżetowej ułożono nakładki bitumiczne na ciągu drogi krajowej Nr 73 na ulicach: Lwowska, Słoneczna i Al. Jana Pawła II. Opracowano projekty techniczne budowy połączenia ul. Starodąbrowskiej z ul. Gumniską. Łączne koszty zadań inwestycyjnych realizowanych przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich w 2007 roku wyniosły 13 178,5 tys. zł., w tym środki zewnętrzne 2 736,8 tys. zł.

TZDM wykonał także prace związane z bieżącym utrzymaniem ulic oraz remontem jezdni i chodników. Ogółem na ten cel wraz z tzw. zimowym utrzymaniem wydatkowano kwotę 8 854,9 tys. zł. Ważnymi robotami wykonanymi z tych środków były między innymi:

- wykonanie nakładek bitumicznych na ulicach: Zbylitowska, Równa, Nauczycielska, os. Legionów, os. Zielone, Kilińskiego, Obrońców Lwowa, Leszczyńskiego, Podmiejska, Modrzejewskiej, Mościckiego, Zgody, Pawłowskiego, Mąsiora, Wojtarowicza, Tatrzaska, Apenińska i inne o łącznej powierzchni 30 174 m²,
- wykonanie nawierzchni betonowej na ulicy Wysokiej o powierzchni 325m²,
- zakończenie remontu ulicy Jagiełły, na której ułożono nową nawierzchnię o powierzchni 2 170m²,
- wykonanie remontu ulicy Olszewskiego oraz przebudowy ulicy Bodo,
- przebudowa chodników o łącznej powierzchni 10 771 m² przy 27 ulicach miasta Tarnowa, kosztem 1,2 mln zł.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W 2007 roku zrealizowano: bieżącą konserwację 2 potoków (Wątok, Klikowski) i 1 rowu („D”) na długości około 8,25 km oraz remonty 9 rowów i potoków na łącznej długości około 6,05 km. Wykonano również przebudowę rowu „Od Strzelnicy”, polegającą na ubezpieczeniu rowu na długości 358,4 mb specjalnymi elementami żelbetowymi. Na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a firmą Gemini Holdings Sp. z o.o. w Krakowie, zadanie to refundowane było w całości przez spółkę Gemini Holdings.

Jak co roku przeprowadzono prace związane z konserwacją i utrzymaniem klap zwrotnych przepustów wałowych zlokalizowanych na wylotach rowów odwadniających do potoków Wątok i Stary Wątok. Łączne wydatki na gospodarkę wodno-ściekową w 2007 roku, razem z wydatkami na dokumentację projektową i nadzór inwestorski, wyniosły 600,7 tys. zł.

5.6. Gospodarka odpadami i oczyszczanie miasta

Zrekultywowano I sektor składowiska odpadów komunalnych przy ul. Cmentarnej. Powierzchnia zreultywowanego terenu to 2,4 ha, a całkowite nakłady brutto na realizację tego zadania wyniosły 631,9 tys. zł.

5.7. Zieleń miejska

W 2007 roku na urządzenie i utrzymanie terenów zieleni miejskiej wraz z infrastrukturą wydatkowano kwotę około 2 980,5 tys. zł. Większość poniesionych kosztów była związana z bieżącym utrzymaniem terenów zieleni miejskiej. W kwocie tej znajdują się koszty między innymi wykonania nowych zieleńców, nasadzeń drzew, krzewów i kwiatów, usunięcia drzew, cięć pielęgnacyjnych koron drzew w parkach miejskich, jednorazowych koszeń terenów własności Gminy Miasta Tarnowa, zakupu urządzeń zabawowych dla 8 placów zabaw, wykonania schodów w parku na Górze św. Marcina oraz wykonania remontu alejek w Parku im. E. Kwiatkowskiego.

5.8. Oświetlenie ulic, placów i dróg

W 2007 roku na oświetlenie uliczne wydano ogółem 4 327,3 tys. zł. Większość wydatków była związana z zakupem energii i bieżącą eksploatacją oświetlenia ulicznego. Ponadto wykonano oświetlenie przy ulicach: Monopolowej, Westerplatte 8 (ciąg pieszy), Westerplatte 15 (parking), Zarzyckiego oraz na os. Nauczycielskim (etap I i II). Ponadto wykonano oświetlenie iluminacyjne kapliczki św. J. Nepomucena oraz zakupiono 17 elementów świetlnych przestrzennych do świątecznej dekoracji miasta.

5.9. Służba zdrowia

5.9.1. Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika

W 2007 roku doprowadzono w Specjalistycznym Szpitalu im. E. Szczeklika do pozytywnego zakończenia procedury pozyskania funduszy zewnętrznych na termomodernizację obiektów szpitala. Zadanie to było wspierane z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Ogólna wartość zadania wynosi 571,5 tys. euro, z czego wsparcie z Mechanizmu Finansowego EOG wynosi 485,8 tys. euro. Gmina Miasta Tarnowa przyjęła na siebie i zrealizowała obowiązek współfinansowania projektu w wysokości 15% wartości inwestycji – w formie dotacji wynoszącej 345 tys. zł. Zagwarantowała również prefinansowanie projektu w wysokości 85% wartości inwestycji w formie pożyczki w wysokości miliona złotych. Zadanie zostało zrealizowane, trwa proces jego rozliczenia.

Gmina Miasta Tarnowa wspierała również inne działania inwestycyjne szpitala poprzez dofinansowanie:

- opracowania dokumentacji pod adaptację pomieszczeń II piętra na nowo tworzony oddział rehabilitacyjny (43,3 tys. zł)
- opracowanie koncepcji dokumentacji projektowo–kosztorysowej oraz prace modernizacyjno–adaptacyjne pawilonu chirurgii (280 tys. zł)
- opracowanie projektu elewacji oraz wykonanie termomodernizacji ściany zachodniej budynku chirurgii (20 tys. zł)
- wykonanie elewacji agregatowni oraz stacji TRAF0 szpitala (30 tys. zł)
- sfinansowanie kosztów poniesionych przez szpital na zakup aparatu do obróbki preparatów histopatologicznych (34,7 tys. zł)
- dofinansowanie zakupu kolonoskopu (20 tys. zł)
- dofinansowanie zakupu histeroskopu (19,9 tys. zł)
- dofinansowanie zakupu lampy do fototerapii (13,3 tys. zł)
- dofinansowanie zakupu detektora dawki rtg (32,7 tys. zł)
- zakup sprzętu medycznego: wzmacniacza zasilacza obrazu oraz silnika wraz z instalacją i kalibracją (44,8 tys. zł)
- dofinansowanie zakupu przez szpital tomografu komputerowego (280 tys. zł)
- zakup aparatów – defibrylatorów dla potrzeb bloku operacyjnego i OIOM (37,6 tys. zł)

Wszystkie wymienione zadania zostały zakończone i rozliczone w roku 2007. Łącznie na cele inwestycyjne Gmina udzieliła szpitalowi dotacji w wysokości 1 204,7 tys. zł. Ponadto szpital uzyskał nowy echokardiograf, zakupiony ze środków Ministra Zdrowia, służący do badań diagnostycznych serca.

5.9.2. Zespół Przychodni Specjalistycznych

W ubiegłym roku samorząd przeznaczył dla Zespołu Przychodni Specjalistycznych kwotę 300 tys. złotych na dofinansowanie termomodernizacji budynku Zespołu Przychodni przy ul. M. Curie-Skłodowskiej 1 (3 050 m²) wraz z remontem chodnika. Ogólna wartość inwestycji wyniosła 583,3 tys. zł i sfinansowana została ze środków miejskich, środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz z zasobów własnych Zespołu Przychodni.

Zespół Przychodni zakupił w 2007 roku z własnych środków sprzęt i aparaturę medyczną za ogólną kwotę niespełna 155 tys. zł.

5.9.3. Mościckie Centrum Medyczne

W związku z przekształceniem oddziału dla przewlekle chorych w zakład opiekuńczo–lecniczy przeprowadzono gruntowną modernizację pomieszczeń, w których działa zakład, dostosowując je do wymagań sanitarnych. Do 30 czerwca 2007 roku zrealizowany został III etap przebudowy Zakładu Opiekuńczo–Lecniczego, na co Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła dotację w kwocie 500 tys. zł (wartość zadania wyniosła ponad 868 tys. zł).

Kolejnym realizowanym w Centrum zadaniem była przebudowa części pomieszczeń na potrzeby zakładu rehabilitacji w zakresie fizykoterapii, kinezyterapii i hydroterapii. Łączny koszt realizacji zadania przekroczył 582 tys. zł. Zadanie zostało sfinansowane ze środków Gminy Miasta Tarnowa w kwocie 373,2 tys. zł, PFRON w kwocie 208,8 tys. zł oraz środków własnych centrum. W efekcie wykonania określonego zadania zwiększyła się o 104 m² powierzchnia użytkowa dla pacjentów, dzięki czemu powstało 10 nowych stanowisk do prowadzenia zabiegów rehabilitacyjnych (4 kinezyterapii, 3 hydroterapii, 2 fizykoterapii, 1 aquavibron). Odbiór prac nastąpił 5 grudnia 2007 roku.

Mościckie Centrum Medyczne zakupiło w 2007 roku łóżka oraz ultrasonograf. Zakupy uzyskały dofinansowanie Gminy Miasta Tarnowa w kwocie 160 tys. zł (ogólna wartość zakupionego sprzętu wyniosła ponad 300 tys. zł). W II kwartale 2007 roku wykonany został projekt techniczny przebudowy Poradni Dermatologicznej i Pulmonologicznej. Zadanie zostało zrealizowane. Jego wartość wyniosła ponad 150 tys. zł i zostało sfinansowane z własnych środków centrum.

5.9.4. Żłobki

W 2007 roku wzrosło zainteresowanie mieszkańców Tarnowa usługami świadczonymi przez żłobki. W poprzednich latach wykorzystywanych było nie więcej niż 240 miejsc w żłobkach. Na koniec 2007 roku z usług tych korzystało średnio ponad 270 dzieci.

Mając na względzie potrzebę wymiany części wyposażenia w żłobkach oraz ich doposażenie przeznaczono w 2007 roku na ten cel dodatkowo z budżetu miasta kwotę 79 tys. zł. Kwotę 49 tys. zł przeznaczono na wymianę zużytego wyposażenia, zaś kwota 26 tys. zł skierowana została na zakupy inwestycyjne, m.in. niezbędny sprzęt kuchenny.

5.10. Pomoc społeczna

5.10.1. Program Wyrównywania Różnic Między Regionami

W marcu 2007 roku złożono do Małopolskiego Oddziału PFRON pismo w sprawie uczestnictwa Gminy Miasta Tarnowa w realizacji programu celowego pn. „Program wyrównywania różnic między regionami”. W sierpniu zostały zawarte z pracodawcami umowy na dofinansowanie projektów dotyczące wyposażenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości. Podpisano 27 umów na utworzenie 32 nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na kwotę łączną 615,5 tys. zł (w 2006 roku utworzono 19 stanowisk, dofinansowanie z PFRON wyniosło 366,4 tys. zł). Całkowity koszt zorganizowania nowych stanowisk pracy to 1 704,5 tys. zł, w tym udział własny pracodawców to 1 088,9 tys. zł. Średni koszt dofinansowania stanowiska – 19 236 zł.

Kwota środków uzyskana w roku 2007 jest najwyższa w czteroletniej historii aplikacji Gminy do programu, pieniądze zostały wydatkowane i rozliczone do końca 2007 roku. Większość stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych została utworzona na otwartym rynku pracy, co świadczy o pozytywnym nastawieniu gminy i pracodawców do osób niepełnosprawnych.

5.10.2. Dofinansowanie z PFRON robót budowlanych w Domach Pomocy Społecznej

W 2006 roku złożony został do Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie wniosek o dofinansowanie robót budowlanych w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga 48 ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadań samorządu Województwa Małopolskiego. Łączny koszt robót budowlanych polegających na dobudowie klatki schodowej wraz z szybem windowym, zakupie i montażu windy typu szpitalnego przystosowanej do samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych oraz dostosowanie budynku do wymogów przeciwpożarowych wyniósł 831 tys. zł. Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Gmina Miasta Tarnowa otrzymała na to zadanie łącznie 399 tys. zł. Pozostałe środki to dotacja Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 120 tys. zł oraz środki własne gminy w wysokości 312 tys. zł.

Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone zgodnie z umową. Jego wykonanie miało istotny wpływ na realizację programu naprawczego domu, co w konsekwencji pozwoli na uzyskanie stałego zezwolenia na prowadzenie tej placówki. Wymalowano pokoje mieszkalne i korytarze. Wykonano remont zaplecza gospodarczego wraz z wymianą okien. Łączny koszt wykonanych prac w 2007 roku wyniósł 950,3 tys. zł.

Program naprawczy zakładający dostosowanie do standardów określonych przepisami prawa prowadzono również w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. św. Brata Alberta. W 2007 roku poza środkami finansowymi przeznaczonymi na bieżące realizowanie zadań statutowych, przeznaczono dodatkowo kwotę około 200 tys. złotych na podnoszenie jakości usług, w tym na malowanie pokoi mieszkalnych, podniesienie poręczy i balustrad na klatkach schodowych, wymianę instalacji do odbioru telewizji kablowej w obiekcie, wykonanie niezbędnych zakupów, w tym pościeli, łóżek, lodówek, pralek do oddziałów i innego sprzętu, z którego korzystają mieszkańcy.

5.11. Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji

W Tarnowskim Ośrodku zrealizowane zostały w roku 2007 następujące inwestycje:

- dokończenie budowy zadaszonego sztucznego lodowiska o wymiarach 20 m x 40 m wraz z wyposażeniem na terenach rekreacyjnych TOSiR przy ul. Wojska Polskiego 14 – wydatki inwestycyjne ogółem 2 503 tys. zł, w tym w 2007 roku 1 393 tys. zł.
- II etap modernizacji pływalni przy Al. Tarnowskich – opracowano projekty budowlane remontu i przebudowy obiektu (niecki, atrakcje wodne, stacje uzdatniania wody, boiska wielofunkcyjne). Trwa remont budynku głównego (dach, przebieralnie, łazienki). III etap, realizowany w 2008 roku, obejmuje: dokończenie remontu budynku głównego, remont instalacji wody technologicznej oraz stacji uzdatniania wody. Wydatki inwestycyjne ogółem 342 tys. zł, w tym w 2007 roku 117,5 tys. zł,
- budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w rejonie ulic Romanowicza – Piłsudskiego. I etap, realizowany w 2007 roku, obejmował uporządkowanie i rozpoczęcie zagospodarowania tych terenów (skucie i wywóz gruzu, regulacja zieleni, niwelacja gruntu). Kolejne etapy, realizowane w latach 2008 – 2011 zakładają budowę wielofunkcyjnej hali sportowej, rozbudowę istniejącej pływalni krytej o budynek parku wodnego, budowę amfiteatru oraz zagospodarowanie pod rekreację czynną i bierną gruntów o powierzchni około 200 tys. m². Wydatki inwestycyjne ogółem w 2007 roku to 188,6 tys. zł.
- budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią na lodowisku zadaszonym przy ul. Wojska Polskiego 14. Zainstalowano sztuczną nawierzchnię o powierzchni 800 m², siatki zabezpieczające o powierzchni 1 240 m², bramki oraz zakupiono wyposażenie. Wydatki inwestycyjne ogółem w 2007 roku to 94,8 tys. zł,
- opracowanie projektu budowlanego boiska wielofunkcyjnego ze sztuczną nawierzchnią. Inwestycja realizowana z myślą o programie Ministerstwa Sportu. Projekt obejmuje budowę boiska o wymiarach 24 m x 46 m (koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, futsal, oświetlenia, ogrodzenie). Wydatki inwestycyjne w 2007 roku to 31,6 tys. zł.

6. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren Tarnowa przebiega sieć dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Łączna długość sieci drogowo-ulicznej wynosi 347 526 m. Przecinające się na obszarze miasta drogi krajowe i wojewódzkie charakteryzują się zróżnicowanymi parametrami technicznymi. Wśród nich znajdują się zarówno jezdnie dwuprzestrzenne jak i jednoprzestrzenne w różnym stanie technicznym. Tarnów posiada w ciągu drogi krajowej nr 4 południowe obejście drogowe o przybliżonej długości 10 000 m. Jednak od strony północnej ruch tranzytowy przebiega przez miasto, nakładając się na ruch lokalny – miejski. Ogranicza to znacznie swobodę ruchu na ulicach, a także wpływa na wydłużenie czasu przejazdu przez miasto.

Tabela nr 08. Długość ulic w Tarnowie według poszczególnych kategorii

Rodzaj drogi	Długość (w metrach)
gminne	257 500
powiatowe	60 146
wojewódzkie	13 300
krajowe	16 580

Źródło: Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich w Tarnowie

6.1. Organizacja ruchu

W 2007 roku w Tarnowie prowadzono 496 spraw dotyczących bieżących zadań w zakresie nadzoru nad organizacją ruchu i sprawnym funkcjonowaniem systemu drogowego, analizą istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa i efektywności, prowadzania kontroli prawidłowości zastosowania i funkcjonowania znaków drogowych, drogowej sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym:

- rozpatrzono 101 wniosków i zatwierdzono 79 projektów czasowych i stałych zmian w organizacji ruchu,
  - wydano 58 poleceń dotyczących wprowadzenia zmian w organizacji ruchu,
  - wydano 5 decyzji administracyjnych dotyczących wykorzystania dróg w sposób szczególny.
- Opracowano projekty zmian w organizacji ruchu:
- na Placu Bema (Burku),
  - na ulicy Krakowskiej przy skrzyżowaniach z ulicami Bema, Krasieńskiego i zjazdem do parkingu na pl. Kościuszki,
  - na ulicy PCK – odcinku od ul. Parkowej do Grottgera,
  - czasowe zmiany na dzień 1 listopada w rejonie cmentarzy komunalnych w Krzyżu, Mościcach i Klikowej.

Projekty te zostały już częściowo wdrożone przez zarządcę drogi – Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich.

Powtórnie opracowano koncepcję połączeń uwzględniających aktualne zamierzenia inwestycyjne Polskich Kolei Państwowych PLK i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad:

- połączenia Centrum Komunikacyjnego (dworce PKP i PKS) z ulicami Ziaji, Dąbrowskiego i Tuchowską, co umożliwiło negocjacje z PKP PLK, w wyniku których PKP wybuduje tunel pod linią kolejową Kraków – Medyka, w parametrach umożliwiających przejazd wszystkich typów pojazdów,
- ulicy Gumniskiej z ulicą Starodąbrowską,
- ulicy Wyszyńskiego z ulicą Szujskiego,
- ulicy Szujskiego z ulicą Krakowską.

Prowadzono nadzór nad Tarnowskim Zarządem Dróg Miejskich w zakresie prawidłowości oznakowania, organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego, który wykonywał m.in. prace polegające na:

- wymianie i ustawianiu nowych znaków pionowych - 304 szt.
- słupków znaków drogowych - 356 szt.
- tablic drogowskazowych - 6 szt.
- urządzeń bezpieczeństwa ruchu w postaci progów zwalniających - 8 szt.
- czasowych zmianach organizacji ruchu: w dniu Wszystkich Świętych przy cmentarzach komunalnych, na czas powitania nowego roku i innych imprez oraz zawodów żużlowych, dla których ustawiono 1 373 sztuki znaków ze słupkami
- odnawianiu i malowaniu nowego oznakowania poziomego łącznie - 7140 m²
- bieżącym utrzymaniu sygnalizacji świetlnych – łącznie - 40 szt.
  - w tym wzbudzanych (acyklicznych i akomodacyjnych) - 19 szt.
  - dla pieszych (na przejściach i ostrzegawczych) - 9 szt.
- modernizacji sygnalizacji świetlnych w skrzyżowaniach Alei Solidarności i ulicy Nowy Świat oraz ulicy Mickiewicza z Al. Matki Bożej Fatimskiej i ulicą Bóźnic.

6.2. Parkingi

W Tarnowie, w obszarze ograniczonym ulicami: Sikorskiego – Szkotnik – Szujskiego – Aleja Solidarności – Mickiewicza – Kołłątaja – Dąbrowskiego – Konarskiego – Narutowicza, z wyłączeniem pasów drogowych tych ulic, wprowadzono strefę płatnego parkowania, z wydzieloną w ścisłym centrum strefą „A”, gdzie pobiera się podwyższoną opłatę za postój w celu ograniczenia natężenia ruchu oraz ochrony zabytkowej części miasta. W strefie „A” znajduje się około 170 miejsc parkingowych. Obejmuje ona głównie okolice Starego Miasta. W strefie „B” znajduje się 2 228 miejsc parkingowych.

6.3. Ścieżki rowerowe

Ścieżki rowerowe i drogi dla rowerów są jednym z ważniejszych elementów współczesnej infrastruktury miejskiej. Łączna długość ścieżek wraz z ciągami pieszo–rowerowymi wynosi w Tarnowie 40 268 m.

Tabela nr 09. Długość ścieżek rowerowych oraz pieszo–rowerowych w Tarnowie

Kategoria drogi	Długość (w metrach)
gminne	10 904
powiatowe	13 892
wojewódzkie	11 660
krajowe	3 812

Źródło: Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich w Tarnowie

6.4. Stan motoryzacji

W Tarnowie w 2007 roku zarejestrowanych było 47 881 pojazdów, w tym 36 526 samochodów osobowych. W porównaniu z rokiem 2006 liczba wszystkich zarejestrowanych pojazdów zwiększyła się o 2 692 pojazdy, w tym liczba samochodów osobowych zwiększyła się o 34 383. Na koniec roku 2007 uprawnionych do kierowania pojazdami było 55 109 osób. W ciągu roku wydano 3 577 krajowych praw jazdy oraz 116 międzynarodowych praw jazdy.

Tabela nr 10. Liczba pojazdów zarejestrowanych w Tarnowie w latach 2006 - 2007

Rodzaj pojazdu	2006	2007
samochody osobowe	34 383	36 526
samochody ciężarowe	6053	6242
Ciągniki samochodowe	232	256
samochody specjalne	350	368
autobusy	387	410
Naczepy	252	260
przyczepy	873	919
motorowery	941	1077
motocykle	1270	1366
Ciągniki rolnicze	448	457
Ogółem	45 189	47 881

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 11. Liczba spraw prowadzonych przez Wydział Komunikacji w latach 2006 - 2007

Rodzaj sprawy	2006	2007
cofanie praw jazdy	412	364
przywracanie uprawnień	162	154
wydawanie krajowych praw jazdy	9 821	3 577
wydawanie międzynarodowych praw jazdy	188	116
wydawanie decyzji w ramach postępowań w sprawach kontrolnych badań i punktów	44	45
Ogółem	10 627	4 571

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 12. Liczba uprawnień wydanych przez Wydział Komunikacji w latach 2006 – 2007

Wyszczególnienie	2006	2007
Liczba zarejestrowanych pojazdów	45 191	47 881
Liczba osób uprawnionych do kierowania pojazdami	63 000	55 109
Liczba uprawnionych stacji kontroli pojazdów	15	15
Liczba uprawnionych ośrodków szkolenia kierowców	21	20
Liczba uprawnionych diagnostów	41	43
Liczba uprawnionych instruktorów nauki jazdy	194	207
Liczba kart parkingowych wydanych dla osób niepełnosprawnych oraz placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych	1924	2280

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

7. GOSPODARKA KOMUNALNA

Działalność w tej sferze ukierunkowana jest przede wszystkim na poprawę estetyki miasta i warunków życia mieszkańców. Poprzez sukcesywne rozmieszczanie koszy na śmieci, pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz organizację kolejnych akcji porządkowych można zauważyć systematyczną poprawę czystości miasta. Remontowane są istniejące i zagospodarowywane nowe place zabaw, tworzone nowe parki i zieleńce, rozrasta się, obejmująca już niemal całe miasto i łącząca większość osiedli, sieć ścieżek rowerowych.

Aby zachęcić mieszkańców do częstszego pozostawienia pojazdów w garażach organizowane są nowe linie komunikacji zbiorowej, modernizuje się przystanki autobusowe.

7.1. Gospodarka odpadami

W roku 2007 organizowano szereg przedsięwzięć w zakresie gospodarki odpadami za łączną kwotę 351,6 tys. zł, między innymi:

- wiosną i jesienią zorganizowano akcje wywozu „wielkich gabarytów”, podczas których zebrano z terenu miasta 291,18 ton odpadów wielkogabarytowych,
- jesienią odebrano i wywieziono na wysypisko 259,88 ton liści,
- w ramach likwidacji „dzikich wysypisk” usunięto odpady w ilości 139,74 ton oraz usunięto śmieci z powierzchni 11,7 ha z tzw. „powierzchniowych wysypisk śmieci”,
- w parkach i przy chodnikach ustawiono 146 nowych koszy betonowych oraz zakupiono 22 sztuki pojemników typu „igloo” na potrzeby selektywnej zbiórki odpadów.

7.2. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną

7.2.1. Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie

Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie w 2007 roku zrealizował przewozy pasażerskie na terenie miasta Tarnowa w ilości 4 325 106 km, Gminy Tarnów – 580 990 km i Gminy Lisia Góra 52 645 km. Tereny gminy Tarnów i Lisia Góra obsługiwane były na podstawie zawartych porozumień międzygminnych.

Wysokość osiągniętych przychodów ogółem wyniosła 20 324 tys. zł, w tym 6 500 tys. zł stanowiła dotacja przedmiotowa z Gminy Miasta Tarnowa na dofinansowanie zakupu usług przewozowych komunikacji miejskiej. Przychód ze sprzedaży biletów wynosił 12 989,8 tys. zł.

W 2007 roku przeprowadzono 10 postępowań przetargowych o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego. W efekcie przeprowadzonych postępowań:

- wyłoniono wykonawców do obsługi 27 linii komunikacyjnych,
- wyłoniono wykonawcę usługi sprzątnięcia przystanków na terenie miasta Tarnowa,
- wyłoniono dostawcę łącznie 52 wiat autobusowych, które zostały ustawione na terenie miasta.

7.2.2. Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie

W 2007 roku Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie prowadził swoją statutową działalność w zakresie:

- składowania odpadów,
- zbiórki odpadów segregowanych,
- kompostowania odpadów organicznych,
- prowadzenia Tarnowskiego Azylu dla Psów.

W 2007 roku poddano utylizacji poprzez składowanie 45 532,86 Mg i uzyskano z tego tytułu przychód w wysokości 2 605,2 tys. zł. Cena jednostkowa za utylizację jednej tony odpadów komunalnych wyniosła 60 zł brutto. Kompostownia działająca na terenie ZSOK przyjęła nieodpłatnie 1 850,80 [Mg] odpadów ulegających biodegradacji.

ZSOK w Tarnowie prowadził selektywną zbiórkę odpadów w mieście w pojemnikach typu „dzwon” w 57 punktach na terenie Tarnowa. Z pojemników tych odzyskano:

– papier i tektura	–	9,40 Mg,
– szkło	–	77,63 Mg,
– tworzywa sztuczne	–	13,03 Mg.

Zadania zrealizowane przez Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w roku 2007:

- remont klatek w azylu,
- naprawa placu zaplecza i dróg wewnętrznych,
- naprawa pojemników typu „dzwon”,
- koszty związane z utrzymaniem w należytym stanie studni odgazowujących w IV sektorze,
- remont kapitalny kompaktora „Hanomag CL-66”,
- bieżąca eksploatacja,
- przyjmowanie odpadów,
- kompostowanie odpadów,
- selektywna zbiórka w pojemnikach typu „dzwon”,
- prowadzenie azylu dla zwierząt,
- interwencje na mieście,
- obsługa związana z zagrożeniem ptasią grypą.
- utrzymywanie obiektów (koszenie trawy, czyszczenie rowów opaskowych i kanalizacji, sadzenie drzew i krzewów),
- rozbudowa Azylu,
- badania (monitoring składowiska, skład morfologiczny odpadów),
- zakup specjalistycznego samochodu do obsługi selektywnej zbiórki.

7.2.3. Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie

W roku 2007 na cmentarzach komunalnych: w Krzyżu, Mościcach i Starym wykonanych zostało ogółem 759 pogrzebów, z czego 414 wykonali przedsiębiorcy prywatni. Wpływy z usług pogrzebowo-cmentarnych wyniosły 1 937,3 tys. zł.

W ramach bieżącego utrzymania cmentarzy Miejski Zarząd Cmentarzy przeprowadził w roku 2007 prace remontowo–konserwatorskie:

- odtworzono sześć XIX–wiecznych nagrobków – obiekty z wapienia, piaskowca, granitu czy marmuru dokumentują realizację 10–letniego programu, rozpoczętego w 2001 roku.
- odrestaurowano nagrobki w najbardziej zabytkowej XVII kwaterze.

W ramach obchodów Roku Tadeusza Tertila wyremontowano na cmentarzu Starym w kwaterze XX grobowiec, w którym spoczywa śp. dr Tadeusz Teritil zmarły w 1925 roku.

Konserwacja i remont tych zabytkowych obiektów kosztowała 67,3 tys. zł.

Wykonano remont alejek o ogólnej powierzchni 412 m² na cmentarzu Starym przy ul. Narutowicza i w Krzyżu przy ul. Krzyskiej oraz remont wodościeków w alejkach na cmentarzu Starym o długości 1 080 mb za kwotę 102,1 tys. zł.

Na cmentarzu w Krzyżu wyremontowano schody zewnętrzne kaplicy (koszt 19 tys. zł)

Wykonano w niej również, jako zadanie inwestycyjne, remont pomieszczeń socjalnych (koszt 42,8 tys. zł). Na cmentarzach komunalnych w Krzyżu, Mościcach i Starym wykonywano prace pielęgnacyjne i wycinkę drzew, zabezpieczając tym samym obiekty nagrobne. Roczny koszt tych robót – 4,7 tys. zł. Zakupiono na cmentarze 60 sztuk pojemników o pojemności 240 l do składowania odpadów.

8. ŚRODOWISKO NATURALNE

Działania proekologiczne zostały uwzględnione w przyjętym przez Radę Miejską w Tarnowie „Programie Ochrony Środowiska miasta Tarnowa na lata 2001 – 2015”. Jego celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta, przy założeniu, że ochrona środowiska jest nieodłącznym elementem procesów rozwojowych.

8.1. Stan środowiska

Na podstawie badań jakości powietrza i gleb przeprowadzonych w 2007 roku oraz w oparciu o monitoring wód powierzchniowych (dane z 2006 rok), można określić, że tarnowianie żyją w dość czystym środowisku. Mimo znacznego wzrostu liczby samochodów nie pogorszył się stan powietrza. Poza zdarzającymi się chwilowymi przekroczeniami norm dwutlenku azotu i pyłu PM10 (i tak najrzadziej w Małopolsce), zanieczyszczenia energetyczne kształtują się znacznie poniżej wielkości dopuszczalnych. Większość wskaźników specyficznych zanieczyszczeń powietrza nie przekracza stężeń dopuszczalnych, a te które nie mieszczą się w normach (benzopiren, fenol) w ostatnim czasie znacznie obniżyły stężenia.

Z przeprowadzonych w listopadzie 2007 roku badań gleb na terenie Tarnowa wynika, że w przytłaczającej większości analiz zawartość zanieczyszczeń określana jest jako „stopień 0”, czyli gleby niezanieczyszczone, o naturalnej zawartości metali ciężkich.

Monitoring wód powierzchniowych (w oparciu o dane z 2006 roku) potwierdza utrzymywanie się jakości tych wód na średnim poziomie. W porównaniu ze stanem z poprzedniej dekady, gdy wody nie mieściły się w żadnej klasyfikacji, widoczna jest wyraźna poprawa.

W 2007 roku prowadzono szereg przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu środowiska:

- zorganizowano akcję dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zmiany systemu ogrzewania z węglowego na proekologiczny w ramach programu „likwidacji niskiej emisji”. Za kwotę 66 067 zł zrealizowano 48 umów na dofinansowanie usunięcia 86 pieców kaflowych oraz 11 pieców centralnego ogrzewania opalanych węglem. W roku 2006 usunięto 111 pieców kaflowych i 6 pieców centralnego ogrzewania,
- kontynuowano akcję usuwania odpadów zawierających azbest, unieszkodliwiono 72,02 ton odpadów azbestowych. W roku 2006 unieszkodliwiono 69,54 ton odpadów,

- dofinansowano kwotą 15 tys. zł monitoring środowiska na terenie miasta Tarnowa, prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie Delegatura w Tarnowie,
- przeznaczono kwotę 4,9 tys. zł na badania agrochemiczne gleby – przeprowadzono badanie gleb dla potrzeb doradztwa nawozowego (pH, P, K, Mg), a także oznaczono zawartość w glebie Cu, Zn, Pb, Cd, Ni i Hg metodą ASA,
- wprowadzono w mieście powszechny system segregacji odpadów, obejmując selektywną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców, zrehabilitowano kolejne sektory składowiska, rozbudowano kompostownię, wykorzystuje się gaz składowiskowy do produkcji energii elektrycznej, rozwijane są systemy uzupełniające selektywnej zbiórki odpadów. W 2007 roku znacznie zwiększyła się ilość odpadów segregowanych i przekazywanych do recyklingu. W Tarnowie zebrano przeszło 6 500 ton surowców wtórnych, wielokrotnie więcej niż w roku 2006.

8.2. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna to jedno z istotnych zadań realizowanych w Urzędzie Miasta Tarnowa. Stosując różne środki oddziaływania – lokalne media i Internet, konkursy w placówkach edukacyjnych, współpracę z organizacjami pozarządowymi, małymi i dużymi przedsiębiorstwami oraz osobami prywatnymi – władze miasta starają się dotrzeć do każdej grupy odbiorców. Doskonalone są sprawdzone formy działania, a jednocześnie trwa poszukiwanie nowych, bardziej przekonujących i ciekawszych. Corocznie na edukację ekologiczną Miasto przeznacza dziesiątki tysięcy złotych. Pozyskiwane są także środki ze źródeł zewnętrznych.

Stopniowo realizowany jest przez Urząd Miasta Tarnowa „Plan gospodarki odpadami dla miasta Tarnowa na lata 2004 – 2015”, „Program ochrony przed hałasem dla miasta Tarnowa na lata 2004 – 2008” oraz „Program ochrony powietrza dla powiatu grodzkiego tarnowskiego”.

W 2007 roku ustanowiona została nagroda Prezydenta Miasta Tarnowa za promowanie ochrony środowiska i edukację ekologiczną „Tarnowski Ekolog”. W czerwcu, z okazji „Światowego Dnia Ochrony Środowiska” statuetka została wręczona pierwszej laureatce.

W 2007 roku:

- przekazano dotację w wysokości 5,9 tys. zł Towarzystwu Promocji Oświaty Ekologicznej na „cykl wykładów i szkoleń na temat selektywnej zbiórki odpadów” oraz szkolenie „Edukacja zgodnie z rozwojem zrównoważonym” dla nauczycieli,
- dofinansowano kwotą 5,9 tys. zł przewóz dzieci na „zielone szkoły i wycieczki ekologiczne z Przedszkola Publicznego nr 32, Domu Dziecka Nr 1, Szkoły Podstawowej nr 1, Niepublicznego Niepłatnego Gimnazjum, Gimnazjum nr 6, VII Liceum Ogólnokształcącego i Szkoły Podstawowej Nr 15,
- zorganizowano szereg cyklicznych akcji ekologicznych: Sprzątanie Świata – Polska 2007, wiosenne sprzątanie Wątołu, zbiórkę baterii i opakowań plastikowych (PET) czy zbiórkę leków przeterminowanych,
- zorganizowano szereg konkursów związanych z ekologią: „Mam pomysł na odzysk odpadów”, „Ochrona środowiska i zagrożenia ekologiczne Ziemi Tarnowskiej”, konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon „Zieleń blisko nas”, regionalny konkurs wiedzy o lasach, konkurs na gazetkę szkolną o tematyce ekologicznej „Rozwój a środowisko”, międzyszkolny konkurs ekologiczny, konkurs fotograficzny „Park krajobrazowy pasma Brzanki w obiektywie”, konkurs plastyczny „Kiedy drzewo jest szczęśliwe?”, przedszkolny konkurs plastyczny „Krajobraz jesienny”, konkurs ekologiczny „Las szansą na zdrowie”, międzyszkolny konkurs matematyczno-przyrodniczy „Zdrowe Żywienie”, międzyszkolny konkurs ekologiczny „Ochrona środowiska naturalnego – nasz wspólny cel” oraz konkursy organizowane z okazji „Dnia Ziemi”,
- odbył się VIII przegląd filmów ekologicznych „EkoŚwiat”,

- wydano: ulotkę „Zielone perły Tarnowa” – „Park w Zbylitowskiej Górze”, plan Miasta Tarnowa z pomnikami przyrody oraz drogami rowerowymi, plakaty „Nie spalaj śmieci”, „Nie wypalaj traw”, kalendarze oraz ulotki o tematyce ekologicznej,
- zakupiono 1 700 sztuk toreb bawełnianych wielokrotnego użytku, które są przekazywane uczestnikom konkursów i akcji ekologicznych,
- ustanowiono pomnik przyrody – aleja lipowa (141 drzew) przy ul. Obrońców Lwowa,
- zrealizowano projekt przyrodniczy „Spotkajmy się w miejskim ogrodzie” wspólnie z Towarzystwem Promocji Oświaty Ekologicznej, przybliżający uczniom tarnowskich szkół przyrodę Parku Strzeleckiego.

Łączne wydatki związane z prowadzoną działalnością ekologiczną wyniosły 247 tys. zł. Za działania w zakresie ekologii i edukacji ekologicznej podejmowane w roku 2007 Gmina Miasta Tarnowa uhonorowana została nagrodami: EKOPRIX - główna nagroda (150.000 zł) w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie „Ekologiczna Gmina Województwa Małopolskiego” oraz tytułem „Mecenasa Polskiej Ekologii” w konkursie pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej „Przyjaźni środowisku”.

9. MIESZKALNICTWO

Na terenie miasta wydano w 2007 roku 641 pozwoleń na budowę, nadano 141 numerów na budynki jednorodzinne oraz 87 numerów na lokale mieszkalne w budynkach wielorodzinnych. W świetle ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego do zadań własnych gminy należy tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, a w szczególności zapewnienie lokali socjalnych i zamiennych w wypadkach przewidzianych w ustawie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach.

9.1. Zasoby lokalowe gminy

Gmina Miasta Tarnowa zapewnia lokale socjalne i zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw o niskich dochodach wykorzystując posiadany zasób mieszkaniowy. Lokale mieszkalne pozyskiwane są tylko w wyniku naturalnego ruchu ludności i przeznaczone są na wynajem, jako lokale na czas nieoznaczony oraz lokale socjalne (wynajmowane na okres roku z możliwością przedłużenia na okres następny).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa wchodziło 3 409 lokali mieszkalnych, w tym 270 lokali socjalnych.

Tabela nr 13. Liczba komunalnych lokali mieszkalnych w Tarnowie w latach 2003 – 2007

Wyszczególnienie	Lata 2003 – 2007				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba lokali mieszkalnych – ogółem,	3 757	3 668	3 618	3 473	3 409
w tym:					
– pomieszczenia tymczasowe	-	-	-	11	11
– lokale socjalne	172	195	236	258	270

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Gmina Miasta Tarnowa jest członkiem 146 Wspólnot Mieszkaniowych, z czego 133 znajduje się w zarządzie Miejskiego Zarządu Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie. W budynkach Wspólnot Mieszkaniowych gmina jest właścicielem 2 323 lokali mieszkalnych.

Obecnie Miasto jest w stanie w miarę płynnie realizować zapotrzebowanie na lokale wynajmowane na czas nieoznaczony. Natomiast znaczącym problemem jest występujący deficyt mieszkań socjalnych.

9.2. Dodatki mieszkaniowe

W roku 2007 przyjęto ogółem 5 443 wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego. 80 wniosków odebrano od osób niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania. Pracownicy przyjmujący wnioski w 2007 roku zostali przeszkoleni z zakresu psychologii (szkolenia o tematyce: „biegłość interpersonalna” oraz „sposoby na trudne sytuacje i metody radzenia sobie ze stresem”). Wydano 5 996 decyzji administracyjnych z zakresu dodatków mieszkaniowych. Od wydanej decyzji odwołało się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego tylko trzech wnioskodawców, jednakże decyzje zostały wydane prawidłowo.

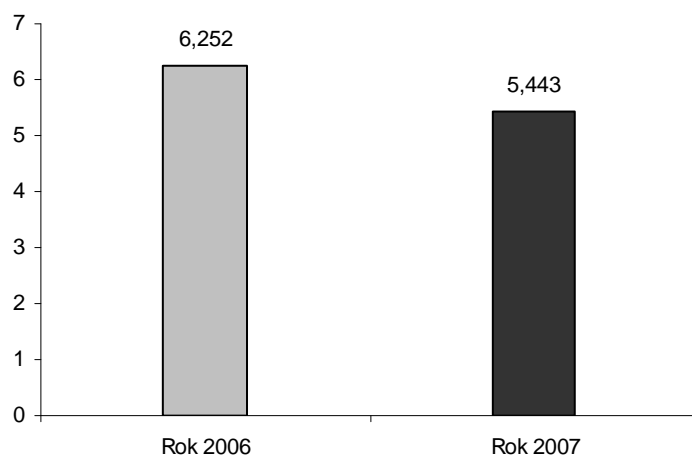
Dofinansowano wydatki mieszkaniowe 5 367 gospodarstw domowym na ogólną kwotę 5 452,5 tys. zł. Większość potrzebujących mieszkańców Tarnowa (3 951 gospodarstw domowych) otrzymała dodatki mieszkaniowe w wysokości powyżej 100 zł miesięcznie. Największą grupą korzystającą z udzielonej pomocy były rodziny czteroosobowe, których jest 1 207 oraz gospodarstwa jedno- i dwuosobowe, które w większości tworzą emeryci, renciści oraz osoby niepełnosprawne korzystające również z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (1 976 gospodarstw domowych). Zasadność przyznawanej pomocy sprawdzono w 121 przypadkach podczas wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez upoważnionych pracowników.

Tabela nr 14. Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w Tarnowie w latach 2006 – 2007

Typ zasobu	Kwota wypłaconego dodatku 2006	Liczba wypłat dodatków mieszkaniowych 2006	Kwota wypłaconego dodatku 2007	Liczba wypłat dodatków mieszkaniowych 2007
spółdzielcze	2 726 454	18 358	2 620 447	15 729
komunalne	1 788 378	11 221	1 672 493	10 060
wspólnoty	423 601	3 284	418 096	3 038
inne	695 559	4 724	741 535	4 401
ogółem	5 633 992	37 587	5 452 571	33 228

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

**Liczba przyjętych wniosków w sprawie
dotacji mieszkaniowych
w latach 2006 - 2007**

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

10. EDUKACJA

W ostatnich latach spada liczba uczniów, co wiąże się z niżem demograficznym, lecz liczba szkół i placówek pozostaje na podobnym poziomie. Zmieniają się ich funkcje, likwiduje się jedne, powstają nowe. Oferta edukacyjna co roku jest modyfikowana, aby dostosować się lepiej do potrzeb i oczekiwań uczniów oraz ich rodziców, uwzględniać oczekiwania rynku pracy oraz kierunki rozwoju tarnowskiej i krajowej edukacji.

Tarnowski system oświaty jest bardzo zróżnicowany i zawiera większość placówek, o których mówi ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. Obejmuje placówki publiczne jak i niepubliczne, których liczba z roku na rok się zwiększa, wprowadza innowacje, modernizuje bazę. Daje możliwość znalezienia swojego miejsca uczniom zdolnym i słabszym, solidnie przygotowuje do podjęcia studiów wyższych, zabiega o wyrównanie szans edukacyjnych. Dzieciom i młodzieży wymagającym różnych form kształcenia specjalnego przedstawia szereg specjalistycznych propozycji, jak również pomaga ukończyć szkołę i zdobyć zawód uczniom ze środowisk zaniedbanych czy patologicznych.

10.1. Ogólna charakterystyka

Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym dla **80 szkół i placówek oświatowych publicznych**, w tym:

– przedszkoli	–	28
– szkół i zespołów szkół	–	45
– poradni	–	2
– Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego	–	1
– Bursy Międzyszkolnej	–	1
– Pałacu Młodzieży	–	1
– Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego	–	1
– Tarnowskiego Centrum Edukacji	–	1.

Tabela nr 15. Liczba szkół i placówek oświatowych w Tarnowie w latach 2006 - 2007

Wyszczególnienie	2006	2007
Szkoły i placówki oświatowe – ogółem	83	80

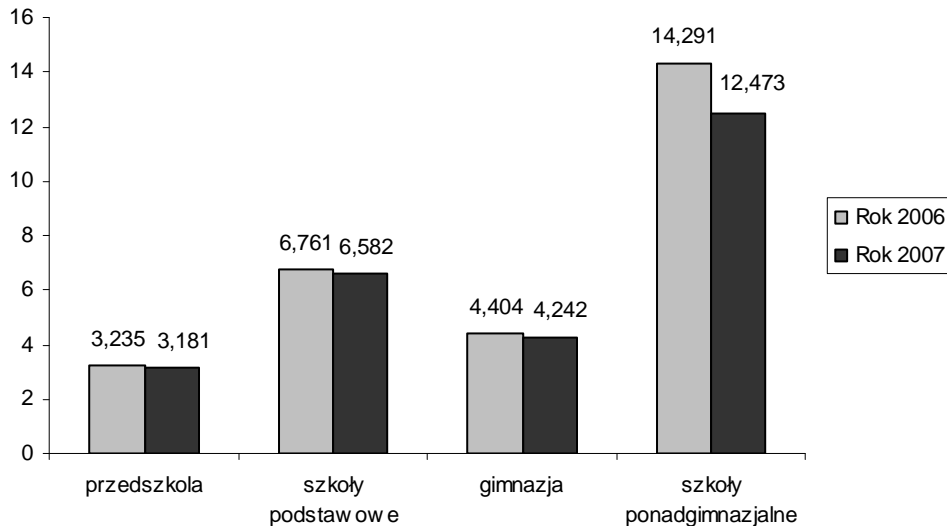
Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

W Tarnowie funkcjonuje także 57 szkół i placówek niepublicznych, w tym:

– przedszkoli	–	8
– szkół podstawowych	–	3
– gimnazjów	–	4
– liceów ogólnokształcących dla młodzieży	–	1
– zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży	–	2
– liceów ogólnokształcących dla dorosłych	–	9
– uzupełniających liceów ogólnokształcących	–	1
– szkół policealnych	–	27
– burs dla młodzieży	–	2.

Na terenie miasta w 2007 roku kształciło się w szkołach i przedszkolach publicznych **26 478 uczniów**, czyli mniej, niż w latach ubiegłych. Zmniejszająca się od kilku lat liczba uczniów związana jest głównie z niżem demograficznym. Jest to tendencja stała, maleje tylko dynamika spadku urodzeń.

Liczba uczniów w tarnowskich szkołach w latach 2006 - 2007 (w tys.)

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

W szkołach niepublicznych w 2007 roku kształciło się 4 277 uczniów. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizowało 1 012 dzieci 6-letnich w przedszkolach publicznych, a ponadto w 5 przedszkolach niepublicznych, 2 szkołach społecznych oraz 2 przedszkolach specjalnych.

10.2. Oferta edukacyjna Tarnowa

W 2007 roku dalszej zmianie podlegał kształt sieci szkół na terenie miasta. Po konsultacjach społecznych zostały dokonane następujące likwidacje lub przekształcenia szkół:

- rozpoczęcie likwidacji Gimnazjum Nr 3,
- przekształcenie XVI Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum Nr 3 poprzez zmianę lokalizacji liceum i utworzenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 3,
- utworzenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 4 (Szkoła Podstawowa Nr 23 i Gimnazjum Nr 8),
- zakończenie likwidacji Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych i szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży w Tarnowskim Centrum Edukacji,
- utworzenie XVII i XVIII Liceum Ogólnokształcącego i włączenie ich odpowiednio do Zespołu Szkół Budowlanych i Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2,
- utworzenie dwóch techników uzupełniających oraz włączenie ich do Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych i Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1.

Budynek po XVI Liceum Ogólnokształcącym przekazany został niepublicznej Rzemieślniczej Zasadniczej Szkole Zawodowej, prowadzonej przez Izbę Rzemieślniczą, która aspiruje do bycia nowoczesnym centrum edukacji zawodowej. W edukacyjną niszę wpisało się nowo uruchomione Niepubliczne Specjalne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące. Od roku 2007 nową siedzibę ma także Niepubliczne Centrum Kształcenia Ustawicznego, w którym uczy się młodzież o szczególnych wymaganiach edukacyjno-wychowawczych. Dla niej szkoła ta jest często ostatnią szansą na kontynuację nauki i zdobycie zawodu.

Urząd Miasta Tarnowa przeprowadził prace w zakresie obwodów i sieci szkół, obejmujące:

- uaktualnienie sieci szkół i placówek oświatowych,
- przekształcenie obwodów gimnazjów w związku z likwidacją Gimnazjum Nr 3,
- aktualizację ulic i granic obwodów szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- opracowanie nowych map z uaktualnioną siecią szkół i placówek oświatowych miasta Tarnowa,
- uruchomienie aplikacji Droga Edukacyjna Ucznia w systemie EduNet, która docelowo umożliwi kontrolę spełniania obowiązku szkolnego i nauki przez dzieci i młodzież Gminy Miasta Tarnowa.

Oferta tarnowskich szkół staje się kompleksowa. Od 2003 roku wydawany jest „Informator – Oferta Edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych miasta Tarnowa”, w 2007 roku po raz pierwszy wydano drukiem „Informator – Oferta Edukacyjna tarnowskich gimnazjów w roku szkolnym 2007/2008”. W efekcie w szkołach ponadgimnazjalnych Tarnowa znalazło się aż 65% uczniów z terenu gmin i powiatów ościennych. Odbyły się IV Miejskie Targi Edukacyjne, po raz trzeci przeprowadzono elektroniczny nabór do szkół ponadgimnazjalnych, którego efekty zamieszczone są także na stronie internetowej miasta.

Tarnowskie szkoły realizują szereg innowacji edukacyjnych, w tym finansowanych ze środków gminy. W roku szkolnym 2007/2008 innowacje edukacyjne realizowane są w liczbie 142 godzin, za kwotę 4 952 zł w 11 szkołach.

Gmina wspomaga szkoły w uczestnictwie w międzynarodowych programach edukacyjnych, wymianie młodzieży i nauczycieli. Jedenaście szkół i placówek oświatowych aplikowało do unijnych programów pozyskując środki zewnętrzne: program Socrates-Comenius, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, program Młodzież, program Comenius. Wartość uzyskanych funduszy w 2007 roku wyniosła 87 643 zł.

W minionym roku kontynuowano prace nad realizacją projektu współfinansowanego ze środków europejskich pn. „System Wspomagania Zarządzania Edukacją w Tarnowie – EduNet”. Jego celem jest poprawienie mieszkańcom miasta dostępu do nowoczesnych narzędzi informacji i komunikacji. Przedmiotem przedsięwzięcia było stworzenie i uruchomienie systemu wspomagającego zarządzanie Urzędem Miasta Tarnowa, tarnowskimi szkołami podstawowymi, gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi, a także utworzenie 12 publicznych punktów dostępu do Internetu, tzw. telecentrów, zlokalizowanych w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie.

Powstały w ramach projektu system wymiany informacji i elektroniczny obieg dokumentów poprawia efektywność zarządzania budżetem miasta, w tym finansami szkół. W grudniu rozpoczął działanie portal edukacyjny pozwalający m. in. na śledzenie drogi edukacyjnej ucznia i przeprowadzanie e-wywiadówki. Utworzono podstronę „Wychowanie w Tarnowie” (więcej w rozdziale 20. „Infrastruktura techniczna – Internet”).

W ramach Europejskiego Funduszu Socjalnego pozyskano fundusze na 22 pracownie komputerowe i multimedialne centra (w latach poprzednich 5-7 pracowni rocznie).

10.3. Szkolnictwo specjalne

Urząd nadzorował pracę 55 oddziałów integracyjnych, do których uczęszczało 259 dzieci niepełnosprawnych na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Oddziały te funkcjonują w 4 przedszkolach, 4 szkołach podstawowych, 3 gimnazjach oraz w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych. W Gimnazjum Nr 4 funkcjonują 2 klasy terapeutyczne, obejmujące uczniów z zaburzeniami zachowania. W 2007 roku wydano 77 skierowań do oddziałów integracyjnych (rozpatrywano 86 spraw) i 190 skierowań do nauczania indywidualnego. Wydano 29 skierowań do wczesnego wspomaganie dziecka w przedszkolu.

Kierowano również dzieci niepełnosprawne do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, do którego uczęszczało łącznie 370 uczniów, a w internacie mieszkało 164 wychowanków ośrodka. W roku 2007 na podstawie orzeczeń poradni (lub postanowień sądu) wydano 48 skierowań do SOSW oraz 11 skierowań do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i 28 do nauczania indywidualnego.

Rozpatrywano 41 spraw nieletnich, którym Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich w Tarnowie orzekł resocjalizację, współpracując w tym zakresie z wieloma instytucjami w mieście oraz Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie (wskazania ośrodków). Wydano 17 skierowań do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych i 2 do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii w Polsce.

Uporządkowano zasady kierowania do szkolnictwa specjalnego. Opracowana przy szerokiej konsultacji społecznej instrukcja w sprawie zasad naboru dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych do szkół i placówek na terenie miasta Tarnowa w roku szkolnym 2007/2008 została dołączona do Zarządzenia Prezydenta Miasta w zakresie organizacji nowego roku szkolnego. Przygotowano też projekt kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych dla uczniów z orzeczeniami poradni. Wszystkie powyższe formy aktywności ujęte zostały wraz z planami na przyszłość w systemowych działaniach miasta w zakresie kształcenia specjalnego.

10.4. Kadry i administracja

Na terenie miasta Tarnowa zatrudnionych jest 2 659 nauczycieli, których status zawodowy przedstawia się następująco:

– nauczyciele stażyści	–	137
– nauczyciele kontraktowi	–	443
– nauczyciele mianowani	–	776
– nauczyciele dyplomowani	–	1303.

W 2007 roku przeprowadzono 14 egzaminów dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy na stopień nauczyciela mianowanego i wydano tyle samo aktów nadania tego stopnia. Zorganizowano 32 konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek, koordynowano uzupełnienia i dopełnienia etatów 64 nauczycieli. Opracowano regulamin wynagradzania nauczycieli.

Wydział Edukacji systematycznie nadzorował i weryfikował przygotowywanie arkuszy organizacyjnych prowadzonych jednostek oraz aneksów do arkuszy. Koordynował współpracę z dyrektorami w zakresie zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz opracowywał opinie w sprawie

powoływania osób na stanowiska kierownicze i stanowiska wicedyrektorów. Przygotowano 31 projektów uchwał Rady Miejskiej dotyczących nadzorowanych jednostek, większość w zakresie przekształcenia i powstawania szkół i placówek oświatowych, wydania zgody na zawarcie porozumień, stypendiów, nagród i regulaminów. Opracowywano 15 projektów zarządzeń Prezydenta Miasta Tarnowa, głównie w sprawie powoływania komisji egzaminacyjnych na stopień zawodowy nauczyciela mianowanego oraz komisji konkursowych na stanowisko dyrektora. Prowadzono kontrole w nadzorowanych placówkach, dokonano częściowych ocen pracy dyrektorów szkół i placówek, przygotowano wnioski do nagród Prezydenta, Kuratora Oświaty oraz odznaczeń dla kadry kierowniczej.

Wydział Edukacji nadzorował i prowadził również sprawy związane z dofinansowaniem pracodawcom kosztów kształcenia zawodowego młodocianych pracowników. W roku 2007 rozpatrzono 36 wniosków: wydano 33 decyzje pozytywne, 1 odmowną, w 1 przypadku umorzono postępowanie. Wydano także jedną decyzję po wszczęciu postępowania administracyjnego.

Zorganizowano wiele spotkań z dyrektorami szkół i placówek (organizacja nowego roku szkolnego, sprawy finansowe, kadrowe, wyniki rekrutacji do szkół oraz egzaminów, szkoleń dotyczących systemu EduNet, zmian w przepisach oświatowych itp.) oraz uroczystość miejską z okazji Dnia Edukacji. Do Wydziału Edukacji zgłosiło się w ciągu roku około 300 osób poszukujących pracy, z tej liczby kilkadziesiąt znalazło zatrudnienie.

10.5. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo

W mieście podejmowane są systemowe działania z zakresu wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży. Wydział Edukacji współpracuje przede z wszystkim z koordynatorem działań w tym zakresie – Specjalistyczną Poradnią Profilaktyczno–Terapeutyczną, a także wszystkimi instytucjami w mieście, którym problematyka ta jest bliska. Pogłębiano współpracę na płaszczyznach Oświata – Zdrowie, Kultura, Kościół, Instytucje Prawa. Opracowano informację o zagrożeniach dzieci i młodzieży, raport „Czas wolny tarnowskiej młodzieży” oraz zadania do Miejskiego Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa do 2013 w części związanej z edukacją.

Podczas specjalnej narady roboczej z dyrektorami omówiono realizację wniosków z konferencji miejskich dotyczących problemów wychowawczych szkół i placówek oraz profilaktyki zagrożeń. Zorganizowano 2 konferencje miejskie: „Kształcenie specjalne w szkołach i placówkach oświatowych w Tarnowie” a także „Czas wolny dzieci i młodzieży a zadania szkoły”. Pierwsza określiła działania systemowe miasta w zakresie kształcenia specjalnego i pokazała doświadczenia pracy w klasach integracyjnych oraz terapeutycznych. Druga zaprezentowała wyniki badań w zakresie spędzania czasu wolnego przez tarnowską młodzież szkół ponadgimnazjalnych, dobre przykłady zajęć pozalekcyjnych i ich cechy zachęcające do twórczego udziału w nich. W ramach ogólnopolskiej kampanii „Cięża bez alkoholu” Stowarzyszenie Arka Poradnia Specjalistyczna i Telefon Zaufania zorganizowało dla szkół konferencję „Zdrowie matki – zdrowie dziecka. Troska i ochrona przed zagrożeniami”. Dla dyrektorów i pedagogów szkolnych MCDN-ODN przeprowadził konferencję szkoleniową *Metoda Feuerstein'a – podejście psychologiczno-pedagogiczne, które odmieniło los tysięcy dzieci na całym świecie*. Przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa realizowano w tarnowskich szkołach i przedszkolach warsztaty oraz programy profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży, nauczycieli (m.in. warsztaty dyscyplina w szkole) i rodziców. Po raz pierwszy w ramach tych programów podjęto współpracę z Tarnowskim Teatrem – spektakl „Pętla” z komentarzem specjalistów obejrzało około 1 000 osób.

W celu dalszego zacieśnienia współpracy w dziedzinie wychowania dzieci i młodzieży wspólnie z rodzicami w Kurii Diecezjalnej odbyło się spotkanie Prezydenta Miasta Tarnowa z ks. Biskupem Ordynariuszem, nadające rangę priorytetu tej kwestii. 26 kwietnia 2007 roku miało miejsce pierwsze spotkanie Dyrektora Wydziału Edukacji oraz Dyrektorów Wydziałów Kurii

Diecezjalnej z przedstawicielami Rad Rodziców szkół podstawowych, określające wzajemne oczekiwania i trudności we współdziałaniu rodziny i instytucji w zakresie wychowania dzieci. Wzmocniono współpracę z dekanalnymi duszpasterzami nauczycieli.

Wiosną 2007 roku odbyły się 2 spotkania nauczycieli - przedstawicieli wszystkich poziomów edukacyjnych, których celem było opracowanie potrzeb kulturalnych dzieci i młodzieży od przedszkola do matury. Celem tych działań było: określenie potrzeb dofinansowania ze strony samorządu, pomoc dla instytucji kultury w dostosowaniu się do oczekiwań środowisk oświaty, ustanowienie wychowania dla kultury jako priorytetu wychowawczego.

Podjęto w tym zakresie szereg inicjatyw, m. in. ponad 4 00 uczniów tarnowskich szkół uczestniczyło w I Festiwalu Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych „Pod szczęśliwą gwiazdą”. Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców w ramach projektu „Spotkania z postacią ks. Jana Twardowskiego” zorganizowało koncerty muzyczno-poetyckie i konkursy dla młodzieży, a Zespół Szkół Muzycznych kontynuował systematyczne działania w zakresie wychowania muzycznego dla dzieci i młodzieży. XXV Międzynarodowy Festiwal Filmowy Dozwolone do 21. - jako najstarszy festiwal na świecie prezentujący filmy młodzieżowe - promował produkcję filmową młodych twórców zarówno z Polski, jak i innych krajów. Dwóm tysiącom dzieci z 26 szkół i przedszkoli Tarnowa i regionu zaproponowano projekt artystyczny „I Wojewódzki Festiwal Złotego Krasnala”, prezentujący 8 przedstawień klasyki bajkowej.

Za kolejny priorytet w działaniu wychowawczym uznano wzmocnienie postaw patriotycznych młodych tarnowian. We współpracy z organizacjami pozarządowymi i różnymi instytucjami w Tarnowie Wydział Edukacji zrealizował miejski projekt „Patron mojej szkoły patriotą – portret życiem pisany”, w którym wzięło udział 42 szkoły i około 10 tysięcy osób. Wspólnie z Wydziałem Kultury zorganizowano spotkania z kombatantami, podejmujące tematykę sposobu obchodzenia świąt narodowych oraz współpracy ze szkołami i placówkami w dziedzinie kultywowania tradycji i pamięci historycznej. W ramach Roku Tadeusza Tertila odbył się happening Tadeusz Tertil – burmistrz wolności, spotkanie uczniów i pedagogów połączone z dyskusją „Jak rozumiem wolność, czym ona dla mnie jest?” Z okazji przypadającej w 2007 roku 20. rocznicy śmierci R. Brandstaettera przygotowano odsłonięcie pomnika pisarza, które odbędzie się w roku 2008.

Zwiększono i rozszerzono współpracę ze szkołami i rodzicami w zakresie programu „Bezpieczny i czysty Tarnów”. Wdrożono nowy program szkolny „Bądź świetlikiem na drodze” dla uczniów najmłodszych. Sfinansowano dodatkowe patrole policji, które pojawiły się na terenie miasta w miejscach najbardziej zagrożonych. W 26 szkołach i 8 placówkach oświatowych założono bądź zmodernizowano systemy monitoringowe ze środków zewnętrznych. Przeszkolono 2 tys. rodziców tarnowskich szkół z zakresu przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży oraz 22 nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych z zakresu przeciwdziałania agresji w szkole.

Powołana została, licząca 25 osób, Młodzieżowa Rada Miejska, która w 2007 roku odbyła 3 sesje. Rozpoczęto realizację 2 nowych przedsięwzięć dla uczniów zdolnych. We współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Tarnowie otwarto przedmiotowe zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, natomiast Centrum Animacji Społecznej HORYZONTY w ramach projektu „Jestem młody i wolny, czyli Debatować po Oxfordzku” zrealizowało cykl debat tematycznych w 9 gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Uczniom uzdolnionym, osiągniętym w roku szkolnym 2006/2007 wysokie wyniki w nauce i innych dziedzinach przyznano 50 stypendiów Prezydenta Miasta Tarnowa.

Od maja do października prowadzono rządowy program pomocy uczniom, obejmujący dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I–III szkoły podstawowej i klasach I–III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia oraz dofinansowanie zakupu jednolitego stroju dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Dofinansowanie do podręczników przyznano 579 uczniom w kwocie 72 185 zł, natomiast dofinansowanie jednolitego stroju przyznano 1 156 uczniom w kwocie 57 800 zł.

Kolejnym zadaniem było przydzielanie tzw. „stypendiów unijnych”. Projekt stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Tarnowie realizowany był w ramach ZPORR i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (68%) oraz budżetu państwa (32%). W roku szkolnym 2006/2007 rozpatrzono 2 058 wniosków i przyznano 1 224 stypendia w wysokości 1 000 zł, kwota otrzymana na ten cel to 1 224 000 zł.

Stypendia z projektu Małopolski program stypendialny dla studentów, realizowano również w ramach działania 2.2 ZPORR. Przeznaczone były dla studentów zameldowanych w Tarnowie, borykających się z trudną sytuacją materialną. W roku akademickim 2006/2007 rozpatrzono 197 podań, z czego 79 studentów otrzymało stypendium w wysokości 3 500 zł.

Kontynuowana była wypłata stypendiów dla uczniów pochodzących z rodzin byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, a uczących się w tarnowskich szkołach ponadgimnazjalnych. Wartość wypłaconych stypendiów wynosiła 4 800 zł.

Samorząd miejski, w myśl ustawy o systemie oświaty, przyznaje szkolne stypendia socjalne, do których uprawnieni są uczniowie będący w trudnej sytuacji materialnej. Wysokość stypendium zależna jest od kryterium dochodowego na członka rodziny i określona jest w regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uchwalonym przez Radę Miejską w Tarnowie. W roku 2007 wydano 3 052 decyzje przyznające szkolne stypendia socjalne na ogólną kwotę 950 148 zł, w tym dotacja otrzymana z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wynosiła 740 818 zł. Gmina Miasta Tarnowa z własnych środków wydatkowała na powyższy cel kwotę 209 330 zł. Ponadto wypłacono 14 uczniom jednorazowy zasiłek szkolny, który na podstawie ustawy o systemie oświaty może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego (kwotę 4 060 zł).

Gmina Miasta Tarnowa jako zadanie wynikające z ustawy o systemie oświaty realizuje także dowóz dzieci do szkoły tam, gdzie odległości w ramach obwodów są większe niż wymagają przepisy, ponadto dowozi się 52 dzieci niepełnosprawnych do szkoły. 2 rodziców korzysta ze zwrotu kosztów dowozu dziecka do szkoły.

10.6. Szkolnictwo wyższe

Tarnów to miasto ludzi młodych. Dzięki silnie rozwijającym się uczelniom wyższym młodzież może zdobywać wiedzę w miejscu zamieszkania. W efekcie starań między innymi władz miasta, szkolnictwo wyższe jest jednym z elementów najdynamiczniej rozwijających się w Tarnowie i mającym coraz większy wpływ na życie i obraz miasta. Na dzień dzisiejszy liczba tarnowskich żaków to przeszło 10 tysięcy osób.

Tarnów jest pierwszym miastem, gdzie powstała Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, jednak trzon jego szkolnictwa wyższego stanowią obecnie szkoły o profilu ekonomicznym, między innymi: Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna oraz Wyższa Szkoła Biznesu.

Władze miasta wspierają projekt utworzenia na bazie istniejących uczelni Akademii Tarnowskiej. Przedsięwzięcia możliwe w tym zakresie do wykonania przez lokalny samorząd ujęte zostały w programie „Tarnów 2010”. Działania organów samorządu dotyczyć będą przede wszystkim tworzenia warunków w zakresie wyposażenia utworzonej uczelni w nieruchomości niezbędne do rozwoju jej bazy naukowo-socjalnej i usprawnienia układu komunikacyjnego wokół kampusu uczelnianego. Samorząd wspiera działania na rzecz powołania wydawnictwa naukowego, tworzenia e-biblioteki, oraz Tarnowskiego Towarzystwa Naukowego, z wykorzystaniem możliwości i potencjału istniejących instytucji i organizacji pozarządowych.

Tabela nr 16. Oferta edukacyjna tarnowskich uczelni

Uczelnie	Kierunki
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	<p>Studia licencjackie i inżynierskie: Instytut Administracyjno-Ekonomiczny - administracja (specjalność: administracja publiczna) - ekonomia (specjalność: agroekonomia) Instytut Humanistyczny: - filologia polska - filologia (specjalność: filologia angielska, filologia romańska, filologia germańska) Instytut Matematyczno-Przyrodniczy: - chemia - matematyka (specjalność: matematyka z informatyką, matematyka finansowa) - ochrona środowiska Instytut Ochrony Zdrowia: - fizjoterapia - pielęgniarstwo - wychowanie fizyczne (specjalność: wychowanie fizyczne z gimnastyką korekcyjną) Instytut Politechniczny: - elektrotechnika (specjalność: elektroenergetyka, układy sterowania i systemy pomiarowe) - elektronika i telekomunikacja - informatyka (specjalność: informatyka stosowana) - inżynieria materiałowa (specjalność: technologia materiałów)</p>
Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	<p>Studia licencjackie i magisterskie: - zarządzanie - turystyka i rekreacja</p>
Wyższa Szkoła Biznesu	<p>Studia licencjackie: - zarządzanie i marketing</p>
Akademia Pedagogiczna w Krakowie punkt w Tarnowie	<p>Studia licencjackie i podyplomowe: - pedagogika społeczno-opiekuńcza - pedagogika z wychowaniem obronnym - pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna - politologia - technika z informatyką - pedagogika opiekuńczo-wychowawcza - przyroda - matematyka</p>
Wyższe Seminarium Duchowne i Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie	<p>Studia magisterskie: Wydział Teologiczny w Tarnowie: - teologia, specjalizacja: socjalno-charytatywna i katechetyczno-pastoralna</p>
Akademia Ekonomiczna w Krakowie	<p>Studia licencjackie i magisterskie oraz podyplomowe: - finanse i bankowość - finanse i rachunkowość - zarządzanie i marketing</p>

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa na podstawie danych z uczelni wyższych

Tabela nr 16a. Liczba studentów tarnowskich uczelni wyższych w 2007 r.

Lp.	Nazwa uczelni	Liczba studentów
1.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	5 288
2.	Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	2 218
3.	Wyższa Szkoła Biznesu	1 374
4.	Akademia Pedagogiczna w Krakowie punkt w Tarnowie	855
5.	Wyższe Seminarium Duchowne	266
6.	Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie - Wydział Teologiczny sekcja w Tarnowie	190
7.	Akademia Ekonomiczna w Krakowie punkt w Tarnowie - od sierpnia 2007 Uniwersytet Ekonomiczny	90
Razem liczba studentów		10 281

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa na podstawie danych z uczelni wyższych

Tabela nr 16b. Liczba studentów i absolwentów tarnowskich uczelni wyższych w latach 2006 – 2007

SZKOLNICTWO WYŻSZE			studenci			absolwenci		
Dane z 7 uczelni wyższych			ogółem, w tym	kobiety	mężczyźni	ogółem, w tym	kobiety	mężczyźni
2006/2007	studia licencjackie	ogółem, w tym:	8847	5206	3641	2176	1501	675
		- stacjonarne	4594	2776	1818	1230	828	402
		- niestacjonarne	4253	2430	1823	946	673	273
		- wieczorowe	0	0	0	0	0	0
		- eksternistyczne	0	0	0	0	0	0
	studia magisterskie	ogółem, w tym:	1221	740	481	346	255	91
		- stacjonarne	512	209	303	106	57	49
		- niestacjonarne	709	531	178	240	198	42
		- wieczorowe	0	0	0	0	0	0
		- eksternistyczne	0	0	0	0	0	0

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa na podstawie danych z uczelni wyższych

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bardzo duże znaczenia dla codziennego życia mieszkańców Tarnowa ma ich bezpieczeństwo i utrzymanie na wysokim poziomie porządku publicznego, w której to sferze działają Policja, Straż Miejska i Straż Pożarna.

11.1. Działania Policji i Straży Miejskiej

Policja jest podstawowym ogniwem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Tarnowa, jako formacja przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jej działania w Tarnowie wspiera Straż Miejska organizując wspólne służby strażników miejskich i policjantów, koordynowane przez zespół ds. organizacji służby Komendy Miejskiej Policji oraz wspólnie zabezpieczając imprezy masowe w ramach programu prewencyjnego „Bezpieczne Miasto”.

Współpraca tych jednostek oparta jest na porozumieniu Prezydenta Miasta Tarnowa z Komendantem Miejskim Policji i obejmuje:

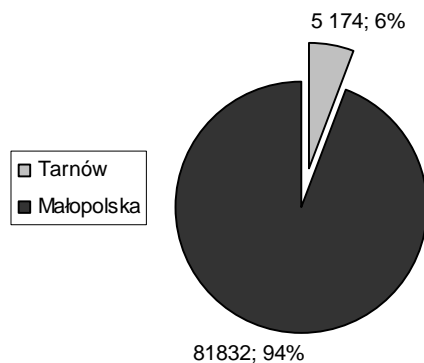
- działania prewencyjne,
- działania porządkowe,
- ujawnianie i represjonowanie sprawców wykroczeń,
- zwalczanie nielegalnego handlu,
- egzekwowanie przepisów w ruchu drogowym,
- zabezpieczanie miejsc zdarzeń,
- doprowadzanie nietrzeźwych do Izby Wyrzeźwień,
- realizację przepisów porządkowych wydawanych przez Radę Miejską w Tarnowie,
- zabezpieczanie monitorowanych części miasta.

11.1.1. Zagrożenie przestępczością

Jak wynika z raportów policyjnych Tarnów jest średnio bezpiecznym miastem. Poziom bezpieczeństwa wzrasta, natomiast liczba zdarzeń bezprawnych ulega zmniejszeniu. Ponadto w mieście poprawiła się wykrywalność przestępstw i wykroczeń.

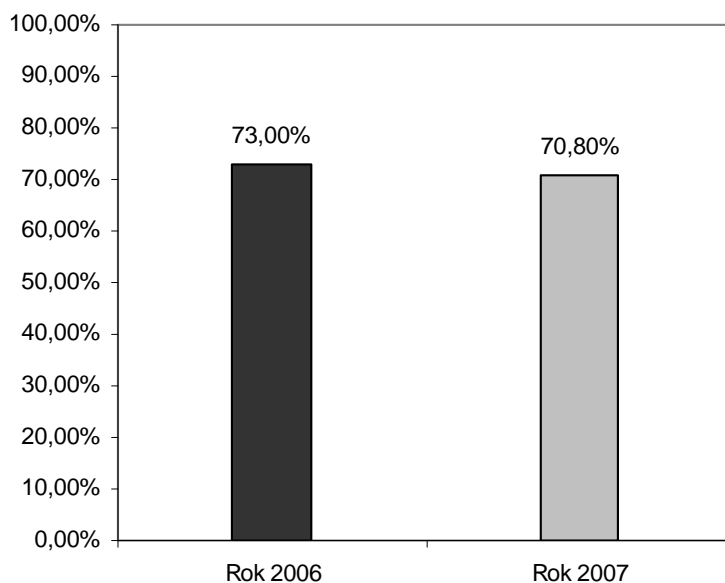
Komenda Miejska Policji w Tarnowie obejmuje działaniem Miasto Tarnów i Powiat Tarnowski. W 2007 roku w Tarnowie stwierdzono ogółem 5 174 przestępstwa, co przy 8 614 przestępstwach stwierdzonych w roku 2006 daje dynamikę 60,07% i stanowi 5,94% wszystkich stwierdzonych przestępstw w Małopolsce (87 006 przestępstw). W porównaniu do roku ubiegłego zmniejszeniu uległa ogólna wykrywalność przestępstw, która wyniosła 70,8% (w 2006 roku – 73%).

**Ilość stwierdzonych przestępstw w Tarnowie
na tle Województwa Małopolskiego
w 2007 roku**

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Wykrywalność przestępstw w Tarnowie

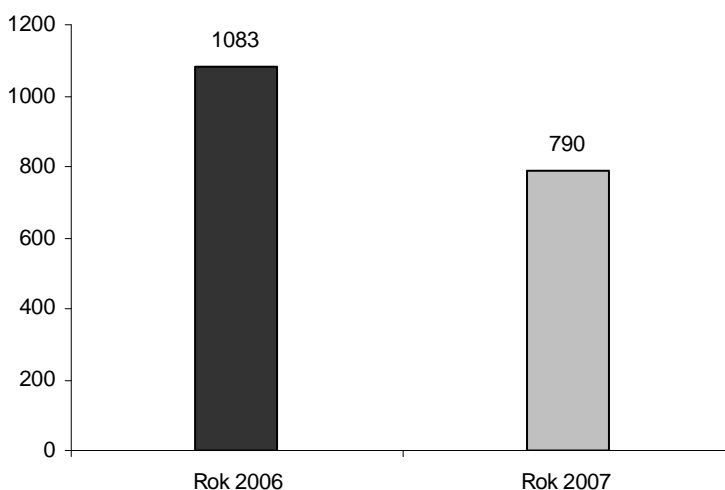

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu

Przyczynę nieznacznej spadku wykrywalności przestępstw można upatrywać m.in. w:

- spadku liczby nietrzeźwych kierowców, osiągniętego w wyniku kilkuletnich i konsekwentnych działań mających na celu ograniczenie przestępstw w tej kategorii,
- zmianie zarządzeń statystycznych w zakresie dokumentowania przestępstw narkotykowych.

Liczba osób poszukiwanych, które zostały zatrzymane w latach 2006 - 2007

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu

Tabela nr 17. Liczba osób zatrzymanych w Tarnowie na gorącym uczynku w latach 2006 – 2007

Wyszczególnienie	Osoby zatrzymane na gorącym uczynku		
	2006	2007	
Przestępstw kryminalnych	2006	653	+ 205
	2007	858	
Nietrzeźwych kierujących	2006	1260	- 440
	2007	820	
Zatrzymanych ogółem	2006	1913	- 235
	2007	1678	

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Spadek w liczbie zatrzymanych nietrzeźwych kierujących spowodowany był:

- przyspieszoną procedurą karania,
- wzmożonymi działaniami policyjnymi ukierunkowanymi przeciwko nietrzeźwym kierującym – akcje: „Dyskoteka”, „Osiedle”,
- obowiązkowymi badaniami każdego kierującego alkomatem – akcja „Policja przeciwko pijanym kierowcom”,

W związku z wyżej wymienionymi czynnikami coraz mniej osób siada za kierownicą po spożyciu alkoholu.

Tabela nr 18. Liczba ujawnionych w Tarnowie wykroczeń w latach 2006 – 2007

Wyszczególnienie	Osoby zatrzymane na gorącym uczynku		
	2006	2007	
kradzież	2006	998	+240
	2007	1238	
umyślne zniszczenie mienia	2006	320	+72
	2007	392	
zakłócanie porządku	2006	546	+80
	2007	626	
nieobyczajny wybryk	2006	847	+334
	2007	1181	
używanie słów wulgarnych	2006	1087	+419
	2007	1506	
ustawa o wychowaniu w trzeźwości	2006	3065	+789
	2007	3854	
Ogółem	2006	6863	+1934
	2007	8797	

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Jak wynika z powyższej tabeli w 2007 roku znacznie wzrosła skuteczność policjantów w służbie, tj. zatrzymania sprawców wykroczeń na gorącym uczynku. Należy to także wiązać z dodatkowymi, finansowanymi przez Miasto, patrolami prewencyjnymi oraz motywacją finansową dla najlepszych policjantów ze służb prewencyjnych.

W 2007 roku powstała w Tarnowie Nietatowa Grupa Realizacyjna, której zadaniem jest podejmowanie działań i interwencji w przypadku szczególnego zagrożenia życia i zdrowia, jak również w celu zatrzymania szczególnie niebezpiecznych przestępców. Są to tzw. antyterrorysty.

Grupa ta powstała przy wydatnym wsparciu finansowym samorządu miejskiego w zakresie jej wyposażenia. W 2007 roku grupa brała udział w kilku akcjach polegających na zatrzymaniu szczególnie niebezpiecznych przestępców. Nietatowa Grupa Realizacyjna, obok istniejących już w strukturze Miejskiej Policji w Tarnowie grup Blokres i Zespołu Wywiadowców, jest bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta.

Tabela nr 19. Zdarzenia drogowe w Tarnowie w latach 2006 - 2007

Wypadki		Zabici		Ranni		Kolizje	
2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
102	133	2	7	131	154	1528	1453

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

11.1.2. Działania Straży Miejskiej

Straż Miejska w Tarnowie ujawniła 13 928 wykroczeń, z czego dokonano pouczenia 10 744 osób, nałożono 2 770 mandatów karnych na łączną kwotę 230 150 zł, sporządzono 312 wniosków do sądu grodzkiego, nałożono 94 blokady na koła źle zaparkowanych pojazdów, doprowadzono 421 osób do izby wytrzeźwień, ujawniono 28 przestępstw, ujęto i przekazano policji 43 osoby, w tym 41 sprawców przestępstw.

Tabela nr 20. Działania Straży Miejskiej w latach 2006 – 2007

Wyszczególnienie	2006	2007	
Wykroczenia - ogółem	11 473	13 928	+2 491
- pouczenia	7 280	10 744	+3 464
- mandaty	3 727	2 770	-957
- wnioski do sądu grodzkiego	466	312	-154

Źródło: Straż Miejska w Tarnowie

Straż Miejska realizowała w roku 2007 program współpracy ze szkołami „Bezpieczny i Czysty Tarnów”.

11.1.3. Monitoring

Funkcjonujący monitoring stanowi niewątpliwie zaletę i jest życzliwie przyjmowany przez mieszkańców Tarnowa, wspiera działalność Policji, nie jest systemem represyjnym, ale stanowi podstawowe ogniwo działalności prewencyjnej. Działająca przy Prezydencie Miasta Tarnowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku uznała, że działania w zakresie dalszego rozwoju monitoringu są jak najbardziej pożądane.

Aktualnie w Tarnowie rozmieszczone są 33 kamery. Miejsca ich usytuowania zostały wyznaczone na podstawie opinii dotyczących miejsc zagrożonych przestępstwami i wykroczeniami oraz analizy zdarzeń godzących w ład i porządek publiczny. Centrum obsługi systemu monitoringu znajduje się w siedzibie Straży Miejskiej i jest obsługiwane przez funkcjonariuszy straży.

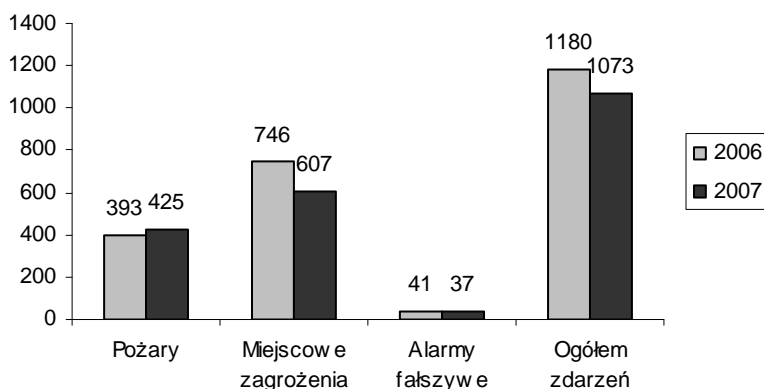
System monitorowania miasta jednoznacznie wpłynął na poprawę bezpieczeństwa i porządku w Tarnowie, co znajduje odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez policję. Systemem monitoringu objęte są ulice w centrum, stare miasto oraz część osiedli mieszkaniowych we wschodniej części miasta.

11.2. Zagrożenie pożarami

W 2007 roku w stosunku do roku 2006 nastąpił spadek ogólnej ilości zdarzeń o 9,9%, głównie w zakresie miejscowych zagrożeń, natomiast nieznacznie wzrosła ilość pożarów. Działające w mieście dwie Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze przy ulicach Klikowskiej i Błonie wyraźnie poprawiły, w tym czasie gotowość bojową i wyposażenie w sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

Na skutek działań prewencyjnych nastąpiła poprawa w zakresie wyposażenia obiektów w Dźwiękowy System Ostrzegawczy (DSO) oraz udrażnianiu dróg pożarowych do obiektów mieszkalnych wielorodzinnych oraz użyteczności publicznej.

Ilość zdarzeń w Tarnowie w latach 2006 - 2007

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urząd Miasta Tarnowa

W 2007 roku Prezydent Miasta Tarnowa przekazał Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie środki finansowe z przeznaczeniem na poprawę stanu pożarowego zabezpieczenia Miasta Tarnowa, w szczególności na:

- dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego w wysokości 115 tys. zł (całkowity koszt zakupu wyniósł 586 tys. zł),
- dofinansowanie prac modernizacyjno-remontowych obiektu KM PSP oraz zakup sprzętu ratowniczego w wysokości 75 tys. zł,
- zakup sorbentów i środków neutralizujących – 14,9 tys. zł,
- zakup usług (szkolenia, ćwiczenia) – 2 tys. zł.

12. OCHRONA ZDROWIA

Stan zdrowia mieszkańców Tarnowa nie odbiega od wartości średnich dla Małopolski. Poza chorobami układu krążenia najczęściej występują zachorowania na nowotwory: układu trawiennego, narządów moczowo-płciowych, układu oddechowego i narządów klatki piersiowej, kości, tkanek miękkich, skóry i sutka. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego. Poważnym problemem jest próchnica zębów, szczególnie widoczna w populacji dzieci do 12 roku życia. Około 15% dorosłych mieszkańców Tarnowa pozostaje pod stałą opieką lekarzy leczenia podstawowego z tytułu schorzeń przewlekłych, w tym przede wszystkim chorób układu krążenia, chorób obwodowego układu nerwowego, układu trawiennego, mięśniowego i kostnego. Najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców Tarnowa są choroby układu krążenia (około 50% ogółu zgonów) oraz choroby nowotworowe (około 28% ogółu zgonów).

Tarnów jest subregionalnym ośrodkiem usług medycznych. W mieście prowadzą działalność 53 zakłady opieki zdrowotnej, w tym 11 zakładów publicznych oraz 42 zakłady niepubliczne. Świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia stacjonarnego zapewniają dwa wieloprofilowe szpitale specjalistyczne o łącznej liczbie 1 004 łóżek. Funkcjonują również 424 praktyki lekarskie (w tym 321 specjalistycznych) oraz 143 praktyki lekarskie stomatologiczne (w tym 36 specjalistycznych). Pielęgniarki prowadzą 9 praktyk grupowych, natomiast położne 24 praktyki indywidualne i 1 praktykę grupową. W placówkach służby zdrowia podstawowo zatrudnionych jest ponad 530 lekarzy i około 1 100 osób personelu medycznego ze średnim wykształceniem.

12.1. Zakłady Opieki Zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa

Miasto pełni rolę organu założycielskiego dla trzech dużych zakładów opieki zdrowotnej:

- Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika,
- Zespołu Przychodni Specjalistycznych,
- Mościckiego Centrum Medycznego.

Najważniejsze z uprawnień właścicielskich związane są z własnością mienia użytkowanego przez zakład, polityką inwestycyjną, obsadą stanowiska kierownika. Bardzo istotne są kompetencje samorządu wynikające z funkcji organizatora opieki zdrowotnej, takie jak tworzenie, przekształcanie i likwidacja zakładów oraz w konsekwencji – zatwierdzanie bądź nadawanie statutów zakładów oraz powoływanie rad społecznych. Gmina jako organ założycielski ponosi również ostateczną odpowiedzialność za kondycję finansową podległych placówek. Jako właściciel publicznych zakładów opieki zdrowotnej Gmina udziela dotacji na modernizację i remonty obiektów, w których funkcjonują zakłady oraz na zakup specjalistycznego sprzętu medycznego. Dzięki temu poprawie ulegają warunki udzielania świadczeń zdrowotnych i ich dostępność.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika

Szpital ten należy do grupy 19 szpitali wieloprofilowych w województwie małopolskim. W ogólnopolskim rankingu „Bezpieczny szpital”, organizowanym w 2007 roku po raz czwarty przez dziennik „Rzeczpospolita” oraz Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia zajął on 75. miejsce w kraju i 6. w Małopolsce. W rankingu porównywano dane szpitali w zakresie zarządzania, sytuacji finansowej, infrastruktury technicznej, opieki medycznej, możliwości diagnostycznych, polityki lekowej, kwalifikacji personelu, jakości usług i komfortu pobytu pacjentów. Dla pacjenta miejsce szpitala w „złotej setce” oznacza bezpieczeństwo procesu leczenia i wysoką jakość usług medycznych.

Z usług Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika skorzystało w 2007 roku 14 930 hospitalizowanych, nie licząc osób korzystających ze świadczeń Stacji Dializ.

Szpital poszerzył zakres usług. Na Oddziale Chirurgii Urazowej i Ortopedii wdrożono nową metodę operacyjną stawu biodrowego – kapoplastykę, stanowiącą alternatywę dla endoprotezoplastyki całkowitej.

W III kwartale 2007 roku szpital uzyskał trzecią transzę pożyczki od Skarbu Państwa w kwocie 1 957 824 zł. W sumie na restrukturyzację szpitala pozyskano w latach 2005 – 2007 pożyczkę w kwocie 8 294 007 zł. Pożyczka podlega umorzeniu w stopniu uzależnionym od spełnienia przez szpital określonych ustawą warunków, tarnowski szpital uzyskał częściowe umorzenie pożyczki w kwocie 6 109 654 zł.

Również Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych podjął decyzję o umorzeniu szpitalowi należności publiczno–prawnych w kwocie 737 355 zł. Trwają uzgodnienia w przedmiocie umorzenia należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Negocjacje obejmują kwotę około 200 000 zł należności głównej oraz odsetek od tej kwoty. Umorzenie pożyczki i określonych wyżej wierzytelności publiczno–prawnych, poprzez poważne obniżenie zobowiązań szpitala, przyczyni się do znaczącej poprawy jego kondycji ekonomicznej.

Zespół Przychodni Specjalistycznych

ZPS jest największym świadczeniodawcą w subregionie tarnowskim w zakresie usług specjalistycznego leczenia ambulatoryjnego. Placówka charakteryzuje się gruntownie zmodernizowaną bazą lokalową oraz wyposażeniem w nowoczesny sprzęt medyczny.

Zespół Przychodni Specjalistycznych zrealizował w 2007 roku 251 400 specjalistycznych porad lekarskich, 34 600 porad psychologicznych, 8 700 porad rehabilitacyjnych oraz 21 100 porad stomatologicznych.

Mościckie Centrum Medyczne

Mościckie Centrum Medyczne to największy zakład opieki zdrowotnej w zachodniej części Tarnowa. Jako jedyna placówka w Tarnowie i powiecie tarnowskim świadczy usługi z zakresu stacjonarnej opieki długoterminowej w oparciu o 40-lóżkowy zakład opiekuńczo-leczniczy utworzony 1 stycznia 2007 roku z przekształcenia oddziału dla przewlekle chorych. MCM jest dobrze przygotowane zarówno do wykonywania usług finansowanych przez NFZ jak i przez zakłady pracy w ramach opieki medycznej nad pracownikami.

Mościckie Centrum Medyczne świadczyło w 2007 roku usługi na rzecz 102 osób hospitalizowanych. Centrum udzieliło blisko 85 tys. porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz prawie 56 tys. specjalistycznych porad lekarskich.

12.2. Programy zdrowotne

W 2007 roku ze środków Gminy Miasta Tarnowa realizowano 18 programów prozdrowotnych, z których skorzystało łącznie około 7 800 mieszkańców Tarnowa. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel kwotę 164 464 zł. Ich realizacja odbywała się za pośrednictwem wybranych w drodze konkursu zakładów opieki zdrowotnej. W 2007 roku realizowane były w tej formie następujące programy:

- „Program ochrony narządu zucia u dzieci w przedziale wieku 3 – 6 lat, uczęszczających do przedszkoli na terenie Miasta Tarnowa oraz u dzieci w 7. roku życia uczęszczających do szkół podstawowych na terenie miasta Tarnowa” – w wynikającej z programu fluoryzacji uczestniczyło w sumie ponad 3 000 dzieci przedszkolnych,
- „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania miażdżycy, choroby nadcisnieniowej, choroby niedokrwiennej serca oraz cukrzycy” – w badaniach uczestniczyło w sumie 686 osób, z tego 455 kobiet i 231 mężczyzn,
- „Wczesna profilaktyka raka piersi” – w badaniach uczestniczyło 1 088 kobiet w wieku 37 – 67 lat,
- „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania choroby nowotworów jelita grubego i gruczołu krokowego” – do programu zgłosiło się i zostało nim objętych 125 kobiet oraz 168 mężczyzn,
- „Program badań przesiewowych w kierunku wykrywania raka jajnika” realizował Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika – programem objęto 108 kobiet,
- „Wczesne wykrywanie chorób nowotworowych płuc oraz prowadzenie poradnictwa antynikotynowego” – w programie skierowanym do osób w wieku powyżej 40. roku życia uczestniczyło 55 osób, 22 kobiety oraz 33 mężczyzn,
- „Wczesne wykrywanie astmy oskrzelowej u dzieci w przedziale wieku od 6. do 10. roku życia” – programem objęto 178 dzieci,
- „Szczepienia ochronne przeciw grypie w populacji zwiększonego ryzyka u kobiet i mężczyzn od 65. roku życia” – zaszczepiono 1 218 osób.

Przy współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowanych było 10 programów prozdrowotnych, w tym program dotyczący edukacji w zakresie transplantacji i dawstwa szpiku kostnego (pozyskiwanie honorowych dawców szpiku kostnego). Na realizację programów przeznaczono w 2007 roku kwotę 109 500 zł.

13. POMOC SPOŁECZNA

W roku 2007 przyjęto w Tarnowie „Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2007 – 2010” oraz „Program Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008 – 2013”.

Pierwszy z programów obejmuje najważniejsze dziedziny życia osób wymagających szczególnej troski i opieki. Program skierowany jest do grupy osób niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie i rozwiązywać swoich problemów. Należą do nich osoby z niepełnosprawnością intelektualną, niewidome, niesłyszące oraz z ciężką dysfunkcją ruchu. Jego przyjęcie umożliwia równocześnie starania o pozyskanie dodatkowych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Drugi program stanowi interdyscyplinarną strategię działań, realizowanych przez wszystkie instytucje zobligowane do pomocy dziecku i rodzinie oraz organizacje pozarządowe. Planowane w nim do realizacji zadania przewidują stworzenie bazy – instytucjonalnej, lokalowej i kadrowej – oraz rozwój działań o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym, pomocowym, a także wspierającym.

13.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych

W ramach wykorzystania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Miastu w 2007 roku na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych zrealizowano następujące cele:

- 37 osób niepełnosprawnych zostało przeszkolonych i uzyskało nowe kwalifikacje zwiększające ich szanse na zatrudnienie – koszt szkoleń wyniósł 16 716 zł,
- 1 osoba niepełnosprawna została zatrudniona w związku z utworzeniem stanowiska pracy przez pracodawcę, który otrzymał zwrot kosztów wyposażenia tego stanowiska w wysokości 30 000 zł,
- 2 osoby niepełnosprawne uzyskały pożyczkę na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej – wydatkowano 85 000 zł,
- 4 osobom prowadzącym samodzielną działalność gospodarczą umorzono część pożyczki – łączna kwota umorzenia wyniosła 100 974 zł,
- 1 osoba niepełnosprawna otrzymała środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości 39 118 zł,
- 96 osób niepełnosprawnych korzystało z rehabilitacji zawodowej i społecznej w trzech warsztatach terapii zajęciowej – roczny koszt rehabilitacji tych osób wyniósł 1 477 989 zł, w tym 1 402 201 zł to środki PFRON, a 75 788 zł środki Gminy Miasta Tarnowa i własne.
- 1 234 osób (o 104 więcej niż w roku poprzednim), w tym 910 dorosłych osób niepełnosprawnych, 109 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz 215 opiekunów, skorzystało z dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych – łączne dofinansowanie tych osób wyniosło 780 572 zł,
- 45 osób niepełnosprawnych, w tym 9 dzieci uzyskało dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w swoich domach i mieszkaniach – na ten cel wydatkowano 172 194 zł,
- 785 osób niepełnosprawnych (o 136 więcej niż w roku poprzednim), w tym 85 dzieci, otrzymało dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zgodnie z ich potrzebami – łączny koszt dofinansowania wyniósł 789 911 zł,
- zawarto 14 umów na dofinansowanie sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych, z imprez skorzystało 654 osoby (o 126 więcej niż w roku ubiegłym), w tym 10 dzieci – łączny koszt dofinansowania wyniósł 28 520 zł.

13.2. Prace społecznie użyteczne

Od marca 2007 roku w ramach aktywizacji zawodowej 43 osoby bezrobotne, zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa, bez prawa do zasiłku, korzystające z pomocy społecznej znalazły zatrudnienie

w ramach prac społecznie użytecznych w sześciu miejskich jednostkach pomocy społecznej (w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta, w Domu Pomocy Społecznej, w Domu Dziecka nr 1, w Domu Dziecka nr 2 oraz w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy).

Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłacona osobom bezrobotnym za wykonywanie prac społecznie użytecznych w 2007 roku wynosiła 81.357 zł, w tym refundacja ze środków Funduszu Pracy wyniosła 60%, tj. 48.814 zł.

13.3. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej własne i zlecone gminie, własne i zlecone powiatowi oraz zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Plan wydatków w 2007 roku na pomoc społeczną wyniósł 17 795 147 zł. Na przestrzeni roku różnorodnymi formami pomocy społecznej objęto 4 038 rodzin. Najwięcej osób skorzystało z zasiłków celowych (3 330 osób), okresowych (1 393 osoby) oraz posiłków (2 725 osób, w tym 2 188 dzieci i młodzieży).

Zorganizowano również pomoc w naturze poprzez dostarczenie podopiecznym opału (z przywozem na miejsce) oraz pościeli i koców. Pomoc taka trafiła do 857 osób i rodzin.

Usługami opiekuńczymi w 2007 roku w miejscu zamieszkania objęto 574 osoby, a 65 skierowano do różnego typu domów pomocy społecznej, bowiem wyczerpały się już dla nich możliwości zapewnienia opieki przez rodzinę i gminę w środowisku.

W 2007 roku na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało 110 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 154 dzieci. Wśród rodzin zastępczych były trzy zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze o charakterze:

- pogotowia rodzinnego (jedna – do czerwca 2007 roku),
- specjalistyczna (jedna – cały rok),
- wielodzietna (jedna – od lipca 2007 roku).

Jako wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych udzielono:

- pomocy finansowej na kontynuację nauki – dla 39 wychowanków,
- pomocy pieniężnej na usamodzielnienie – dla 4 wychowanków,
- pomocy w formie rzeczowej – dla 3 wychowanków.

Łączna kwota wypłaconych przez MOPS świadczeń dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci wyniosła 1 245 133 zł (w tym środki przekazane na podstawie podpisanych porozumień do 6 powiatów na utrzymanie 17 dzieci pochodzących z Tarnowa, a umieszczonych w 9 rodzinach).

Wysokość udzielonej pomocy pieniężnej na usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych wyniosła 220 400 zł, natomiast dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych 183 926 zł.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy

W I kwartale 2007 roku rozpoczął działalność Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy. Ośrodek udziela pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, a także uwikłanym w przemoc domową. Udziela schronienia osobom - ofiarom przemocy domowej, prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stanom kryzysowym. Ośrodek jest jedną z 34 takich placówek w kraju, dofinansowywanych z budżetu państwa – i jedną z trzech w Województwie Małopolskim.

Na realizację zadań ośrodka w 2007 roku uzyskano dotację z budżetu państwa w wysokości 356 000 zł, w tym:

- dofinansowanie bieżącej działalności ośrodka interwencji kryzysowej – 35 000 zł
- prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 300 000 zł
- prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – 21 000 zł.

Łączna liczba przeprowadzonych interwencji w 2007 roku wyniosła 2 262, natomiast liczba klientów 920 osób.

Z całodobowej opieki w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy, przechodząc jednocześnie program terapeutyczny skorzystało 32 osoby (12 matek i 20 dzieci).

W ramach dodatkowych środków przeznaczonych na działalność OIK przeprowadzono:

- program „Prewencja stanów kryzysowych w rodzinie” składający się z przedsięwzięć:
  - prowadzenie punktu konsultacyjnego OIK dla studentów w PWSZ w Tarnowie,
  - szkolenie studentów kierunków pedagogicznych pod kątem przygotowania do pracy wolontariackiej z młodzieżą ze środowisk zagrożonych i włączenie ich do wolontariatu,
  - prowadzenie grupy psycho-edukacyjno-rozwojowej dla młodzieży zamieszkującej Bursę Międzyszkolną,
  - praca z młodzieżą ze środowisk podkulturowych metodą outreach (bezpośrednio w miejscach ich pobytu),
- program szkoleniowy dla pedagogów szkolnych, wychowawców, psychologów obejmujący:
  - „Mediacje jako sposób rozwiązywania sytuacji konfliktowych w szkole”,
  - „Rozpoznawanie stanów kryzysowych w relacjach wśród młodzieży”.

W ramach środków przeznaczonych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie przeprowadzono:

- program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy – skazanych przebywających w zakładach karnych – 2 grupy po 12-14 skazanych – realizowany przez 4 miesiące,
- prowadzono punkt konsultacyjno-informacyjny dotyczący pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie w siedzibie Tarnowskiego Towarzystwa Zapobiegania Patologiom Społecznym,
- szkolenia specjalistyczne pracowników ośrodka, realizowane przez wyspecjalizowane, doświadczone ośrodki z kraju, w zakresie:
  - pracy z klientami indywidualnymi po ostrych sytuacjach traumatycznych,
  - pracy z klientami po katastrofach, zbiorowych wydarzeniach traumatycznych,
  - trening zastępowania agresji w zastosowaniu do sprawców przemocy.

Dom Dziecka Nr 1

W 2007 roku w domu przebywało łącznie 30 dzieci, 6 wychowanków usamodzielniało się, 1 wychowanek został przywrócony do domu rodzinnego, a 2 kontynuuje naukę. Samodzielny lokal mieszkalny otrzymało 2 wychowanków.

Dom Dziecka Nr 2

Dom objął swoją opieką w 2007 roku 44 dzieci, w tym 20 wymagających specjalistycznej opieki medycznej. Po uregulowaniu sytuacji prawnej 10 wychowanków zostało adoptowanych, a 7 wychowanków powróciło do rodziny naturalnej, 1 wychowanka wypisano do rodziny zastępczej.

Zaadaptowano pomieszczenia na piętrze budynku dla potrzeb starszych wychowanków. Pomieszczenia na parterze dostosowano do potrzeb dzieci młodszych.

Pogotowie Opiekuńcze

Jako placówka koedukacyjna przyjmuje dzieci od 11. do 18. roku życia na mocy postanowień Sądów Rodzinnych i Nieletnich, na prośbę rodziców oraz na prośbę własną dziecka w sytuacjach wymagających szybkiej interwencji. Zapewnia dziecku całodobową opiekę wychowawczą,

odpowiednie warunki socjalno-bytowe, opiekę lekarską, działalność edukacyjną, opiekę psychologiczną oraz pedagogiczną, zajęcia z zakresu terapii i socjoterapii dodatkowo przewidziane są zajęcia wynikające z zainteresowań dzieci.

W 2007 roku Pogotowie Opiekuńcze objęło całkowitą opieką 116 dzieci. W ramach Społecznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla nauczycieli, rodziców i uczniów udzielono pomocy 34 osobom. Placówka zajmuje się kompleksową diagnozą dziecka, opracowuje opinię dla szkół, sądów oraz prowadzi terapię rodzin.

Od trzech lat placówka jest pomysłodawcą realizowanego projektu profilaktycznego „Alkohol – świat zatopionych marzeń”, który finansowany jest ze środków budżetowych Miasta i swoim zasięgiem obejmuje placówki oraz szkoły środowiskowe. Program ten realizowany jest przez okres 5 miesięcy i w 2007 roku uczestniczyło w nim ponad 200 osób.

W 2007 roku obchodzono jubileusz 25-lecia szkoły funkcjonującej przy Pogotowiu Opiekuńczym.

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy

Ośrodek umieścił 25 dzieci w zastępczych formach opieki, w tym 17 dzieci w rodzinach adopcyjnych, 8 w rodzinach zastępczych nie spokrewnionych z dzieckiem. Ośrodek pozyskał 64 osoby do sprawowania zastępczej opieki rodzinnej, z czego 59 osób to kandydaci na rodziny adopcyjne, a 5 osób to kandydaci na rodziny zastępcze.

Przeprowadzono szkolenia dla 80 osób, w tym: 24 kandydatów na rodziców adopcyjnych, 10 kandydatów na rodziców zastępczych, 30 osób z rodzin pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz 16 osób z rodzin naturalnych w ramach warsztatów „Szkoła dla Rodziców”.

W zakresie poradnictwa rodzinnego ośrodek prowadził terapię systemową, indywidualną, konsultacje rodzinne, trzy grupy wsparcia dla: rodzin adopcyjnych, rodzin zastępczych, rodzin naturalnych oraz warsztaty psychoedukacyjne dla rodzin naturalnych „Szkoła dla Rodziców”.

Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie

Dom jest przeznaczony dla 87 osób w podeszłym wieku. W ciągu roku zmarło 14 mieszkańców, zostało przyjętych 10 nowych osób.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. św. Brata Alberta

Dom przeznaczony jest dla 192 osób. Na dzień 31 grudnia 2007 roku w placówce przebywały 183 osoby. W ciągu roku przybyło 17 nowych mieszkańców, zmarły 33 osoby, 1 osoba powróciła do środowiska i 1 osoba przeniosła się do innego domu.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej

Dom zapewniał dzienną opiekę 55 osobom w wieku emerytalnym (przeciętny wiek podopiecznych to około 70 lat) poprzez zaspokajanie ich potrzeb towarzyskich i kulturalnych, zajęcia terapeutyczne, zajęcia podtrzymujące psychofizyczną sprawność oraz całodzienne wyżywienie. Największą grupę stanowiły osoby samotne, chore i będące w trudnej sytuacji materialnej.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Zespół w 2007 roku wydał 2 367 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (o 395 więcej niż w 2006 roku) i 240 o niepełnosprawności dzieci (o 39 więcej niż w 2006 roku), w tym 915 po raz pierwszy (o 114 mniej). Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród mieszkańców Tarnowa powyżej 16. roku życia są schorzenia narządów ruchu, na drugim miejscu – choroby układu krążenia i oddechowego, a wśród dzieci również układu ruchu, zaburzenia psychiczne i schorzenia neurologiczne.

Izba Wytrzeźwień

W 2007 roku dokonano 4 400 zatrzymań osób do wytrzeźwienia – o 456 mniej niż w roku 2006, w tym 82 zatrzymań nieletnich, 56 osób skierowano do szpitala z uwagi na zagrożenie życia. 75% ogółu zatrzymanych do wytrzeźwienia stanowiły osoby niepracujące (łącznie z nieletnimi).

Największą liczbę zatrzymanych do wytrzeźwienia stanowiły osoby w przedziale wieku 30 - 49 lat (2.130 zatrzymań). 946 zatrzymań dotyczyło osób bezdomnych, 115 osób zatrzymywano do wytrzeźwienia, więcej niż 5 razy w roku, w tym 1 osoba zatrzymywana była 86 razy. Z każdą osobą zatrzymaną – po wytrzeźwieniu – przeprowadzana jest rozmowa o szkodliwości nadużywania alkoholu, jak również wstępna diagnoza ewentualnego zagrożenia osoby chorobą alkoholową. Osoby zainteresowane podjęciem leczenia otrzymywały informację o placówkach, w których można podjąć leczenie odwykowe oraz o instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą osobom uzależnionym.

13.4. Niepubliczne Domy Pomocy Społecznej

Oprócz domów pomocy społecznej, prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta działalność prowadzą niepubliczne domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intellektualnie przy ul. Robotniczej 4 (organem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo) – w 2007 roku w placówce przebywało 75 pensjonariuszy,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intellektualnie przy ul. Modrzejewskiej 48 (organem prowadzącym jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym) – w 2007 roku w placówce przebywało 16 pensjonariuszy,

Ponadto z usług Środowiskowego Domu Samopomocy im. św. Kingi przy Al. M. B. Fatimskiej, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu korzystało 65 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka ta ma charakter ośrodka wsparcia dziennego, zapewnia opiekę dzienną i rehabilitację oraz naukę i uczestnictwo w terapii zajęciowej.

13.5. Pomoc dla osób z uzależnieniami

Prowadzenie Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, działający przy Urzędzie Miasta Tarnowa, czynny był przez cztery dni w tygodniu w godzinach popołudniowych. W ramach dyżurów specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferowali mieszkańcom miasta następujące formy pomocy:

- porady w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- pomoc prawna z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, pomocy w przygotowaniu pism procesowych,
- pomoc terapeutyczna oraz poradnictwo psychologiczne,
- wsparcie po odbytych leczeniu,
- wskazywanie miejsc, gdzie można podjąć leczenie odwykowe.

W 2007 roku do Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie zgłosiło się ogółem 976 osób, w tym 589 osób skorzystało z porad psychologicznych i terapeutycznych, natomiast 384 z porad udzielanych przez dyżurujących prawników.

Wśród osób poszukujących pomocy w punkcie 210 osób to osoby mające osobiste problemy z nadużywaniem alkoholu, 449 osób borykających się z nadużywaniem alkoholu bliskiego członka rodziny. Pozostałe 317 zgłoszenia to dorosłe dzieci z rodziny z problemem alkoholowym, osoby doświadczające przemocy ze strony członka rodziny nadużywającego alkoholu oraz inne osoby

mające różnego rodzaju problemy osobiste. 14 osób – ofiar przemocy otrzymało skierowanie do biegłego lekarza sądowego w celu dokonania obdukcji.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2007 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swojej ustawowej działalności odbyła 54 posiedzenia zespołów, na których rozpatrywano wnioski o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób nadużywających alkoholu.

W roku ubiegłym wpłynęło do Komisji 146 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wnioskodawcami w 53 przypadkach była Policja, 63 wnioski wpłynęły od członków rodzin osób uzależnionych, 14 z Prokuratury Rejonowej, 4 wnioski od pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie i 12 od kuratorskiej służby sądowej. W ogólnej liczbie otrzymanych wniosków 114 dotyczyło mężczyzn, pozostałe wnioski dotyczyły kobiet.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała do biegłego psychologa i biegłego psychiatry 181 osób w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – na badania zgłosiło się 64 osoby. W 115 przypadkach komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Ponadto w 2007 roku odbyło się 15 posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na których omawiane były bieżące sprawy Komisji. Zaopiniowano również 217 wniosków przedsiębiorców, ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydając opinię o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi na terenie miasta uchwałami Rady Miejskiej w Tarnowie.

Wspólnie z funkcjonariuszami Policji członkowie komisji przeprowadzili kontrole 64 placówek handlowych i gastronomicznych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Kontrole prowadzone były w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ze szczególnym uwzględnieniem sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim. W trakcie kontroli ujawniono 8 osób w wieku poniżej 18 lat spożywających napoje alkoholowe. Osoby te zostały przekazane przez Policję pod opiekę prawnych opiekunów.

Ponadto członkowie komisji w wielu przypadkach udzielali pouczeń i upomnień właścicielom i sprzedawcom kontrolowanych placówek o konieczności wywieszania w widocznym miejscu informacji mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu oraz o przestrzeganiu zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Programy profilaktyczne

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa na 2007 rok, programami profilaktycznymi objęto około 6 200 uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych. Przeszkolono 50 nauczycieli oraz około 1 800 rodziców uczniów z zakresu przemocy i agresji w szkole oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

Po raz pierwszy w ramach programów profilaktycznych zaproszono młodzież do Tarnowskiego Teatru na spektakl interaktywny Marka Hłaski pt. „Pętla”. Spektakl obejrzało około 1 000 osób.

W ramach programu pn. „Wpływ spożywania alkoholu na bezpieczeństwo w ruchu drogowym”, podpisano porozumienia z 4 tarnowskimi ośrodkami szkolenia kierowców i przeszkolono 1 791 kandydatów na kierowców.

W okresie wakacyjnym przeprowadzono również na terenie miasta Tarnowa kampanię antyalkoholową „Lato bez procentów 2007” mającą na celu przeciwdziałanie sprzedaży alkoholu osobom do lat 18.

13.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki uzależnień dofinansowano z budżetu Gminy Miasta Tarnowa na łączną kwotę 301 465 zł, w tym na:

- funkcjonowanie 11 świetlic środowiskowych, które objęły opieką ponad 450 dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, biednych i niewydolnych wychowawczo,
- funkcjonowanie telefonu zaufania,
- funkcjonowanie punktu konsultacyjno-diagnostycznego dla osób (głównie młodzieży) uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków,
- działalność grupy wsparcia dla osób zagrożonych uzależnieniem, osób uzależnionych po odbytej terapii, członków ich rodzin,
- działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie łazienki i noclegowni dla bezdomnych,
- działalność Domu dla Bezdomnych Mężczyzn,
- zabawę świąteczno-noworoczną i paczki dla 100 dzieci.

13.7. Świadczenia rodzinne

W zakresie świadczeń rodzinnych obsługiwano wnioski przyjęte w okresie zasiłkowym 2006/2007, tj. dla około 13 000 świadczeniobiorców oraz przeprowadzono akcję przyjmowania nowych wniosków w miesiącach lipiec–sierpień 2007 roku na okres zasiłkowy 2007/2008. Dzięki wydzieleniu odrębnej sali operacyjnej w celu przyjęć stron pragnących złożyć wnioski o świadczenia na nowy okres zasiłkowy oraz dobrej organizacji pracy urzędników akcja przyjęć przebiegła sprawnie, bez kolejek i skarg mieszkańców obsługano, w tym okresie około 9 000 wnioskodawców.

Tabela nr 21. Wnioski dotyczące świadczeń rodzinnych przyjęte w 2007 roku

Lp.	Liczba przyjętych wniosków narastająco od początku roku 2007	na 31.08.2007 r. stary okres	na 31.12.2007 r. nowy okres
1.	zasiłki rodzinne	7 358	5 848
2.	jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	2 597	453
3.	zasiłki pielęgnacyjne	209	2 268
4.	świadczenia pielęgnacyjne	1 639	179
5.	zaliczka alimentacyjna	738	652
6.	uzupełnienie wniosku	724	208
Łącznie przyjętych wniosków		13 265	9 604*

* wnioski o nowe świadczenia są ciągle przyjmowane - przeciętnie 70 szt. tygodniowo

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

14. KULTURA

Tarnów to miasto wielu wydarzeń kulturalnych – festiwali filmowych, muzycznych i teatralnych, niezwykłych imprez plenerowych, prezentacji plastycznych. To tutaj co roku odbywają się ogólnopolskie festiwale filmowe, muzyczne, teatralne, taneczne współorganizowane i współfinansowane przez miasto:

- Tarnowska Nagroda Filmowa,

- Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Dozwolone do 21”,
- Ogólnopolski Festiwal Komедии „TALIA”,
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Odnalezionеj,
- Ogólnopolski Festiwal „Tydzień Talentów”,
- Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z nami”,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego "KLASA-LELIWA”.

W Tarnowie kwitnie życie muzyczne, bardzo często odbywają się koncerty muzyki klasycznej, jazzowej i rozrywkowej. Tarnów ma własną – Tarnowską Orkiestrę Kameralną, w mieście działają dwa chóry katedralne o międzynarodowej renomie: chłopięco-męski „Pueri Cantores Tarnovienses” i dziewczęcy „Puellae Orantes” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy” oraz Tarnowski Chór Gos.pl. Dziewczęcy Chór Katedralny w 2007 roku uzyskał nominację do nagrody „Fryderyk 2006” w kategorii „album Roku Muzyka Wokalna”.

Widoczne jest w Tarnowie liczne środowisko plastyczne. Tarnowscy artyści wystawiają swoje prace nie tylko w kraju, ale dali się też poznać w wielu innych miejscach na świecie.

Z budżetu samorządu w ciągu całego roku współfinansowano wiele imprez kulturalnych, koncertów, wystaw organizowanych przez instytucje i organizacje pozarządowe działające w Tarnowie.

Rok 2007 został ogłoszony Rokiem Tadeusza Tertila. W ramach jego obchodów zorganizowano sympozjum popularno-naukowe, rajd rowerowy, bieg memoriałowy, happening historyczny, odsłonięto pamiątkową tablicę na Ratuszu, odnowiono z budżetu miasta grobowiec rodziny Tertilów, wydano książkę popularno-naukową, wręczono po raz pierwszy nagrodę im. Tadeusza Tertila dla autora najlepszej pracy poświęconej Tarnowowi lub powiatowi tarnowskiemu. Ostatnim punktem obchodów były „Tertinalia” – Tarnowskie Prezentacje Nowoczesności, w których uczestniczyło 17 firm regionu tarnowskiego.

14.1. Miejskie Instytucje Kultury

W Tarnowie działają cztery miejskie instytucje kultury:

- Tarnowskie Centrum Kultury,
- Tarnowski Teatr im. L. Solskiego,
- Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska w Tarnowie,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego,

które łącznie otrzymały w 2007 roku dotacje w wysokości 6 595 132 zł.

W sumie na działalność kulturalną wydatkowano w roku 2007 kwotę 7 109 578 zł.

Tarnowskie Centrum Kultury

Tarnowskie Centrum Kultury w 2007 roku zorganizowało 1 076 spotkań edukacyjnych i zajęć stałych, w których brało udział 589 osób, 59 koncertów i imprez (24 475 osób), 10 wystaw (3 512 osób), 32 imprezy filmowe (5 080 osób) oraz 1 409 seansów w kinie „Marzenie”.

W TCK działa jedna z niewielu w Polsce Szkoła Muzyki Rockowej oraz Autorska Pracownia Plastyczna W. i E. Pazerów. TCK to także Amfiteatr Letni – miejsce plenerowych koncertów, wystaw i targów oraz kino “Marzenie”.

W maju odbyła się 21. Tarnowska Nagroda Filmowa, w ramach której odbyło się: 16 projekcji konkursowych, trzy koncerty plenerowe, wystawa, projekcje plenerowe i spotkania. Koszt organizacji Tarnowskiej Nagrody Filmowej zamknął się kwotą 295 053 zł, w tym pozyskano środki zewnętrzne w wysokości 140 000 zł (50 000 zł – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 50 000 zł – Polski Instytut Sztuki Filmowej, 40 000 zł – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego).

Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego

Tarnowski Teatr im. L. Solskiego w 2007 roku przygotował 5 premier, zagrano ogółem 179 spektakli, które obejrzało 30 606 widzów. Działalność teatralną wzbogacały: „Salony Poezji”, koncerty, spotkania, wystawy, wydawnictwa, warsztaty, konkursy.

W ramach XI Ogólnopolskiego Festiwalu Komедii „Talia” zaprezentowano 14 przedstawień konkursowych oraz 22 imprezy towarzyszące. Łączny koszt Festiwalu wyniósł 377 260 zł, w tym 120 000 zł to środki pozyskane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (100 000 zł) oraz z Urzędu Marszałkowskiego (20 000 zł).

Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska

Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska w Tarnowie w 2007 roku brała udział w 41 zdarzeniach artystycznych, w tym zorganizowała 11 wystaw w Pasażu Tertila, 2 wystawy w Sali Lustrzanej, 1 w tarnowskim teatrze, 3 akcje plastyczne i wystawy w piwnicach Galerii Miejskiej, 5 wystaw ogólnopolskich i 2 wystawy poza granicami kraju.

Były to wystawy artystów tarnowskich (m.in. Jacka Wróbla, Jana Matrasa, Michała Stańczyka, Ewy i Romana Fleszarów) oraz artystów z poza Tarnowa (m.in. Zbigniewa Herberta, Andrzeja Dudzińskiego, Ryszarda Kapuścińskiego, Adama Myjaka, Lou Beach’a, Statys’a Eidrigevicus’a).

Galeria jest pomysłodawcą i organizatorem jesiennego Festiwalu ArtFest, który cieszył się dużym zainteresowaniem, w szczególności koncerty w tarnowskim teatrze oraz wystawa „W stronę Schulza”. Na realizację Festiwalu BWA pozyskała z Urzędu Marszałkowskiego kwotę 39 000 zł.

Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w 2007 roku oferowano czytelnikom: 356 046 książek, 4 607 roczników czasopism, 44 030 kaset książki mówionej, 1 730 kaset wideo, 992 jednostek zbiorów Oddziału Starych Druków, 982 jednostek zbiorów specjalnych (przeźrocza, płyty analogowe, mikrofilmy), 308 płyt CD-ROM, 70 płyt DVD, 110 kaset audio – z których poprzez sieć 11 filii i 10 działów korzystało około 300 000 osób. W 2007 roku było zarejestrowanych 29 538 czytelników w wypożyczalniach oraz 20 427 osób odwiedzających czytelnice. Średnia dzienna liczba odwiedzin w wypożyczalniach i czytelnice wynosiła 1 022 osoby.

Biblioteka wykonywała także zadania biblioteki powiatowej dla powiatu ziemskiego obejmując zasięgiem działania 16 bibliotek gminnych i ich filii, w sumie 64 placówki.

Ponadto biblioteka prowadzi 12 Telecentrów z dostępem do Internetu wyposażonych w 4 komputery, skaner, drukarkę, faks, ksero i bindownicę. Na swoim serwerze udostępnia własne katalogi oraz bibliotek szkół wyższych Tarnowa pod adresem <http://www.biblioteka.tarman.pl/fidkar>.

W 2007 roku Miejska Biblioteka Publiczna pozyskała z Instytutu Książki kwotę 89 200 zł na zakup nowości wydawniczych i wydanie książki o R. Brandstaetterze oraz 5 000 zł na prezentacje twórczości literackiej młodych.

14.2. Nowe propozycje

Podczas wakacji 2007 roku nowymi wydarzeniami kulturalnymi były:

- cykl koncertów jazzowych „Bez ogródek” organizowany przez TCK,
- projekt „Piaskownica” skierowany do najmłodszych odbiorców, realizowany przez Tarnowski Teatr w Parku Strzeleckim,
- projekt „Tygiel kultury” (48-godzinne wypalanie rzeźb w piecach węgierskich na Rynku), realizowany przez tarnowski oddział ZPAP.

W Amfiteatrze Letnim odbył się I Festiwal Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych „Pod Szcześliwą Gwiazdą”.

14.3. Pozostałe instytucje kultury

W Tarnowie działają dwa muzea:

- Muzeum Okręgowe, z siedzibą w Ratuszu i renesansowej kamienicy w obrębie Rynku Starego Miasta (instytucja kultury województwa małopolskiego),
- Muzeum Diecezjalne założone w 1888 roku, najstarsze muzeum kościelne w Polsce, posiadające cenne zabytki sztuki sakralnej.

Muzeum Okręgowe zorganizowało imprezy cykliczne, wśród nich m.in.:

- „Malowana chata” – konkurs organizowany w Zalipiu,
- „Koncerty pod Bimą” – muzyka żydowska prezentowana w plenerze,
- „Turniej Rycerski o Złoty Warkocz Tarłówny” na zamku w Dębnie.

W 2007 roku Miasto dofinansowało kwotą 25 000 zł wydarzenia artystyczne organizowane przez Muzeum Okręgowe (m.in. Dni Pamięci Żydów Galicyjskich, organizacja wystaw).

Ważną instytucją kultury, która upowszechnia muzykę poważną, kultywuje pamięć o wielkim muzyku i wybitnym Polaku Ignacym Janie Paderewskim, jest Centrum Paderewskiego Tarnów – Kańska Dolna. To nie tylko miejsce koncertów, ale także organizator kursów mistrzowskich i warsztatów muzycznych. W 2007 roku Miasto dofinansowało organizowane przez centrum koncerty muzyki poważnej kwotą 20 000 zł.

W sierpniu 2007 roku na bazie Mościckiej Fundacji Kultury powstała w Tarnowie nowa instytucja – Mościckie Centrum Kultury, będąca w gestii Marszałka Województwa Małopolskiego. Placówka w oparciu o nowy program merytoryczny ma stać się regionalnym centrum sztuki z bogatą ofertą kulturalną.

15. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Tarnowa mogą zaspokajać swoje potrzeby w zakresie kultury fizycznej zarówno w sposób czynny, jak i bierny. Najpopularniejsze dyscypliny sportu w mieście to żużel, piłka nożna, wspinaczka sportowa, ale również piłka siatkowa, piłka ręczna, koszykówka, kolarstwo górskie, pływanie, lekka atletyka, tenis ziemny, tenis stołowy, judo, karate.

Zainteresowani mogą uprawiać czynnie sport między innymi w ramach programów realizowanych przez podmioty, które ściśle współpracują z Gminą Miasta Tarnowa w realizacji zadań publicznych. W ramach tych zadań realizowane jest również upowszechnianie sportu i aktywności ruchowej wśród osób niepełnosprawnych. Jest to obecnie światowy kierunek działań skutkujących usprawnieniem i niwelowaniem barier pomiędzy ludźmi.

Jednym z atrakcyjniejszych elementów upowszechniania aktywności fizycznej jest promowanie turystyki aktywnej, związanej z różnymi dyscyplinami sportu, jak żeglarstwo, kajakerstwo, sporty rowerowe, wspinaczka górską, narciarstwo biegowe, łyżwiarstwo.

Istotną rolę w upowszechnianiu kultury fizycznej pełni sport kwalifikowany, który przede wszystkim dostarcza swoim odbiorcom wielu emocji, nierzadko jest źródłem dumy dla kibiców z osiągnięć zawodników danej drużyny. Sport kwalifikowany stanowi również motywację dla dzieci i młodzieży do uprawiania danej dyscypliny sportu.

Gmina Miasta Tarnowa stwarza warunki prawno-organizacyjne i ekonomiczne dla rozwoju kultury fizycznej na terenie Tarnowa, w szczególności poprzez:

- wykonywanie przepisów ustaw i rozporządzeń, np. przyznawanie dotacji dla organizacji pozarządowych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- uchwalanie i wprowadzanie w życie aktów prawa miejscowego np. uchwał dotyczących systemu stypendiów sportowych, przyznawania nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych, wspierania sportu kwalifikowanego,
- dofinansowywanie systemu zajęć sportowo-rekreacyjnych w tarnowskich szkołach,

- finansowanie i prowadzenie systemu rozgrywek międzyszkolnych,
- organizację i dofinansowywanie imprez sportowych i rekreacyjnych,
- finansowanie i koordynację programów zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży pozostającej w mieście,
- budowę obiektów sportowych i rekreacyjnych (z udziałem środków z funduszy zewnętrznych), modernizację i remonty oraz bieżące utrzymanie istniejących.

Zadania w tym zakresie wykonywane są poprzez:

- pomoc dla klubów sportowych w formie przyznawania dotacji na realizację programów w zakresie kultury fizycznej oraz w formie dofinansowywania organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych,
- pomoc dla zawodników i trenerów w formie nagród finansowych,
- pomoc dla zawodników poprzez system stypendiów sportowych,
- finansowanie systemu rozgrywek międzyszkolnych oraz programów zimowego i letniego wypoczynku,
- prowadzenie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz zwiększanie dostępu mieszkańców do obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Funkcjonowanie od maja 2007 r. niezależnego od Wydziału Edukacji Biura Sportu, Turystyki i Rekreacji zostało przyjęte z zadowoleniem przez środowisko sportowe. Zmiana ta powoduje również, poprzez odjęcie jednego szczebla w hierarchii służbowej oraz przekazanie większych kompetencji do Biura, szybszy przepływ informacji, dokumentów, skrócenie terminów załatwiania określonych spraw, a także większe ukierunkowanie na sprawy sportu, rekreacji i turystyki.

15.1. Osiągnięcia sportowe

Tarnowskimi sportowcami, którzy w 2007 roku osiągnęli najważniejsze sukcesy są:

- Edyta Ropek – MKS „Tarnovia”, wspinaczka sportowa – konkurencja na czas: Wicemistrzostwo Świata, V miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Świata, buldering: Mistrzostwo Polski, I miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Polski,
- Tomasz Oleksy – MKS „Tarnovia”, wspinaczka sportowa – Mistrzostwo Polski w bulderingu, Mistrzostwo Polski w konkurencji na czas, Wicemistrzostwo Polski w prowadzeniu, Puchar Polski w bulderingu, Puchar Polski w prowadzeniu, Puchar Polski w konkurencji na czas, V miejsce w międzynarodowych zawodach w bulderingu, IV miejsce w międzynarodowych zawodach Rock Master w konkurencji na czas,
- Janusz Kołodziej – „Unia” Tarnów Żużlowa Sportowa Spółka Akcyjna - I miejsce w Mistrzostwach Polski Par Klubowych,
- Bernadeta Starzyk – Olimpiady Specjalne Polska, dwa złote medale w Letnich Światowych Igrzyskach Special Olympics,
- Maciej Kalita – MKS „Tarnovia”, wspinaczka sportowa – III miejsce w Mistrzostwach Europy, III miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów.

15.2. Stypendia i nagrody sportowe

W roku 2007 po raz pierwszy w Tarnowie uruchomiono system stypendiów sportowych obejmujący zarówno zawodników mających obowiązek posiadania licencji, jak i sportowców nie mających obowiązku posiadania licencji. Na ten cel przeznaczono w budżecie miasta kwotę 200 tys. zł, co pozwoliło na przyznanie stypendiów 66 sportowcom – 51 posiadającym licencję i 15 nieposiadającym licencji. Najniższe stypendium sportowe wynosiło 300 złotych miesięcznie brutto, najwyższe 2 200 złotych.

W dniu 25 października 2007 roku podczas Gali Tarnowskiego Sportu odbyło się uroczyste wręczenie nagród za osiągnięcia sportowe uzyskane w roku 2006. Prezydent Miasta Tarnowa przyznał 87 nagród finansowych i 13 wyróżnień, w tym:

- działaczom – 10 wyróżnień,

- trenerom – 25 nagród finansowych i 1 wyróżnienie,
- zawodnikom – 62 nagrody finansowe i 2 wyróżnienia.

Rozpiętość nagród finansowych: 400 – 2300 zł brutto. Kwota nagród finansowych i wyróżnień to wydatek z budżetu miasta w wysokości 89 000 złotych. Wśród nagrodzonych i wyróżnionych najliczniej reprezentowany klub to Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Społeczno Sportowego „Sprawni Razem” – 19 zawodników i 7 trenerów. Najliczniej reprezentowane dyscypliny to: judo (7), pływanie (7), narciarstwo (8), piłka siatkowa niepełnosprawnych (9).

15.3. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży

Program „Ferie zimowe Tarnów 2007”

Miejski program „Ferie Zimowe – Tarnów 2007” obejmował zajęcia realizowane w 39 szkołach oraz zajęcia, imprezy rekreacyjne i turnieje sportowe organizowane przez kluby sportowe i Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Liczba uczestników: 19 345 osób. Na realizację projektu wydano z budżetu Gminy Miasta Tarnowa środki w wysokości 88 415 zł.

Projekt „Lato w Mieście – Bezpieczne Wakacje Tarnów 2007”

Projekt „Lato w Mieście – Bezpieczne Wakacje Tarnów 2007” składał się z dwóch części: 13 turnusów półkolonijnych dla uczniów tarnowskich szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz ogólnodostępnych, nieodpłatnych dla uczestników zajęć i imprez rekreacyjnych. W 13 zorganizowanych półkoloniach wzięło udział 1 200 uczniów tarnowskich szkół, w tym 187 dzieci, których wypoczynek został sfinansowany ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Odpłatność rodziców za wypoczynek dziecka na półkolonii wynosiła 75 zł. Dziećmi opiekowało się 13 kierowników i 81 wychowawców. Z budżetu miasta wydatkowano na realizację projektu „Lato w mieście – bezpieczne wakacje Tarnów 2007” kwotę 345 240 zł. Projekt objął zasięgiem 69 190 uczestników.

Rozgrywki międzyszkolne w ramach kalendarza Tarnowskiego Szkolnego Związku Sportowego

Zadanie zlecane jest corocznie Tarnowskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji – środki z budżetu miasta w wysokości 46 000 zł. Zadanie obejmuje 27 dyscyplin sportu i 176 edycji zawodów.

- dla szkół podstawowych przeznaczone są Igrzyska Młodzieży Szkolnej,
- dla gimnazjów – Gimnazjada,
- dla szkół ponadgimnazjalnych – Licealiada.

Liczba stałych uczestników: 9 000.

Na zakończenie współzawodnictwa sportowego szkół Miasta Tarnowa za rok szkolny 2006/2007 Prezydent Miasta Tarnowa przyznał najlepszym sześciu szkołom z każdej kategorii środki na zakup sprzętu sportowego w łącznej wysokości 14 000 zł.

Program „Zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych”

Koszt przedsięwzięcia ogółem wyniósł 183 000 zł, w tym:

- środki z budżetu Gminy Miasta Tarnowa 93 000 zł, (90 000 zł wynagrodzenia prowadzących i 3 000 zł sprzęt sportowy),
- dofinansowanie z Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych, będącego w dyspozycji Ministra Sportu i Turystyki – 90 000 zł.

W zajęciach wzięły udział 44 szkoły, 4 968 stałych uczestników, wykonano 12 000 godzin lekcyjnych prowadzonych przez 183 nauczycieli.

Tabela nr 22. Porównanie zadań realizowanych w latach 2006 – 2007

Zadanie	2006	2007
Stypendia sportowe – kwota	0 zł	197 600 zł
Stypendia sportowe – liczba stypendystów	0	64
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych – kwota	79 000 zł	89 000 zł
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych – liczba nagrodzonych i wyróżnionych	– nagrody finansowe dla: 26 trenerów i 74 zawodników – wyróżnienia dla: 10 działaczy i 24 zawodników	87 nagród finansowych i 13 wyróżnień, w tym dla: – działaczy - 10 wyróżnień, – trenerów - 25 nagród finansowych, 1 wyróżnienie, – zawodników 62 nagrody finansowe, 2 wyróżnienia
Dotacje dla organizacji pozarządowych – kwota	414 856 zł	685 649 zł
Dotacje dla organizacji pozarządowych – liczba zawartych umów	19	54
Program Ferie zimowe Tarnów 2007 – kwota	100 000 zł	88 415 zł
Program Ferie zimowe Tarnów – liczba uczestników	19 345	35 000
Program Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2007 – kwota	324 500 zł	345 240 zł
Program Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2007 – liczba uczestników	59 000	69 190
Program Zajęcia sportowo-rekreacyjne w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa – kwota	186 000 zł	183 000 zł
Program Zajęcia sportowo-rekreacyjne w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa – liczba uczestników	4 771 – uczestnicy stali	4 968 – uczestnicy stali
Wspieranie przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych w formie zakupu nagród	63 110 zł	61 118 zł

rzeczowych – kwota		
Wspieranie przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych w formie umów i zamówień	153 236 zł	366 370 zł
Nakłady na kulturę fizyczną, w tym m.in. inwestycje, dotacje dla zakładu budżetowego (w tym nakłady na budowę sztucznego lodowiska)	9 191 190 zł	7 073 626 zł 0

Źródło: Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

15.4. Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Baza TOSiR

Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji jest zakładem budżetowym Gminy Miasta Tarnowa powołanym do utrzymania i udostępniania mieszkańcom Tarnowa miejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych. Ośrodek zarządza czterema obiektami sportowo-rekreacyjnymi znajdującymi się w różnych rejonach miasta oraz budynkiem administracyjnym. Obiekty o powierzchni użytkowej prawie 8 000 m² posadowione są na gruntach o powierzchni 103 237 m².

Statutowym obowiązkiem ośrodka jest udostępnianie miejskiej bazy mieszkańcom Tarnowa. W 2007 roku ponad 566 300 osób skorzystało z usług świadczonych na miejskich obiektach. Odnotowano następujące wyniki:

- Pływalnia Kryta przy ul. Piłsudskiego 30 – 273 057 wstępów po 1h,
- Hala Sportowa przy ul. Krupniczej 8a – 197 519 uczestników zajęć,
- Pływalnia Letnia przy Al. Tarnowskich 1 – 37 817 wstępów,
- Tereny Rekreacyjne z lodowiskiem – 32 256 wstępów,
- Lodowisko mobilne (Rynek, Pałac Młodzieży) – 25 679 wstępów.

Najbardziej popularnym obiektem Miejskim jest Pływalnia Kryta. Porównanie danych z ostatnich trzech lat pozwala stwierdzić, że następuje coroczny wzrost ilości osób korzystających o 3,93%. Należy podkreślić fakt, że 75,64% klientów Pływalni Krytej to dzieci i młodzież korzystająca z wstępów ulgowych oraz uczniowie tarnowskich szkół przeprowadzających zajęcia z wychowania fizycznego w wodzie.

Zawody i imprezy sportowo-rekreacyjne

Bardzo ważnym aspektem działalności TOSiR jest promocja aktywności fizycznej jako czynnika poprawiającego zdrowie mieszkańców miasta. Jedną z form jest organizacja różnego rodzaju imprez, zawodów i wydarzeń sportowo-rekreacyjnych.

W 2007 roku TOSiR zorganizował i przeprowadził 36 edycji różnego typu zawodów sportowych, w których uczestniczyło 20 554 osoby. Wśród nich były imprezy o randze ogólnopolskiej i światowej: Puchar Świata Seniorów i Puchar Polski Juniorów we Wspinaczce Sportowej, 45 Małopolski Wyścig Górski, IX Ogólnopolski Turniej Karate. TOSiR współorganizował także dwie duże imprezy plenerowe: Lato z Tigerem oraz Festyn pod DH Echo.

TOSiR koordynował także całość rozgrywek prowadzonych przez Tarnowski Szkolny Związek Sportowy. Rozgrywki prowadzone są w 27 dyscyplinach sportu (dziewczeta, chłopcy). Przeprowadzono 176 edycji zawodów, w których wzięło udział prawie 9 000 młodych sportowców.

Ośrodek organizuje i prowadzi także zajęcia z pływania i doskonalenia pływania, w których w 2007 roku uczestniczyło 793 osoby. W tej dziedzinie aktywności TOSiR należy odnotować wzrost liczby uczestników rok do roku o 6,30%. Cieszy również fakt powierzania ośrodkowi organizacji imprez o randze ogólnopolskiej a nawet światowej.

Za sukces można uznać skokowy wzrost liczby osób, głównie dzieci i młodzieży, uczących się pływać na kursach organizowanych przez Ośrodek. W ciągu trzech ostatnich lat wystąpił kilkusetprocentowy wzrost ilości uczestników zajęć.

16. ADMINISTRACJA

Budowa nowoczesnej, przyjaznej obywatelowi administracji jest jednym z celów przyjętych w Strategii „Tarnów 2010”. Miasto realizuje przypisane ustawami zadania przy pomocy 108 miejskich jednostek organizacyjnych. W jednostkach tych na rzecz wspólnoty samorządowej pracuje 5.669 osób.

16.1 Zatrudnienie w Urzędzie

Zatrudnienie w Urzędzie Miasta Tarnowa w okresie 1 stycznia - 31 grudnia 2007 roku realizowano zgodnie z przyjętym rocznym planem zatrudnienia, który to ściśle związany był z wykonaniem określonych ustawowo zadań i wynikał ze zmiany Regulaminu Organizacyjnego:

- zatrudnienie Miejskiego Audytora Wewnętrznego,
- wzmocnienie realizacji zadań promocji miasta,
- nowe zadania z zakresu Prawa Ochrony Środowiska,
- wzmocnienie obsady Wydziału Edukacji w zakresie wykonywania zadań związanych z programami stypendialnymi,
- wzmocnienie obsady kadrowej Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Wydziale Geodezji i Nieruchomości,
- realizacja zadań z zakresu ładu plastycznego,
- uzupełnienie zatrudnienia w Referacie Ewidencji Działalności Gospodarczej w Wydziale Spraw Obywatelskich.

W związku z powyższym nastąpiły zmiany w zatrudnieniu w poszczególnych wydziałach Urzędu Miasta Tarnowa. Stan zatrudnienia na dzień 1 stycznia 2007 roku wynosił 436,10 etatu, na dzień 31 grudnia 2007 roku – 447,25 etatu.

16.2. Reorganizacja Urzędu Miasta Tarnowa

Od początku obecnej kadencji władz samorządowych Tarnowa zmieniona została filozofia kierowania urzędem. 15 maja 2007 roku wszedł w życie nowy Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa oraz system kierowania UMT. Wprowadzenie w życie nowego regulaminu było efektem i zakończeniem trwającego kilka miesięcy procesu - poprzedzone zostało szeregiem działań mających na celu poprawę jakości pracy oraz uporządkowanie kwestii zarządzania zasobami ludzkimi poprzez m.in.: wdrożenie spójnego systemu oceny i motywowania pracowników, ankietowanie pracowników i klientów Urzędu Miasta Tarnowa w zakresie stylu, sposobu i możliwości poprawy pracy UMT, powołanie nowego Pełnomocnika ds. Zarządzania Jakością oraz przeprowadzenie recertyfikacji.

Efektom reorganizacji było przede wszystkim:

- powołanie, podlegającego bezpośrednio prezydentowi, Wydziału Strategii, w skład którego weszły referaty: Planowania Strategicznego, Środków Pomocowych oraz Biuro Obsługi Przedsiębiorców, co pozwoliło na podniesienie rangi spraw związanych z rozwojem i strategią miasta, pozyskiwaniem funduszy oraz wspieraniem przedsiębiorczości,
- przekształcenie Zespołu Informatycznego w Wydział Informatyzacji, mające na celu podniesienie rangi spraw związanych z tworzeniem i rozwijaniem systemów informatycznych dla potrzeb Urzędu Miasta Tarnowa, miejskich jednostek organizacyjnych, opracowaniem analiz rozwoju systemu informatycznego miasta,

- powołanie samodzielnego Biura Promocji Miasta, którego zadaniem jest m.in. opracowanie i uzgodnienie założeń oraz projektów strategii promocyjnej Tarnowa,
- powołanie Referatu Ekonomicznego w Wydziale Edukacji w celu racjonalizacji wydatków i przestrzegania dyscypliny finansów publicznych w zakresie oświaty,
- wydzielenie Biura Sportu Rekreacji i Turystyki, co pozwoliło na skuteczniejsze kreowanie polityki miasta w zakresie sportu, turystyki i rekreacji,
- utworzenie Referatu Krajobrazu Miasta w Wydziale Architektury i Budownictwa w celu poprawy estetyki miasta, ze szczególnym uwzględnieniem najstarszej jego części oraz skutecznej realizacji programu rewitalizacji Tarnowa,
- stworzenie połączonego Zespołu Windykacji i Egzekucji, co usprawniło działania dotyczących windykacji, kontroli podatkowej oraz egzekucji.

Efektom tych zmian były konkursy i nabory na stanowiska urzędnicze. Pojawiły się w magistracie nowe twarze, w tym na kluczowych stanowiskach zastępców prezydenta, czy Skarbnika Miasta. Wszystkie te procesy odbyły się bez znaczącego zwiększenia zatrudnienia w Urzędzie Miasta Tarnowa.

16.3. Recertyfikacja

Na początku ubiegłego roku rozpoczęto wdrażanie procesowego podejścia do jakości świadczonych przez Urząd Miasta Tarnowa usług. W ramach tego procesu powołano nowego Pełnomocnika ds. Systemu Zarządzania Jakością, poddano weryfikacji wszystkie procedury, zaktualizowano Księgę Jakości, przeprowadzono również badania zadowolenia pracowników i klientów tarnowskiego urzędu. Wyniki tych badań, opracowane przez zewnętrzną firmę, wykorzystane zostały także w kreowaniu polityki jakości Urzędu Miasta Tarnowa.

Najważniejszym elementem tego procesu było naprawienie wady polegającej na braku auditu recertyfikującego. Na przełomie marca i kwietnia Urząd Miasta Tarnowa był audytowany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. W efekcie tarnowski magistrat - spełniając wymogi normy PN-EN ISO 9001:2001, uzyskał ponownie Certyfikat w zakresie realizacji zadań własnych gminy, zadań miasta na prawach powiatu, zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych ustawowo.

Obecnie, w wyniku auditu, Urząd Miasta Tarnowa posiada certyfikat, przyznany na okres trzech lat, tj. do kwietnia 2010 roku.

Dla mieszkańców Tarnowa, załatwiających sprawy w Urzędzie Miasta Tarnowa, certyfikat ISO dla magistratu oznacza przede wszystkim czytelne, przejrzyste procedury oraz sprawniejsze zarządzanie zgodnie z przepisami prawa i międzynarodowymi normami. Istniejące w urzędzie procedury oraz sposoby postępowania zostały sprawdzone przez niezależną instytucję, a jakość pracy urzędników została, przynajmniej w sposób wyrywkowy, zweryfikowana.

16.4. Wymiana dowodów osobistych

W 2007 roku, ostatnim roku wymiany starych dowodów osobistych, spodziewając się bardzo dużej ilości interesantów, dokonano istotnych usprawnień organizacyjnych. Wprowadzono system rejestracji osób ubiegających się o nowe dowody. W Biurze Obsługi Mieszkańców utworzono stanowisko informacyjno-rejestracyjne dla tych interesantów. Rejestrację prowadzi się na określony dzień i godzinę, również telefonicznie, nie ponosząc żadnych wydatków, wykorzystując stażystów skierowanych z Urzędu Pracy. Z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji pozyskano dodatkowy sprzęt elektroniczny niezbędny do przyjmowania wniosków o wydanie dowodów osobistych a Prezydent Miasta wygospodarował etat do jego obsługi. Dzięki temu wydatnie zwiększyła się możliwość obsługi mieszkańców w tym zakresie. Obecnie sięga ona ponad 150 mieszkańców na dzień. System ten doskonale się sprawdził i mieszkańcy obsługiwani są na bieżąco,

bez kolejek, mimo, iż w bardzo wielu większych miastach stoją tasiemcowe kolejki w Biurach Dowodów Osobistych.

Jednocześnie wprowadzony jest specjalny system obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo, których stan zdrowia uniemożliwia osobistą wymianę dowodu osobistego. Indywidualnie, w zależności od stopnia niesprawności, pracownicy Biura Dowodów Osobistych obsługują zainteresowaną osobę w Biurze Obsługi Miasta na parterze budynku albo odwiedzają w miejscu pobytu (dom, DPS, itp.).

W 2007 roku wydano nowe dowody osobiste 25 579 mieszkańcom Tarnowa, w 2006 roku 16 317. Stanowi to wzrost o prawie 57%.

16.5. Punkt Obsługi Przedsiębiorców

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, mając na uwadze ułatwienie im procedury rejestracji działalności gospodarczej, w ramach istniejących rozwiązań ustawowych, po podpisaniu umów między Prezydentem Miasta Tarnowa, a Urzędami Skarbowymi oraz Urzędem Statystycznym, w dniu 10 grudnia 2007 roku został uruchomiony Punkt Obsługi Przedsiębiorców.

Miasto użyczyło pomieszczenia na stanowiska pracy dla tych instytucji wraz z wyposażeniem biurowym i komputerowym, łączami komputerowymi i telefonicznymi. W efekcie w punkcie tym funkcjonuje stanowisko Ewidencji Działalności Gospodarczej, stanowisko Urzędu Statystycznego oraz stanowisko Urzędu Skarbowego. Toczą się także rozmowy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych o dołączenie ich stanowiska obsługi.

Dla przedsiębiorców oznacza to możliwość kompleksowego załatwienia spraw związanych z rejestracją firmy oraz uaktualnieniem danych w jednym pokoju. Wszystkie sprawy, które nie wymagają dodatkowych wyjaśnień, a takich jest zdecydowana większość, załatwiane są od ręki. Od dnia uruchomienia punktu do końca 2007 roku na stanowisku Ewidencji Działalności Gospodarczej obsłużono 254 przedsiębiorców, na stanowisku Urzędu Statystycznego 184, na stanowisku Urzędu Skarbowego 133.

16.6. Rada Miejska

Rada Miejska w Tarnowie, licząca 25 radnych, w roku 2007 odbyła 15 sesji zwyczajnych i 3 uroczyste, podjęła 201 uchwał, radni zgłosili 140 wniosków.

W Radzie Miejskiej w Tarnowie działa 11 komisji:

- Komisja Rewizyjna – 15 posiedzeń, 32 wnioski, 22 opinie,
- Komisja Oświaty – 12 posiedzeń, 30 wniosków, 34 opinie,
- Komisja Porządku Publicznego – 12 posiedzeń, 10 wniosków, 3 opinie,
- Komisja Ekonomiczna – 17 posiedzeń, 9 wniosków i 20 wniosków do budżetu, 90 opinii,
- Komisja Kultury i Ochrony Zabytków – 15 posiedzeń, 18 wniosków, 19 opinii,
- Komisja Sportu, Rekreacji i Turystyki – 3 posiedzenia, 8 wniosków, 1 opinia,
- Komisja Rozwoju Miasta i Spraw Komunalnych – 18 posiedzeń, 36 wniosków, 70 opinii,
- Komisja Zdrowia – 13 posiedzeń, 11 wniosków, 22 opinie,
- Komisja Rodziny i Spraw Społecznych – 14 posiedzeń, 18 wniosków, 22 opinie
- Komisja Nazewnictwa Ulic i Placów Publicznych – 2 posiedzenia, skierowała 2 wnioski w sprawie nadania nazwy ulicom,
- Komisja ds. Zmian w Statucie Gminy Miasta Tarnowa – 4 posiedzenia.

W roku 2007 nastąpiły dwie zmiany w składzie Rady Miejskiej. Z mandatu zrezygnowali: Kazimierz Koprowski i Józef Rojek, a ich miejsce zajęli: Antoni Zięba i Adam Sajdak.

17. FINANSE MIASTA

W roku 2007 zmieniono filozofię myślenia o miejskim budżecie i jego kształt w stosunku do projektu stworzonego w poprzedniej kadencji. Powstał budżet stabilizujący finanse miasta, redukujący jego zadłużenie i stwarzający szanse na kreowanie w kolejnych latach budżetów rozwojowych. Wprowadzono systemowe podejście do istotnych dla rozwoju miasta obszarów. Wymagało to przede wszystkim dokonania przeglądu potrzeb wszystkich miejskich jednostek i odbycia rozmów ze wszystkimi osobami odpowiedzialnymi za realizację bieżących zadań gminy.

17.1. Budżet miasta

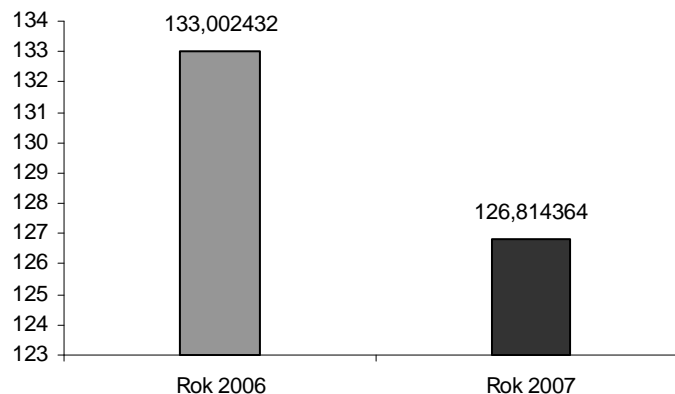
Plan budżetu Miasta Tarnowa na grudzień 2007 roku wyniósł po stronie dochodów 348 968 329 zł. Łączne, zrealizowane dochody Miasta Tarnowa wyniosły 352 718 769,55 zł, stanowiąc 101,07% uchwalonego planu rocznego. Uchwalony budżet określał plan wydatków na kwotę 352 897 757 zł. Na przestrzeni 2007 roku plan wydatków uległ zwiększeniu o 9 419 616 zł do kwoty 362 317 373 zł. Wykonanie wydatków wyniosło 347 804 910,90 zł i stanowiło 95,99% planu rocznego.

Tabela nr 23. Finanse miasta Tarnowa w 2007 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Dochody ogółem	348 968 329,00	352 718 769,55
2.	Wydatki ogółem	362 317 373,00	347 804 910,90
3.	Wynik (1 – 2)	-13 349 044,00	4 913 858,65
4.	Saldo przychody i rozchody (a + b – c – d + e)	13 349 044,00	13 562 433,02
a)	- pozostałe środki z lat ubiegłych	20 412 325,00	20 412 325,65
b)	- zaciągnięte kredyty i pożyczki	4.669.559,00	4 669 558,10
c)	- spłacone kredyty i pożyczki	10 794 666,00	10 794 665,50
d)	- pożyczki udzielone	1 938 174,00	1 724 785,23
e)	- spłata pożyczki udzielonej	1 000 000,00	1 000 000,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Zadłużenie miasta w latach 2006 - 2007 w mln zł.

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

17.2. Spółki miejskie

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Gmina Miasta Tarnowa była wyłącznym udziałowcem czterech spółek prawa handlowego:

- Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.,
- Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,

mniejszościowym udziałowcem w spółce Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (48,2%) oraz większościowym akcjonariuszem w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. (55,3%).

Powyższe spółki, za wyjątkiem Tarnowskiego Budownictwa Społecznego, powołane zostały z początkiem lat 90. do realizacji zadań własnych nałożonych na Gminę Miasta Tarnowa ustawą o samorządzie gminnym. Mają one charakter użyteczności publicznej, a podstawowym celem ich działalności jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców Tarnowa i okolic powszechnie dostępnymi usługami o odpowiednim poziomie jakości.

Porównując spółki miejskie działające w sferze użyteczności publicznej można umiejscowić je w dwóch wyodrębnionych obszarach o zróżnicowanych warunkach. Pierwszy obszar dotyczy usług, których świadczenie wiąże się z rozwiniętą infrastrukturą tworzącą monopol naturalny, do którego zalicza się głównie wodociągi i kanalizację (TW Sp. z o.o.) jak również ciepłownictwo (MPEC S.A.).

Tarnowskie Wodociągi prowadzą działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Tarnowa oraz sąsiednich gmin, zapewniając ciągłość dostawy wody o odpowiedniej jakości oraz niezawodnego odprowadzania ścieków. Jest to największa co do wielkości majątku spółka komunalna.

Druga pod względem wielkości majątku spółka to Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., która świadczy usługi w zakresie zaopatrywania odbiorców zasilanych ze źródeł i węzłów ciepłych Spółki w energię ciepłą i ciepłą wodę użytkową. Tarnowski MPEC należy do liderów krajowego rynku ciepłowniczego.

Drugi obszar dotyczy usług świadczonych na rynku wolnej konkurencji, do którego zaliczamy głównie komunikację miejską (MPK Sp. z o.o.) oraz wywóz nieczystości i usługi oczyszczania miasta (MPGK Sp. z o.o.).

Podstawową działalnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. jest świadczenie usług w zakresie przewozów pasażerskich. Do końca 2000 roku spółka była również organizatorem komunikacji miejskiej. Od 2001 roku funkcje te zostały przejęte przez utworzony w formie zakładu budżetowego Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej jest spółką działającą w warunkach silnej konkurencji na terenie Miasta i okolicznych gmin, świadcząc usługi w zakresie oczyszczania letniego i zimowego ulic i placów, wywozu nieczystości stałych i płynnych oraz obsługi szalek.

Zadania własne z zakresu budownictwa mieszkaniowego Gmina Miasta Tarnowa realizuje poprzez utworzone do tego celu w 1999 roku Tarnowskie TBS. Od początku swojej działalności Spółka wybudowała 6 budynków mieszkalnych o łącznej liczbie 361 mieszkań, położonych przy ul. M. Dąbrowskiej, Apa J. Ablewicza i Osiedlu Zielonym, nad którymi prowadzi stały zarząd administracyjny.

Zarząd zwykły w imieniu Prezydenta Miasta Tarnowa nad budynkami stanowiącymi mienie komunalne Gminy oraz budynkami administrowanymi na zlecenie będącymi własnością osób fizycznych sprawuje Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o., zapewniając równocześnie odpowiedni stan techniczny tych zasobów.

Poza spółkami świadczącymi usługi z zakresu użyteczności publicznej Gmina Miasta Tarnowa posiada również większościowy udział, tj. 98,2% w spółce Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A., której głównym celem działalności jest dążenie do tworzenia warunków

sprzyjających rozwojowi gospodarczemu Tarnowa i regionu, m.in. poprzez budowę systemu zachęt dla inwestorów celem uruchamiania przez nich przedsięwzięć produkcyjno-usługowych, a tym samym tworzenia nowych miejsc pracy.

Tabela nr 24. Struktura kapitałowa spółek wg stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku

Nazwa spółki	Nazwa podmiotu	Wartość udziałów/akcji (w tys. zł) procentowy udział
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	GMT	150,0
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	GMT	1 548,5
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	GMT	15 616,5
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	GMT	7 143,0
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	GMT	24 808,5 (55,3%)
	NFOŚ i GW	18 000,0 (40,1%)
	WFOŚ i GW	2 085,0 (4,6%)
	Ogółem	44.893,5
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	GMT	78 862,5 (48,2%)
	Gmina Tarnów	39 687,0 (24,2%)
	Gmina Skrzyszów	24 184,5 (14,8%)
	Zakłady Azotowe S.A.	21 050,0 (12,8%)
	Ogółem	163 784,0
Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.	GMT	16 979,0 (98,2%)
	Pozostali akcjonariusze Ogółem	317,4 (1,8%) 17 296,4

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Wielkość zaangażowanego przez Miasto majątku w spółkach komunalnych wyrażona wartością udziałów/akcji objętych przez Gminę Miasta Tarnowa w kapitale zakładowym spółek w zamian za wniesioną gotówkę bądź aporty rzeczowe wynosi 145 108 000 złotych, co stanowi 57,9% łącznej wartości kapitału zakładowego spółek miejskich stanowiącej kwotę 250 431 900 zł.

Tabela nr 25. Wynik finansowy miejskich spółek na dzień 31 grudnia 2007 roku

Nazwa spółki	Wynik finansowy netto (w tys. zł)
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	2 673,6
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	1 039,8
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	345,9
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	20,0
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	3,2
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	- 1 244,5
Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.	314,5

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Na koniec 2007 roku dodatni wynik finansowy osiągnęło sześć spółek, największy zysk wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Jedną spółką, tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne poniosło stratę na działalności. W roku 2007 spółka rozpoczęła proces restrukturyzacji, który jest kontynuowany. Zyski ze swojej działalności spółki przeznaczają głównie na działalność inwestycyjną.

MPK Spółka z o.o.

W ramach przeprowadzonej restrukturyzacji przeprowadzono między innymi głębokie zmiany strukturalne zatrudnienia i układu organizacyjnego firmy. Pomimo bardzo dużych kosztów procesu, jak i wprowadzonej podwyżki płac strata MPK Sp. z o.o. w Tarnowie za rok 2007 obniżyła się do kwoty 1 244,5 tys. zł z poziomu 1 976,0 tys. zł za rok 2006. Udział przedsiębiorstwa w rynku przewozów miejskich w Tarnowie wzrósł z 80% do 87%. Wszystkie działania restrukturyzacyjne przyniosły efekt synergiczny w postaci obniżenia straty planowanej na rok 2008 do kwoty 295 000 zł.

TKP „Plastikowa Dolina” S.A.

W roku 2007 kontynuowano realizację długofalowej strategii rozwoju spółki, polegającej na umocnieniu jej pozycji jako wyspecjalizowanej jednostki z tzw. grupy podmiotów otoczenia biznesu. Spółka w 2007 roku rozpoczęła także prace przygotowawcze, zmierzające do rozszerzenia zakresu terytorialnego swego działania, jako jednostki kompleksowo obsługującej inwestorów na obszarze byłego województwa tarnowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem korytarza planowanej autostrady A4, jako obszaru szczególnego zainteresowania inwestorów w ciągu najbliższych 5-10 lat.

Spółka dysponuje znacznym majątkiem w postaci nieruchomości niezabudowanej zlokalizowanej w Tarnowie przy ulicach Czystej i Kardynała Wyszyńskiego (kompleks inwestycyjny Czysta I i Czysta II) oraz w postaci nieruchomości obejmującej Park Przemysłowy „Mechaniczne”. Majątek ten pochodzi z aportu wniesionego do spółki przez Gminę Miasta Tarnowa w roku 2001 i 2005.

18. ŚRODKI ZEWNĘTRZNE

Rok 2007 był rokiem szczególnym, ponieważ zmieniał się okres programowania Unii Europejskiej. Z jednej strony kończyła się realizacja projektów, które otrzymały wsparcie w perspektywie finansowej 2004 – 2006. Z drugiej strony – mimo, że rozpoczął się kolejny okres programowania 2007 – 2013, to programy dopiero niedawno zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską.

W kolejności powstają szczegółowe opisy priorytetów, plany działań i wytyczne dotyczące poszczególnych programów. Na podstawie projektów dokumentów ogłaszanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Małopolski Urząd Wojewódzki, zarówno Urząd Miasta, jak i jednostki miejskie przygotowują się do opracowania projektów. Przygotowywane są fiszki projektów oraz zlecane wykonanie studiów wykonalności czy planu rewitalizacji, aby w momencie ogłoszenia konkursu móc złożyć wnioski o dofinansowanie.

Już wiadomo, że w wykazie indywidualnych projektów kluczowych Małopolskiego Programu Operacyjnego znalazło się tarnowskie zadanie „Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977”, które otrzyma dofinansowanie w wysokości 13 mln euro.

18.1 Projekty inwestycyjne

Zadaniem drogowym, które otrzymało wsparcie UE ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego – Transport była modernizacja drogi krajowej nr 73 wraz z budową ronda. Również w 2007 roku finalizowana była przebudowa dróg dojazdowych do parku przemysłowego przy

ul. Krzyskiej i Al. Piaskowej, którego całkowita wartość wynosiła prawie 17 743 203 zł (z czego UE dofinansowała 9,5 mln zł). Łącznie na budowę dróg otrzymano ze środków UE 11 040 885 zł.

W ramach subwencji ogólnej Ministerstwa Transportu w wysokości 1,2 mln zł dofinansowano modernizację ulic Jana Pawła II, Słonecznej i Lwowskiej, a dzięki pożyczkom z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej w wysokości 2 533 779 zł wybudowano ekrany akustyczne w ciągu Al. Jana Pawła II i os. Zielonego, wykonano ścieżki rowerowe na terenie miasta, dokonano termomodernizacji budynków Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego, Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej oraz Gimnazjum nr 7. Po 3 latach istnieje możliwość umorzenia części pożyczki. Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przekazał 292 515 zł na termorenowację budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, EkoFundusz zasilił budżet Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego o kwotę 1 436 371 zł, dzięki czemu możliwa była zmiana zasilania autobusów z oleju napędowego na gaz ziemny.

W 2007 roku Tarnowskie Wodociągi kontynuowały projekt współfinansowany z Funduszu Spójności, którego łączne nakłady na realizację w samym tylko Tarnowie wyniosły 27 779 415 euro. Projekt obejmował budowę kolektora P i F wraz z kanalizacją sanitarną, a także modernizację rurociągów magistralnych w Gminie Miasta Tarnowa oraz na terenie ościennych gmin. W 2007 roku wydatkowano 41 357 92 zł, z czego 17 526 839 zł w samym Tarnowie (w tym ze środków Funduszu Spójności – 11 944 903 zł).

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa wraz z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim dofinansowały prace remontowe, konserwatorskie i rekonstrukcyjne na cmentarzach wojennych nr 200 i 199. Łączna wartość robót wyniosła 67 391 zł (w tym dotacje – 50 tys. zł).

18.2. Projekty oświatowe

W grudniu 2007 roku sfinalizowany został projekt „System Wspomagania Zarządzania Edukacją w Tarnowie EduNet”, którego wartość wyceniono na kwotę 2 256 586 zł, z czego 1 480 875 zł przekazane zostały z UE, w ramach działania 1.5 ZPORR. EduNet to system informatyczny łączący Urząd Miasta Tarnowa z 53 placówkami oświatowymi w mieście, ułatwiający zarządzanie budżetem oświaty, a także portal edukacyjny oraz inne aplikacje pozwalające na dokonanie drogą elektroniczną naboru do gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych Tarnowa, przekazanie pełnej informacji o ofercie edukacyjnej szkół, prawie oświatowym lokalnym i ogólnopolskim, e-wywiadówkę. Zakres projektu obejmuje również elektroniczny obieg dokumentów w urzędzie i stworzenie 12 publicznych punktów dostępu do Internetu, tzw. telecentrów, zlokalizowanych w filiach biblioteki publicznej.

Coraz częściej młodzież zainteresowana jest współpracą z innymi szkołami europejskimi. Tarnowskie szkoły realizowały projekty zarówno w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży, jak i programu Socrates Comenius. Również tarnowskie pomysły edukacji pozaformalnej zostały docenione przez Program Młodzież w Działaniu. Łączna wartość projektów realizowanych w 2007 roku we współpracy międzynarodowej młodzieży wyniosła 120 644 zł.

Na wsparcie ze źródeł krajowych w wysokości 52 204 zł mogły liczyć projekty szkolne „Nasza dzielnica – czysta okolica”, „Pewnym krokiem w przyszłość”, „Wielcy tarnowianie”, „Patron mojej szkoły – portret życiem pisany”.

Zarówno tarnowscy studenci, jak i młodzież szkół ponadgimnazjalnych, borykająca się z problemami ekonomicznymi mogli otrzymać tzw. „stypendia unijne” dzięki środkom Europejskiego Funduszu Społecznego, otrzymanym w ramach działania 2.2 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Łączna wartość wypłaconych stypendiów w roku szkolnym 2006/2007 wynosiła 1,35 mln zł.

Ministerstwo Edukacji Narodowej sfinansowało zakup wyposażenia pracowni komputerowych w Zespole Szkół Medycznych, Szkole Podstawowej nr 2, Zespole Szkół Muzycznych

w łącznej wysokości 195 397 zł. Również ze środków Ministerstwa Edukacji dofinansowany był projekt Internetowego Centrum Informacji Multimedialnej w bibliotekach w Szkole Podstawowej nr 2 oraz 19 (za kwotę 32 380 zł) oraz wyposażenie stanowiska do egzaminów zawodowych w Zespole Szkół Medycznych (kwota 35 075 zł). W ramach rządowego programu zapewnienia bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w tarnowskich szkołach zainstalowano monitoring wizyjny, którego całkowity koszt wyniósł 438 642 zł (z czego dofinansowanie wyniosło 210 203 zł).

Ministerstwo Sportu i Rekreacji dofinansowało budowę całorocznego boiska z nawierzchnią syntetyczną przy Zespole Szkół Sportowych w kwocie 300 tys. zł, jak też zajęcia rekreacyjno-sportowe dla uczniów tarnowskich szkół w wysokości 90 tys. zł.

18.3. Aktywizacja rynku pracy

Celem realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy projektów „Krok do pracy” oraz „Kierunek praca” było zwiększenie szans na zatrudnianie młodzieży poniżej 25. roku życia pomoc w podjęciu zatrudnienia, zapobieganie długotrwałemu bezrobociu wśród osób bezrobotnych i reintegracja z rynkiem pracy osób długotrwale bezrobotnych. Dzięki kontynuowaniu realizacji projektów tylko w 2007 roku:

- 712 bezrobotnych skorzystało z poradnictwa bądź pośrednictwa zawodowego,
- 276 osób podniosło swoje kwalifikacje na szkoleniach i kursach,
- 152 osoby otrzymało dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- 543 osoby rozpoczęło pierwszą pracę w formie stażu,
- 237 osób otrzymało stypendium na przygotowanie zawodowe.

Całkowita wartość projektów wynosi 9 786 346 zł (w tym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 7 119 067 zł). Wydatki na realizację projektów w 2007 roku wyniosły 5 153 647 zł. Projekty te były realizowane w ramach Działań 1.2 i 1.3 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Rezultatem końcowym projektu „Badania i analiza tarnowskiego rynku pracy” było opracowanie profesjonalnego raportu, który zawiera:

- prognozy zatrudniania na tarnowskim rynku pracy w poszczególnych sekcjach i działach gospodarki,
- oczekiwania pracodawców odnośnie pożądaných kwalifikacji oraz umiejętności pracowników,
- wskazówki niezbędne do ustalenia kierunków szkoleń i programów edukacyjnych na tarnowskim rynku pracy. Projekt, którego wartość wyniosła 268 422 zł, został w całości sfinansowany ze środków UE w ramach działania 2.1 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

18.4. Pomoc dla niepełnosprawnych i opieka zdrowotna

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w 2007 roku na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych otrzymano ogółem 3 445 206 zł (więcej w rozdziale 13. „Pomoc społeczna”).

W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami” utworzono 32 nowe stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych na kwotę łączną 615 560 zł (w 2006 roku utworzono 19 stanowisk). Całkowity koszt zorganizowania nowych stanowisk pracy: 1 704 525 zł (średni koszt dofinansowania stanowiska – 19 236 zł). Kwota środków uzyskana w 2007 roku była najwyższą w czteroletniej historii aplikacji gminy do programu.

W 2007 roku ze środków PFRON oraz dotacji Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego dofinansowane zostały roboty budowlane w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga. Zakres robót obejmował dobudowę klatki schodowej wraz z windą przystosowaną do samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych oraz dostosowanie budynku do wymogów przeciwpożarowych. Łączny koszt robót budowlanych wyniósł 837 788 zł, w tym dofinansowanie ze środków PFRON 399 000 zł oraz dotacji Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego 120 000 zł.

W ramach programu „Edukacja” przebudowano sanitariaty w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym. Wartość tego remontu wyniosła 305 855 zł, z czego PFRON wniósł 200 tys. zł.

Ze środków PFRON została również dofinansowana adaptacja i przebudowa części pomieszczeń na potrzeby zakładu rehabilitacji Mościckiego Centrum Medycznego. Całkowity koszt zadania wyniósł 582 112 zł, z czego 208 888 zł zostało dofinansowane. Na potrzeby Mościckiego Centrum Medycznego w całości ze środków z PFRON został zakupiony sprzęt rehabilitacyjny, którego wartość wyniosła 65 530 zł.

W 2007 roku łączna wartość dotacji z Urzędu Wojewódzkiego na zadania bieżące dla placówek służby zdrowia wyniosła 11 032 037 zł. Również z dotacji Urzędu Wojewódzkiego realizowane były: modernizacja instalacji elektrycznej oraz zakup sprzętu do Domu Dziecka nr 2 oraz Pogotowia Opiekuńczego o wartości 34 824 zł. Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika dofinansował zakup aparatury ze środków Ministerstwa Zdrowia i PZU w wysokości 260 tys. zł.

W 2007 roku szpitalowi im. E. Szczeklika przyznano dofinansowanie Komitetu Mechanizmów Finansowych EOG i NMF na termomodernizację budynków szpitala. Przyznane dofinansowanie ze strony państw-darczyńców dotyczy 85% kosztów projektu, tj. 486 tys. euro (1 943 276 zł). Pozostałe 15% kosztów (86 tys. euro) zabezpieczyła Gmina Miasta Tarnowa (będąca organem założycielskim dla szpitala).

18.5. Ochrona Środowiska

Dzięki dotacjom Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej w wysokości 180 496 zł dokonano pielęgnacji drzewostanu na terenie tarnowskich parków. Również ze środków WFOŚiGK realizowane były projekty:

- „Zabierz torbę na zakupy”,
- konkurs na gazetkę szkolną,
- wydanie ulotek z cyklu „Zielone perły Tarnowa”,
- międzynarodowy konkurs wiedzy ekologicznej „Ochrona środowiska i zagrożenia ekologiczne Ziemi Tarnowskiej”,
- konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon,
- przegląd filmów ekologicznych EKOSWIAT wraz z wystawą,
- regionalny konkurs wiedzy o lasach,
- konkurs fotograficzny,
- zakup książek do Biblioteki Ekologicznej.

Łączna wartość dotacji wyniosła 25 307 zł, a 24 140 zł wniosła Gmina Miasta Tarnowa.

18.6. Projekty kulturalne

Aktywnością w pozyskiwaniu krajowych środków zewnętrznych wykazały się tarnowskie instytucje kultury. Miejska Biblioteka Publiczna pozyskała środki na projekty z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na łączną kwotę 94 200 zł. Tarnowskie Centrum Kultury otrzymało 140 tys. zł na realizację 21. Tarnowskiej Nagrody Filmowej. Tarnowski Teatr zdobył 210 tys. zł dofinansowania na realizację przedstawień („Hamlet i inni”), organizację i udział w festiwalach („O złotego krasnala”, „Talia”, „Debrat”). Również Jesienny Festiwal ARTFEST, realizowany przez Galerię Miejską BWA otrzymał wsparcie w wysokości 40 tys. zł.

19. PROMOCJA MIASTA

Nadrzędnym celem Biura Promocji Miasta w 2007 roku było stworzenie wieloletniej, zintegrowanej Strategii Public Relations Tarnowa, której motywem przewodnim jest budowa wizerunku wokół hasła „Tarnów – Polski Biegun Ciepła”. Z obserwacji stanu poziomu identyfikacji

Tarnowa w Polsce wynika, iż nie ma spontanicznej świadomości marki „Tarnów” – jesteśmy myleni z innymi ośrodkami, powszechne jest przekonanie o górskim charakterze położenia miasta.

Bieżące działania promocyjne koncentrują się na budowaniu marki Tarnowa wokół atutów i unikatowej estetyki miasta w następujących obszarach:

– **wartość: komfort życia**

miasto przyjazne dla „życia rodzinnego”, posiadające rozwiniętą infrastrukturę społeczną (przedszkola, szkoły podstawowe, opieka zdrowotna) oraz tętniące życiem centrum miasta, bliskość terenów zielonych i rekreacyjnych, miasto bezpieczne, relatywnie niskie ceny mieszkań, zewnętrzna dostępność komunikacyjna,

– **wartość: bogactwo kulturowe**

„perła renesansu”, tradycje wielokulturowości, imprezy kulturalne o znaczeniu ogólnopolskim i ponadregionalnym, wielowiekowa historia miasta, wielcy tarnowianie,

– **wartość: miasto przyjazne dla inwestora**

funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, „przyjazny” Urząd – ułatwienia w inwestowaniu, oferta szkół zawodowych, dostępność terenów pod bazę hotelową, rozwijająca się baza naukowa, rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Do działań podejmowanych w celu budowania marki Tarnowa należą między innymi:

- kampanie telewizyjne i radiowe: Telewizja Polska, TVN, Trójka – Polskie Radio, media regionalne,
- nowa linia galanterii reklamowej,
- nowa linia materiałów promocyjnych, m.in. katalogi dla inwestorów,
- konkurs na logo promocyjne Tarnowa,
- współpraca informacyjna z mediami ogólnopolskimi i regionalnymi,
- happeningi historyczne dla mieszkańców Tarnowa i gości,
- wsparcie finansowe i logistyczne dla imprez o znaczeniu ponadregionalnym, zwłaszcza ogólnopolskim, m.in. „Lato z Tigerem”, „Puchar Polski we Wspinaczce Sportowej”, „Filmowy Tydzień w Tarnowie”,
- dookreślenie pozycji bieguna ciepła – uzyskanie certyfikatu Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Krakowie, poświadczającego wyjątkowe walory klimatyczne Tarnowa,
- współpraca z wydawnictwami o charakterze turystycznym.
- publikacja materiałów promocyjnych Miasta w:
  - o programach żużlowych Unii Tarnów,
  - o miesięczniku Ekopartner „Tarnów Świadomy Ekologicznie”
  - o miesięcznikach – „Zdrowe Miasto” „Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski - Podsumowanie roku 2007”,
  - o Galicyjskim Tygodniku Informacyjnym TEMI – Plan Lekcji,
  - o Gazecie Krakowskiej „Tarnów – Moje Miasto”,
  - o Dzienniku Polskim – „Ojciec Święty w Tarnowie”,
  - o miesięczniku Panorama Polskich Miast i Gmin „Tarnów stawia na rozwój”,
  - o Gazecie Wyborczej – Tertinalia – Tarnowskie Prezentacje Nowoczesności,
  - o Rzeczpospolitej – Tertinalia – Tarnowskie Prezentacje Nowoczesności,
- promocja podczas imprez:
  - o Targi Budowlane EXPO-BUD 2007,

- Międzynarodowe Zawody Konne w skokach przez przeszkody w Warszawie i wszystkie imprezy odbywające się w Stadninie Koni w Klikowej w sezonie 2007,
- Mistrzostwa Europy Cheerleaders w Danii,
- sesja popularno-naukowa poświęcona 16. Pułkowi Piechoty Ziemi Tarnowskiej,
- święto 5. Pułku Strzelców Konnych,
- ogólnopolski cykl imprez pod nazwą „Lato z Tigerem” – Tarnów, Wrocław, Sopot, Słupsk,
- VIII Tarnowski Międzynarodowy Złot Garbusów,
- I Złot Motocyklowy TARNÓW 2007,
- cykl imprez „Tygiel Kultury” Tarnów – Zielona Góra,
- VX Światowe Forum Mediów Polonijnych Tarnów – Warszawa,
- trasa koncertowa tarnowskiego rockowego zespołu Totentanz
- Tarnowskie Spotkania z Fantastyką Alchemikom VII,
- XXII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Żeglarskiej BEZAN 2007.

Konkurs na logotyp

W dniu 10 października 2007 roku został ogłoszony konkurs na opracowanie graficznego znaku promującego Tarnów. Celem konkursu było wykreowanie znaku graficznego, przeznaczonego do identyfikacji, popularyzacji i promocji miasta. Na konkurs nadesłało prace 219 autorów, którzy przedstawili 328 projektów. Oceniano wartości estetyczne, merytoryczne, możliwość adaptacji znaku do potrzeb promocyjnych na zróżnicowanym podłożu, formie, przeznaczeniu standy, imprezy i przedsięwzięcia, gadżety, nadruki.

Do drugiego etapu zakwalifikowano prace 30 autorów, po ostatecznej selekcji do finału zakwalifikowano osiem. I miejsce przyznano pracy której autorką jest Alicja Ozaist, studentka ASP wydziału grafiki z Krakowa. Oprócz tego przyznano dwie nagrody: Dominikowi Rybczakowi z Przeworska oraz Przemysław Bukowski z Dąbrowy Górniczej.

Powyższego wyboru dokonała komisja w składzie: prof. Mieczysław Górski – ASP Kraków (przewodniczący komisji), prof. Ksawery Piwocki – ASP Warszawa, Ryszard Ścigała – Prezydent Miasta Tarnowa, Ewa Kropiowska – dziennikarz, Jacek Adameczyk- artysta plastyk, kierownik Referatu Krajobrazu Miasta Tarnowa, Marcin Pałach – dyrektor Tarnowskiego Centrum Informacji, Piotr Kopa – redaktor naczelny Gazety Krakowskiej w Tarnowie, Mieczysław Gogola – artysta plastyk, nauczyciel, zastępca dyrektora Zespołu Szkół Plastycznych, Barbara Brożek-Czekańska – artysta plastyk, przewodnicząca komisji kultury i ochrony zabytków Rady Miejskiej w Tarnowie, Wacław Onak – artysta plastyk, Światosław Karwat – artysta plastyk, prezes ZPAP w Tarnowie.

”Tarnoviana”

W 2007 roku Gmina Miasta Tarnowa wydała, była partnerem, bądź współfinansowała następujące publikacje:

- trzy numery gazetki okolicznościowej „Wiadomości Tarnowskie”.
  - pierwszy numer poświęcony został w całości pamięci tarnowian pomordowanych w Katyniu,
  - drugi numer wydany został z okazji święta 5. Pułku Strzelców Konnych i zawierał jego historię oraz charakterystykę i działalność Tarnowskiego Oddziału Jazdy im. 5. Pułku Strzelców Konnych,
  - trzeci numer wydany został z okazji kulminacji obchodów roku Tadeusza Tertila i przedstawiał obszerną biografię burmistrza oraz opis najważniejszych inwestycji powstałych w Tarnowie w czasie gdy swoją funkcję pełnił Tadeusz Tertil,
- album „Magia Tarnowa” – dwujęzyczna publikacja ukazująca fotograficzny zapis wydarzeń, zabytków oraz sylwetek związanych z Tarnowem,
- przewodnik „Pomniki i Miejsca Pamięci Narodowej”,
- informator „Bernardyni w Tarnowie. Klasztor i Kościół”, w którym przedstawiony został ponad 500-letni związek zakonu bernardynów z historią Tarnowa,
- publikacja „Tarnów w czasach Tadeusza Tertila” – wydana w ramach obchodów roku Tadeusza Tertila, zawiera między innymi zbiór artykułów historycznych o Tarnowie w okresie autonomii Galicyjskiej, biografię Tadeusza Tertila, opis życia codziennego w Tarnowie w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości, historię Towarzystwa Gimnastycznego Sokół, Szkolnictwa w Tarnowie pod koniec XIX w.,
- film DVD – „Tadeusz Tertil. Burmistrz czasów przełomu” – w filmie ukazano szereg ważnych dla Tarnowa inwestycji,
- katalog „Tertinalia Tarnowskie Prezentacje Nowoczesności” – prezentacja najnowocześniejszych tarnowskich firm i zakładów pracy,
- 15. tom „Wielkiego Przewodnika Tarnów – Grabówka”
- tom poezji sybirackiej „Piołun z kropelką rosy” Stanisławy Wiatr-Partyki
- „16. Pułk Piechoty Ziemi Tarnowskiej. Historia-Tradycja-Pamięć” 20. INFRASTRUKTURA

20. TELETECHNICZNA – INTERNET

W ostatnim roku nastąpił dalszy rozwój usług telekomunikacyjnych w Tarnowie. Miasto jest w większości pokryte siecią telekomunikacyjną. Główne firmy oferujące mieszkańcom usługi telekomunikacyjne, tworzące lokalną infrastrukturę teletechniczną, działające na terenie miasta to: Telekomunikacja Polska S.A., Tarnowski Ośrodek Informacyjny, ZETO S.A., Internet Solutions Sp. z o.o., ZICOM Sp. z o.o., Małopolska Telewizja Kablowa, Multimedia Polska S.A.

Firmy oferują usługi: dostępu do Internetu, telefonii VoiP, telewizji cyfrowej. Ceny dostępu do Internetu kształtują się na poziomie 50-60 złotych/m-c, co w połączeniu z podstawową opłatą za internetowy telefon wynoszącą 20-30 zł miesięcznie, czyni te oferty bardzo popularnymi.

Obserwowany jest wzrost inwestycji i liczby nowych abonentów nie tylko w spółdzielniach mieszkaniowych ale również na osiedlach domów jednorodzinnych. Proponowane przez lokalnych providerów pakiety usług stanowią alternatywę wobec oferty ogólnopolskiego operatora Telekomunikacji Polskiej S.A.

W ramach konsorcjum, w skład którego wchodzi – MPEC S.A., Wodociągi Tarnowskie Sp. z o.o., Urząd Miasta Tarnowa – kontynuowane są działania inwestycyjne w zakresie budowy infrastruktury miejskiej sieci światłowodowej. Łącznie według informacji uzyskanej od członków konsorcjum na dzień 31.08.2007 roku położono ponad 50 km kabli światłowodowych i wydzierżawiono ponad 170 km włókien. Efektem tych działań jest stały wzrost ilości abonentów telefonii internetowej oraz ilości zawieranych umów o dostęp do Internetu.

W roku 2007 oddano do użytku 12 punktów publicznego dostępu do Internetu, tzw. telecentrów, wyposażonych łącznie w 48 stanowisk z dostępem do sieci internetowej. Instalacja ta zlokalizowana jest w filiach biblioteki publicznej i uzupełnia sieć szkolnych pracowni komputerowych.

W fazie analiz i wstępnych opracowań są plany instalacji HotSpotów, jako specjalnie oznakowanych stref bezprzewodowego dostępu do Internetu. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż miasto Tarnów jako jedno z nielicznych posiada i rozbudowuje światłowodową sieć szkieletową udostępniając ją lokalnym providerom w ramach współdziałania.

20.1. Infrastruktura aplikacyjna - EduNet

Mieszkańcy miasta w roku 2007 mieli możliwość obserwowania funkcjonującego Portalu Edukacyjnego Miasta Tarnowa (edunet.tarnow.pl). Portal udostępnia szereg informacji dla ucznia, rodzica i innych mieszkańców miasta. EduNet to nie tylko dostępne informacje, to także narzędzie dla wspomagania zarządzania jednostkami edukacyjnymi. Sprawozdania, raporty, uzgodnienia realizowane są zdalnie, natychmiastowo. System zawiera mechanizmy weryfikujące poprawność danych finansowych i ewidencyjnych. Wspomaga realizację procesu naboru uczniów do szkół.

Docelowo będzie realizował szereg dodatkowych usług: e-wywiadówka, e-ankieta, e-test. Na etapie wdrożenia przeprowadzono liczne szkolenia dla pracowników urzędu i jednostek edukacyjnych. EduNet stanowi element dla tworzenia następnych systemów w ramach budowy społeczeństwa informacyjnego.

20.2. Infrastruktura aplikacyjna – e-usługi

Ważnym obszarem w zakresie świadczonych w Tarnowie usług elektronicznych jest możliwość załatwiania spraw administracyjnych za pośrednictwem Internetu. W roku 2007 Urząd Miasta Tarnowa rozpoczął wdrażanie systemu obiegu dokumentów oraz systemu obsługi formularzy elektronicznych, przy pomocy których mieszkańcy będą mogli złożyć sprawę do urzędu. Oczekiwania ze strony mieszkańców można precyzować poprzez uruchomiony Portal Konsultacji Społecznych (qualeg.umt.tarnow.pl).

Informatyka w urzędzie postrzegana jest przez mieszkańców jako komputery, oprogramowanie i narzędzia wspomagające realizację świadczonych usług. Dla usprawnienia pracy urzędników i poprawy jakości obsługi mieszkańców rozszerzono zakres dostępu do systemu wiarygodnych i aktualnych informacji z wszystkich dziedzin prawa, ułatwiając tym samym analizę, wyciąganie wniosków oraz samodzielne podejmowanie decyzji. Jednocześnie zwiększono bezpieczeństwo funkcjonujących systemów informatycznych poprzez rozbudowę systemów zabezpieczeń programowych i fizycznych. Aplikacje wspomagające zarządzanie miastem pracują stabilnie, poddawane są modyfikacjom w celu zwiększenia efektywności przetwarzania danych. Baza sprzętu komputerowego została częściowo zmodernizowana w ramach zakupów przetargowych jak i napraw bieżących.

20.3. Strona internetowa miasta

Oficjalna strona internetowa Tarnowa to przykład serwisu informacyjnego, którego zadaniem jest przekazywanie informacji odbiorcy internetowemu w prostej i przystępnej formie. Możliwość pozyskiwania informacji z dowolnego miejsca w dowolnym czasie – to duże usprawnienie.

21. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Ogólna liczba organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Tarnowa jest imponująca. Łącznie w rejestrze prowadzonym przez Wydział Spraw Obywatelskich oraz w ewidencji Biura Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa znajduje się 286 podmiotów

pozarządowych oraz 41 uczniowskich klubów sportowych. Z tej liczby około 110 organizacji wyróżnia szczególna aktywność w realizacji zadań publicznych, w znacznej mierze wykonywanych przy finansowym i organizacyjnym wsparciu Gminy.

Tabela nr 26. Liczba organizacji pozarządowych w Tarnowie w latach 2006 - 2007

Stan na dzień 31.12.2006 r.

Stowarzyszeń zarejestrowanych	166
Oddziałów zarejestrowanych	21
Związków stowarzyszeń	2
Oddziałów nie zarejestrowanych	76
Stowarzyszeń zwykłych	10
Fundacje	2
Ogółem	277

Stan na dzień 31.12.2007 r.

Stowarzyszeń zarejestrowanych	173
Oddziałów zarejestrowanych	21
Związków stowarzyszeń	2
Oddziałów nie zarejestrowanych	76
Stowarzyszeń zwykłych	10
Fundacje	4
Ogółem	286

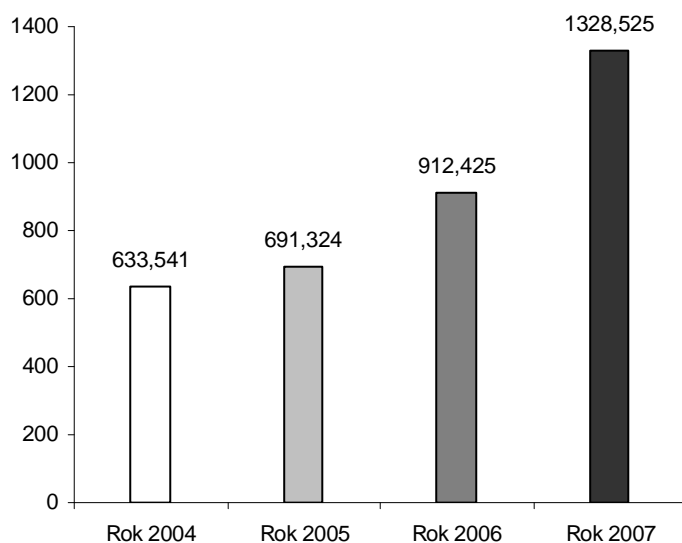
Źródło: Samodzielne stanowisko ds. organizacji pozarządowych w Urzędzie Miasta Tarnowa

Najpopularniejszą formą organizacji sektora pozarządowego w Tarnowie są stowarzyszenia oraz uczniowskie kluby sportowe, ponadto oddziały stowarzyszeń, oraz oddziały nie zarejestrowane. Bardzo pozytywnym trendem, ukazującym zdolność przystosowawczą sektora do nowych warunków prawnych i organizacyjnych, jest zdobywanie przez organizacje statusu pożytku publicznego. Obecnie status organizacji pożytku publicznego posiada 25 tarnowskich organizacji:

2004 rok – 9 organizacji
2005 rok – 10 organizacji
2006 rok – 2 organizacje
2007 rok – 4 organizacje.

Najwięcej stowarzyszeń działa w obszarach sportu, pomocy społecznej, kultury oraz w sferze kultury.

Dotacje dla organizacji pozarządowych

Źródło: Samodzielne stanowisko ds. organizacji samorządowych Urzędu Miasta Tarnowa

22. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW

Miejski Rzecznik Konsumentów wykonuje zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów, nadto jest on podporządkowany Radzie Miejskiej w Tarnowie oraz przed nią ponosi odpowiedzialność. Usytuowanie rzecznika w strukturze Urzędu Miasta Tarnowa określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa.

W roku 2007 konsumenci zgłaszali się do Biura z różnorodnymi problemami i sprawami. Do rzecznika zwracali się także przedsiębiorcy, prosząc o wyjaśnienie poszczególnych kwestii, czy też udzielenie pomocy przy realizacji spoczywających na nich obowiązków. Ochronę konsumentów i edukację konsumentką realizowano na wielu płaszczyznach, m.in. w grudniu 2007 roku wydano w formie elektronicznej i papierowej pierwszy numer „Biuletynu Konsumentkiego”.

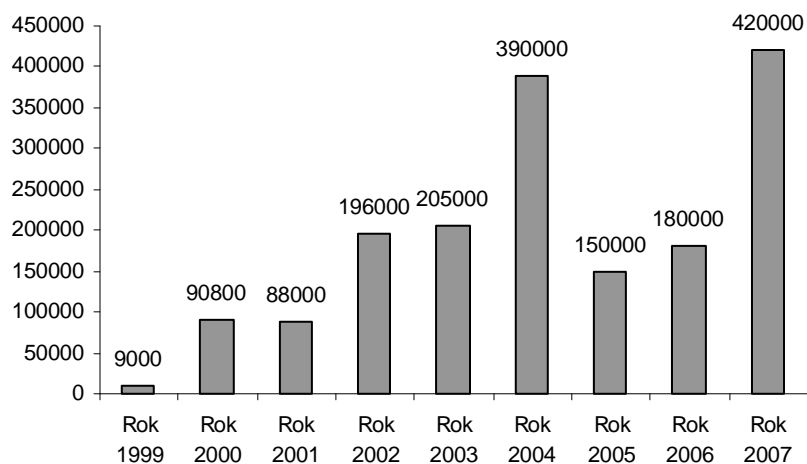
Tabela nr 27. Liczba zgłaszanych na piśmie spraw w latach 2006 - 2007

Wyszczególnienie	2006	2007
Ogółem	270	323
Meble	(ujęto w innych)	10
Bankowe	6	6
Ubezpieczeniowe	4	1
Telekomunikacyjne	19	34
Komunikacyjne	3	6
Dostawa energii	8	4

Informatyczne	3	2
Motoryzacyjne	9	3
Kamieniarskie	3	0
Turystyczne	10	5
Medyczne	1	2
Fotograficzne	5	3
Pralnicze	1	2
Remontowo-budowlane	24	1
Edukacja, kursy szkolenia	0	2
Wyposażenie wnętrz	5	10
Sprzęt komputerowy	3	10
Samochody i akcesoria	8	9
Materiały budowlane	3	1
Kosmetyki	1	0
Artykuły AGD	10	15
Odzież	11	14
Obuwie	84	123
Prawo lokalowe (mieszkaniaowe)	6	3
Telefony komórkowe	13	20
Systemy argentyńskie	1	0
Inne	29	40

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa

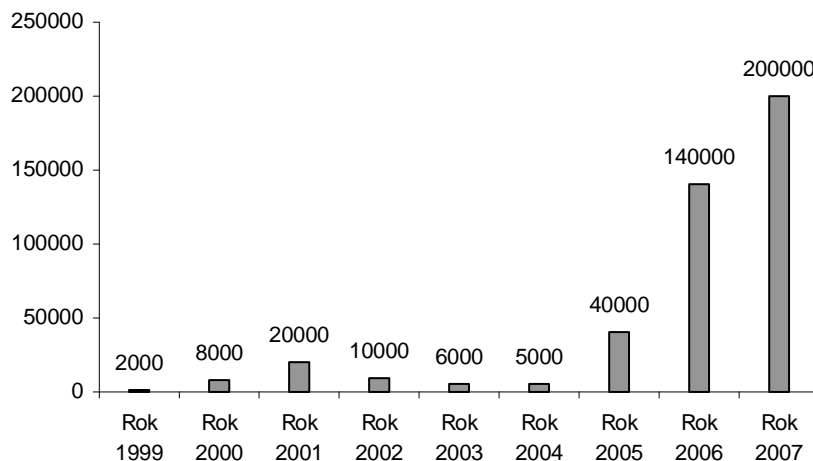
**Wartość spraw (w przeliczeniu na gotówkę)
załatwionych dla konsumentów pozytywnie
w latach 1999-2007**

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa

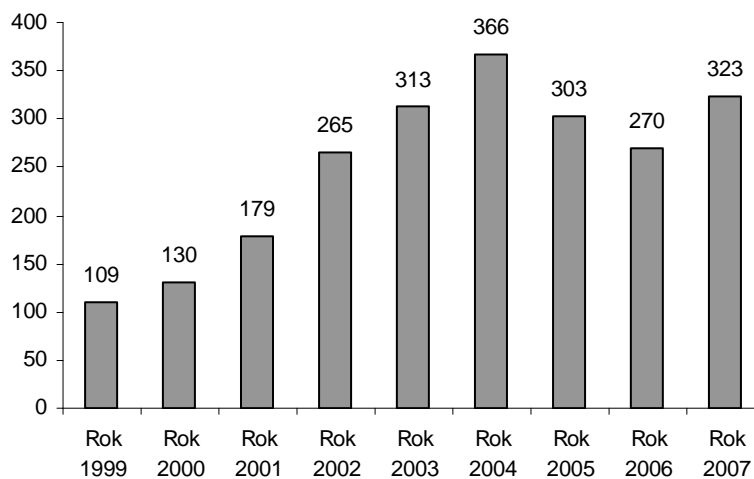
Ponadto w wyniku szybkich interwencji (osobiście, telefonicznie lub udzielając konsumentowi szczegółowych porad na temat sposobu działania) udało się załatwić na korzyść konsumentów kilkanaście spraw, na łączną kwotę około 200 000 zł.

Wartość spraw niewidencjonowanych (w przeliczeniu na gotówkę) załatwionych dla konsumentów pozytywnie w latach 1999 - 2007

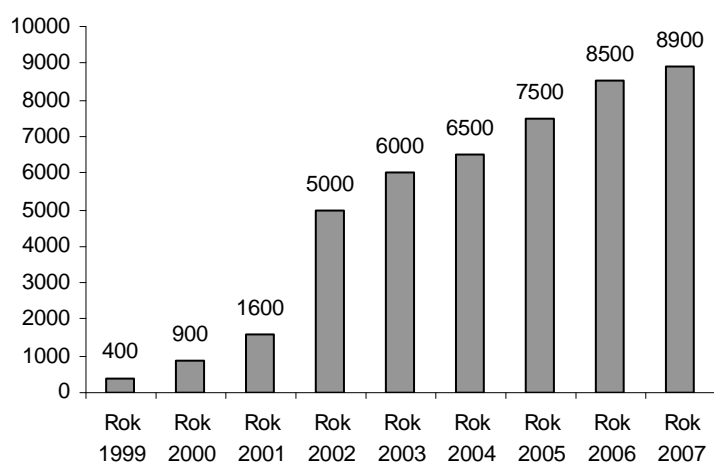
Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa

Liczba przyjętych spraw na piśmie w latach 1999-2007

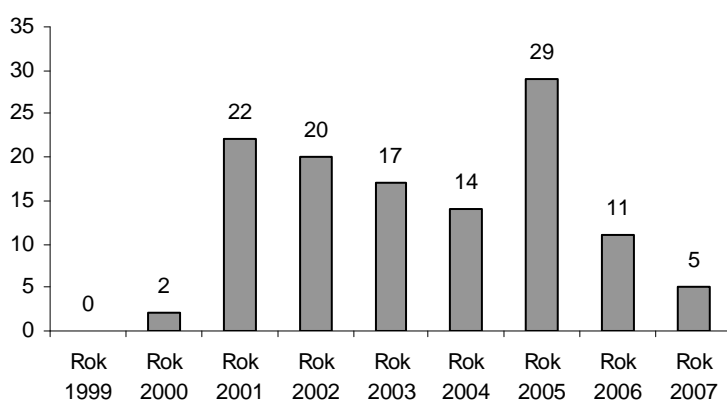
Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa

Liczba udzielonych porad w latach 1999 - 2007

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa

Liczba spraw, w których zwrócono się do sądów

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów Urzędu Miasta Tarnowa